

PROSESSHEFTE

Olav Johannes Deinboll og Karoline Smenes

Veileder: Kerstin Höger

Biveileder: Kine Angelo, Markus Schwai

INNHOLDSLISTE

01	OM PROSESSEN
02	PÅVIRKNING FRA COVID-19
03	FORARBEIDSTUR OKTOBER 2019
05	UKE 2: LITTERATURSØK
07	UKE 3: LITTERATURSØK
08	UKE 4: SPISSE PROBLEMSTILLING
10	UKE 5: TUR TIL ÅLESUND
12	UKE 6: TUR ÅLESUND
14	UKE 7: TUR ÅLESUND
16	UKE 8: ANALYSE AV DE TI FREDA
18	UKE 9: DEL 1 AV VEILEDEREN
25	UKE 10: MIDTSEMESTER
28	UKE 11: LOCKDOWN
29	UKE 12: VOLUMSTUDIER
39	UKE 13: FARGEANALYSE
41	UKE 14: DISKUSJONSUKE
43	UKE 15: PÅSKE
45	UKE 16: DEL 2 AV VEILEDEREN
46	UKE 17: FERDIG FORARBEID
51	KILDER

OM PROSESSEN

Hva finner du i dette heftet?

Dette heftet er en samling av våre refleksjoner, diskusjoner, viktigste funn og loggført prosess fra uke til uke. Volumstudier utført i modell og snitt er også lagt ved her. Heftet har vært et verktøy for oss for å sette ord på diskusjonene våre, men også for å kunne huske hva vi har vært innom tidligere i prosessen.

Veien videre

Målet med oppgaven var å lage en visuell veileder for utviklingsområdet sørsida i Ålesund. Veilederen skulle ha et sett med spilleregler man kunne anvende på bydelen for å skape god sammenheng med den historiske jugendbyen, og diskutere hvordan disse kunne brukes i design.

Forhåpentligvis vil dette skape en diskusjon for utbyggingen av sørsida, selv etter masteroppgaven er levert. Vi håper dette i fremtiden kan føre til et økt ønske om å verne om de karakteristiske trekkene ved bykjernen og at kommunen seriøst vurderer å innføre en hensynssone for tilpasning på sørsida.

Stegene videre etter denne oppgaven, hadde det vært å undersøke potensialet i å bruke veilederen på andre steder i byen som er under sterkt utviklingspress tett på den historiske bykjernen. Hvert område er forskjellig og har sine egne utfordringer, og bruk av veilederen må ses i lys av dette.

For eksempel ved å dykke dypere

ned i anvendelsen av veilederen og analog arkitektur gjennom prosjekteringen av en tomt på eksempelvis Skansen og fullføringen av nordre ende av Kongens gate.

Utenom bykjernen har også trebebyggelsen karakteristiske kjennetegn som kunne dannet lignende grunnlag for egne utviklingsveiledere og hensynssoner. Dette kunne særlig vært gjort ved andre utbygginger på landfyllinger, som f.eks ved Ysteneset, der trehusbebyggelsen har noen lignende trekk i morfologi som bykjernen og dermed lignende sårbarheter.

Ellers tror vi det er fullt mulig å sørge for at de eksisterende bygningene på sørsiden, Terminalen og Tollbyg-

ningen beholdes i den nye bydelen da disse i dag er brukt til kulturelle formål.

Det ligger en hel masteroppgave bare i å undersøke verdien av disse med tanke på bruk, kulturhistorisk og arkitektonisk verdi, slik at de kan bli en berikelse i av utbyggingen av Sundbyen.

PÅVIRKNING FRA COVID-19

Å gjøre diplomoppgave under en pandemi

Uka etter midtsemester ble vi bedt om å forlate campus, halve semesteret har dermed vært på hjemmekontor. De første ukene var veldig frustrerende, ettersom vi ikke fullført den fysiske modellen på verkstedet. Vi måtte også bruke tid på å flytte sakene våre og rigge til hjemmekontor, samt venne oss til en ny hverdag.

Samme dag som vi ble bedt om å forlate campus grunnet Coronaviruset hadde vi planlagt å laserkutte modellen vår. Vi rakk ikke å bli ferdige før vi ble vist bort og fikk ikke kuttet modellen slik vi hadde tenkt. Uka før dette hadde vi jobbet mye med å ferdigstille filene til laserkut-

teren, noe som ble nødvendig bruk av tid da vi endte opp med å kutte modellen for hånd.

Den håndkutta modellen kom vi dessverre bare halvveis med, da det å lage husene ble for tidkrevende uten tilgang til verksted. Dette er tid vi gjerne skulle ha brukt på å jobbe med andre deler av oppgaven. Det var jo selvfølgelig helt umulig å vite at det skulle bli slik, ettersom situasjonen hele tiden endret seg, og vi noe sent fikk beskjed om at vi ikke fikk bruke verkstedet likevel.

Situasjonen ble bare mer absurd da Olav ble syk uka etter at campus ble stengt, med symptomer på luftveisinfeksjon. På det tidspunktet var rådet fra myndighetene at alle

som utviste symptomer måtte gå i isolasjon i to uker. I perioden frem til etter påske, fire uker totalt, jobbet vi fra hverandre via videosamtaler. Dette gjorde at vi måtte prioritere å gjøre arbeidsoppgaver som ikke trengte fysisk samarbeid, og mange av diskusjonene våre ble gjort i denne perioden over videochat, mens vi skrev i google docs.

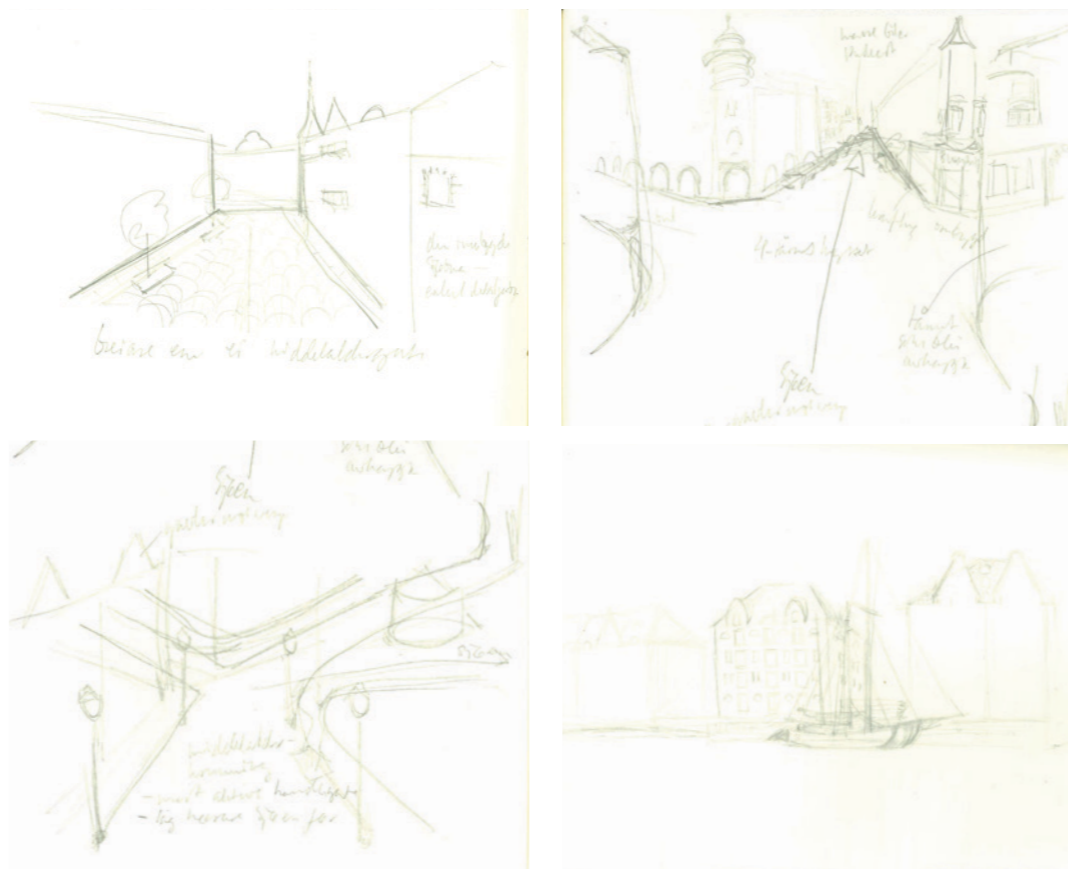
Ellers savnet vi klassemiljøet på salen og muligheten til å diskutere prosjekter med våre medstudenter, samt ha et siste semester sammen før alle drar til hvert sitt.

Vi har i det minste hatt en stue å jobbe fra, selv om det har vært trangt og ikke helt optimalt å måtte spise, slappe av og sove i samme

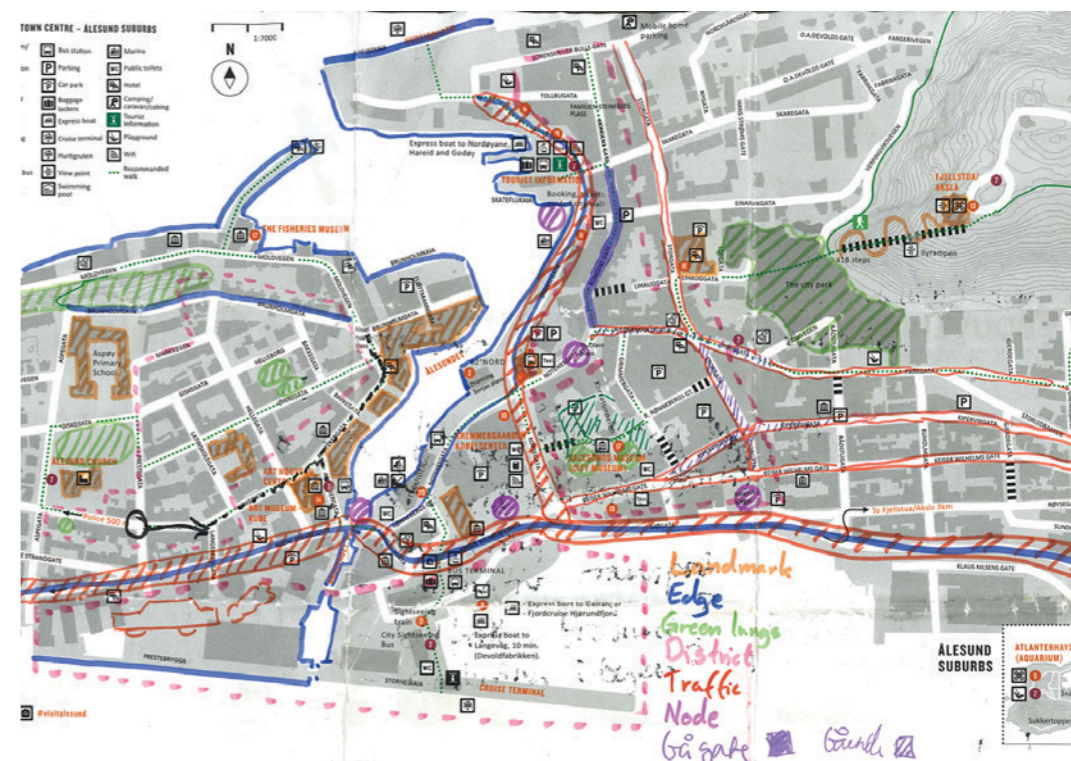
miljø som man jobber i. Fremgangen har nok vært mest preget av mangel på tilgang til verksted, fire uker fra hverandre og nok plass til å jobbe på.

FORARBEIDSTUR OKTOBER 2019

INNTRYKK AV STEDET

Skisser av gateløp i Ålesund

Edge, nodes, trafikk, grønne lunger, district, landmarks

Formålet med turen

Vi dro til Ålesund for å få et inntrykk av byen og hvilke utfordringer den stod overfor. Materialet fra denne turen bestod av skisser, foto, tekst og fargeregistreringer, og vi prøvde å ta innover oss atmosfæren i byen.

Skisser av gateløp

Noe av det særegne med byen Ålesund, er at gatene krummer seg og følger landskapet, ganske likt det man ser i middelalderbyer. Dette gir bybildet en dynamikk som sammen med jugendstilens linjeføring blir veldig organisk.

Vårt mentale bilde av Ålesund

I et standard turistkart, noterte vi ned vårt inntrykk av bylandskapets syntaks ved hjelp av Kevin Lynch sin

strukturelle analyse. Dette er basert på hvordan vi opplevde byen da vi hadde byvandring og registreringer, og er gjort litt sånn på stedet.

Distrikt:

Sørsida. Bryter med resten av byen. Landfylling, fabrikk/lagerbygninger, grått og kjipt, med unntak av Terminalen og Tollboden. Adskilt fra resten av byen av hovedveien.

Kanter, barrierer:

Sjøkanten, bygningene mot sundet som danner en vegg. Brunholmgata markerer der terrenget blir for bratt.

Knutepunkt:

Kiperviktorget med busstopp, Hellebua og rundkjøringa som er den åren med kanskje høyest trykk,

Rådhusplassen med sitt busstopp, St.Olavs plass og Skateflukaia med båtterminal og turistinfo.

Landemerker:

Aspøyskolen som troner over bylandskapet, Latinskolen, Ålesund kirke, Sjøbodene, Rådhuset, Fjellstua på Aksla, Ruvende høye Scandic Parken, Den storlagne Rongve-sjøboden Notenesgata 9.

Grønne lunger:

Byparken, museumsparken ved Ålesund museum, grøntdraget i bakken mot nord ned fra Brunholmgata, parken i øwregate og grøntområdet rundt Ålesund kirke.

Gågate:

Ålesund har per i dag én gågate,

som oppleves som å ha utgangen til Aksla parkering som sitt endepunkt. Med unntak av hovedveien, kan man stort sett gå over alt, mer eller mindre hindret av biltrafikk.

Trafikk:

Med unntak av det korte strekket i Kongens gate, kan man komme fram med bilen over alt i byen. Særlig innfartsveien er tungt trafikkert. Hellebroa er en flaskehals.

Byvandring

Torgeir Melsæter var særdeles hjelpsom og ga oss en to timers byvandring gjennom bykjernen mens vi diskuterte aktuelle problemstillinger i byen.

Oversikt over husene vi registrerte under forarbeidet, ført inn i oversikt i kart. (Hentet 16.01.2020 fra kart.finn.no)

Våre inntrykk og refleksjoner

Vi hadde et inntrykk av at de problemene vi så i byen var mangfoldige og dreide seg så vel om tilskudd av samtidsarkitektur i og tett på bykjerne som løsninger til trafikk, parkering og fotgjengere.

Oppgaven på dette tidspunktet ser derfor veldig stor ut, samtidig må vi minne oss selv på at vi skal ikke løse alt.

Fargeprøver

Vi tok bilder og fargeprøver på omkring 50 hus i sentrumsområde som et grunnlag for videre arbeid.

Det ble tatt bilder av fasadene samt fasadedetaljer/ materialitet for å gi et så helhetlig bilde av hvert hus

som mulig.

Senere ved registreringsturen i selve diplomsemesteret, gjorde vi nye registreringer i de eldste gatene i byen. De prøvene som vi tok første turen og som ikke ligger i det området er derfor ikke med i fargeregistreringene i registreringsheftet.

UKE 2

ENDRING AV PROBLEMSTILLING,
LITTERATURSØK

(Skjong, 2019)

I uke 2

Lager timeplaner og gjør litteratursøk samtidig som det jobbes med å spisse problemstillingen. Tar ut arbeidsgrunnlag fra Qgis, og kommuneplaner.

Endring av problemstilling:

Endret problemstilling i retning av å lage en estetisk vegleder som forener vern og utvikling, der vi ser på fargebruk og ornamentikk.

Da må vi gå inn i hva jugendstilen går ut på, hva som er typisk for Ålesund sin jugendstil og så gå ut fra dette. En slik oppgave kunne samle en del argumenter for hvorfor Ålesund trenger bedre forvaltning.

Da kan vi kartlegge og bruke former, størrelse, proporsjoner og farger som finnes i byen fra før, for å lage en vegleder som kan bidra til å få bedre estetisk helhet og beholde særpreget til byen.

Da kunne vi også tatt utgangspunkt i eksisterende anlegg og bruke dem som eksempel når vi vil vise hvordan disse kunne sett ut i forhold til sine omgivelser dersom de fulgte veglederen. Forhåpentligvis vil denne veilederen også kunne gi retningslinjer for Sundbyprosjektet og andre byutviklingsprosjekter.

Utdrag fra Aud Farstad sin tekst "Fra nasjonsbygging til kulturarv. Arkitektur i Ålesund 1904 - 2008":
"...ble det fra byens myndigheters

(Skjong, 2019)

side ikke lagt så sterk vekt på de mer estetiske sidene ved gjenoppbygginga. Ni av arkitektene etterlyste faktisk dette aspektet i et brev i mars 1905 der de bad om at det også måtte settes estetiske krav til de byggeplanene som ble lagt fram til godkjenning. Det ser imidlertid ikke ut til at de ble hørt. Dersom de byggetekniske kravene var fulgt, som maksimal høyde, material, antall rømningsveier etc., forble spørsmålet om estetikk en sak mellom byggherre og arkitekt". (Farstad, 2008, s. 6)

Aud Farstad skriver også at det er helheten av Ålesund sitt bygningsmiljø som er viktig å ta vare på, da det for det meste ikke består av

prangende bygninger, men heller flere enkle, lite detaljerte bygninger. Slik blir byens karakter ekstra sårbar dersom man bytter ut de mest karakterbærende bygningselementene som dører og vinduer. Og nettopp fordi det er helheten som utgjør stilpreget, er det kanskje forringelsen av det som er vanskeligst for politikere og utviklere å legge merke til, ettersom byens særpreget ikke forsvinner i store jafs lenger, men bit for bit. (Farstad, 2008, s. 16)

UNESCO-komiteén besøkte Ålesund på 1980-tallet og uttalte allerede da sterk bekymring for denne utviklingen. (Farstad, 2008, s. 16)

Bortsett fra at helheten er truet gjennom delvis subtraksjon, skriver

Det skriver fylkesrådmann Ottar Brage Guttelvik i et brev til Ålesund kommune. Det planlagte nybygget i Øwregata 8 og 10 A tar etter fylkesrådmannens mening ikke tilstrekkelig hensyn til karakteren i det verna jugendstilmiljøet i gata. Guttelvik understreker at det ikke er et mål å etterligne stilen fra tidlig på 1900-tallet, men at arkitekturen fra i dag må samtale godt med omgivelsene både når det gjelder størrelse, proporsjoner, materialvalg og farge. Fylket er også kritisk til utkragte balkonger og at fasadene skal være platekledd.

Materialvalget i fasaden er også et tema i høringsuttalelsen fra Aalesunds Museum. De påpeker at det er murpuss i fasadene i Øwregata, og at bruk av andre materialer vil innebære et markant brudd med den øvrige bebyggelsen. Museet mener også at det ikke bør gis dispensasjon fra byggegrensa slik at boligene får balkonger som går én meter ut over fortauet.

Fylkesrådmannen stiller gjerne i et møte med utbyggeren for å diskutere nødvendige forandringer.

UTFORSK TEMA:

Ålesund byggeprosjekt bolig

Det bygges nytt i den historiske bykjernen i Øwregata i Ålesund. (Hilde Hovik, 2018)

Farstad også om utfordringen Ålesund og andre byer står overfor når det gjelder tilpasning og nybygg i byen. Siden helheten er det som utgjør kulturminneverdien, burde man ta opp i seg formspråket, eller bryte med det eksisterende for å vise hva som er nytt?

Farstad påpeker også at Ålesund ikke lenger som helhet er en jugendby, men at jugendbyen nå er brutt opp i enkeltbygninger og enkeltmiljøer, da deler av byen har vært under stort utbyggingspress. Den delen av byen som nå er best bevart er Aspøya, der presset ikke har vært like stort de siste tretti åra. (Farstad, 2008, s. 17)

Litteratur:

Finner frem Torinodeklarasjonen om bevaring av art nouveau/jugendstilsarkitektur og kjennetegn ved arkitekturen, verne- og byformingsplanen for Ålesund, leser artikler om vernedebatten i Ålesund.

I følge Torinodeklarasjonen, er dette kjennetegnene ved jugendstilsarkitekturen:

1. Bruk av både tradisjonelle og nye materialer ofte kombinert på en eksperimentell måte og benyttet gjennom nye byggeteknikker.
2. En helhetlig holdning i tilnærmingen til struktur, romdannelse og funksjon.

3. En kombinasjon av virkemidler med en fjernvirkning der volum, tak og fasader er integrert i en helhet hvor man på nært hold legger vekt på overflatebehandling, farger og linjeføring som til sammen utgjør bygningens totaluttrykk

4. Bruk av lys og gjennomskinnelighet basert på mulighetene i nye materialer og ny teknologi.

5. Ofte en tendens til asymmetri.

6. En plastisk behandling av enkeltlementene i komposisjonen – både i eksteriør og interiør – hvor linjen flyter på en måte som kan kalles den klassiske art nouveau-linjeføringen.

7. Dekorativ ornamentikk som:

- a. Bruker naturformer – hovedsakelig dyr og planter – som inspirasjon. Ofte blir de forandret til halvabstrakte avbildninger.
- b. Baserer på klassiske eller middelalderske mønstre og motiver, folkekunst og lokal byggeskikk.
- c. Inspireres av legender og myter
- d. Bruker inspirasjoner, masker og andre symboler.

8. Utradisjonelle vindusformer, ofte med småruter i øvre del og utstrakt bruk av glassmaleri, både med ornamentale og figurative motiver.

9. Klassisistiske elementer som arkitekten fortolker og gjør til noe annet enn det de tradisjonelt er

Deklarasjonen beskriver også hvordan man best verner om jugendstilarkitekturen. Ved slutten av deklarasjonen, har møtedeltagerne skrevet følgende:

” Ved avslutningen av UNESCOs International Joint Cultural Study and Action Prosjekt to Preserve and Restore World Art Nouveau/Jugendstil Architectural Heritage, ønsker deltakerne i det syvende plenarmøtet å uttrykke... Behovet for at de som har ansvar for å forme våre visuelle omgivelser tar lærdom av de demokratiske kvalitetene som art nouveau-arkitekturen ga ved at det å skape skjønnhet som kunne nytes av den store offentlighet, var et hovedmål for arkitektene. (Speidel et al, 1994)

UKE 3

LITTERATURSØK

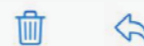
Flott.

Forbered:

1. Kartgrunnlag med nummererte hus fra 1 – 100...; da klarer dere holde orden.
2. På hvert hus, registrer:
Farge kledning + vindu + gerikt + dør + port/ annet
Noter fasademateriale
Noter tekstur (stående/liggende panel eller grov/medium/fin puss eller...)
Noter volum (antall etasjer, høyde/bredde)
Noter form/typologi
3. Ta bilde av:
Vindu (dokumentasjon form, proporsjoner, osv).
Fasadekledning (alle 30 cm fra veggliv = kompatibelt) – dette sier også noe om profiler på trepanel eller hvilken struktur teksturen har
Oversiktsbilde (som viser litt av nabobygg/kontekst)

Da bør dere være bra rustet med materiale :)

Hilsen
Kine

Fortsatte litteratursøk:

Lette etter litteratur og stoff som beskriver vegledere for form - og farge i andre byer. Kartla hvilke bygninger vi allerede har fargeregistrert i Høst. Leste Grimstad sin estetiske veileder, samt fargeveilederen "Murbyen Oslo".

Drodlet på idéen om å publisere diplomoppgaven og veileder gjennom en interaktiv og lett tilgjengelig nettside.

Korrespondanse med Riksantikvar:

Siden vi finner mye stoff på fargeveiledere, men ikke så mye på form, spurte vi Riksantikvaren om de vet om estetiske vegleder fra f.eks UNESCO.

De meddelte at relevant info kan komme opp på Nasjonalbiblioteket når de nå driver og scanner alle utgaver av Fortidsminneforeningens årbok. RA skal se etter avisutklipp i sine arkiver, kan muligens bli en Oslo tur om det er mye stoff.

Diskusjon om utgangspunkt:

Det er lurt å ta et ståsted og være tydelige på hvilke diskusjoner man tar opp. Skal man gå for en historisk bevaring av fargepaletten, gå ut fra den nåtidige paletten eller noe nytt.

Vi tenkte at siden vi har hørt at Ålesund først fikk farger på 60-tallet, blir det kanskje omfattende å ta fargetrappene. Dessuten, jo snevrere oppgave, jo bedre.

Med tanke på formingsveilederen, kunne det kanskje være lurt å ta utgangspunkt i de 10 fredede bygningene. Disse representerer for såvidt ikke helheten, men heller bredden i jugendstilen i Ålesund, så vi må kanskje også ta for oss mer gjennomsnittlige bygninger.

Diskusjon om anvendelsesområde:

Prosjektet burde bli en generell estetisk veileder, det har kanskje ikke så mye for seg å bruke formingsveilederen på bygninger som allerede er bygget, men at vi absolutt kan bruke den rettet mot større fremtidige utbygninger. Da må vi også se på gatestruktur og byromstyper.

UKE 4

VERNE- OG BYFORMINGSPLANEN,
SPISSING AV PROBLEMSTILLINGEN

og utvikling i Ålesund

Zorica Tomanovic <zorica@mupsu.no>
Mon 1/20/2020 12:13 PM
karoline.smenes@outlook.com

Hei

Jeg har fått videresendt deres e-post fra direktøren Gro Kraft. Fargene i Ålesund by er ikke utforsket enda, men det kom en info i lokal avis at kommune skal sette i gang et prosjekt i samarbeid med kunstner som heter Bent Erik Myrvold. Han har jobbet mye med fargene i sitt karriere. Jeg vet ikke når dette prosjektet skal starte men jeg har tatt kontakt med ham og ba om han kan også bli med å møte dere her i Ålesund. Jeg har også en dyktig kollega her på Jugendstilsenteret som heter Tove Lande og skal spørre henne også om hun kan bli med.

Vi må avtale en dag til dette møte når dere kommer i Ålesund. Dere kan gjerne ta kontakt igjen med meg så ser vi på muligheter.

Med vennlig hilsen

Zorica Tomanovic
Konservator
Tlf. (+47) 40 40 17 91

Jugendstilsenteret & KUBE

Kunstmuseet har nye e-postadresser, og vi ber deg ta dem i bruk slik: formavn@mupsu.no - min adresse er zorica@mupsu.no
The Art Museum has new email addresses, and we cordially ask you to change our contact information to: firstname@mupsu.no - my address is gro@mupsu.no

mob. (+47) 40 40 17 91
www.jugendstilsenteret.no
www.kunstmuseetkube.no

Forberede turen

Fikk svar fra Jugendstilsenteret, de var villige til å møtes. Fortalte også at de har kontakt med kunstneren Bernt Erik Myrvold som skal være med og utarbeide fargeveilederen for kommunen. Sjekker ut akademiske publikasjoner på Réseau Art Nouveau Network sine nettsider i jakt på noe som kan ligne på ein formgivningsveileder for byområder, men finner ingenting.

Spør Møre og Romsdals sitt interkommunale arkiv etter arkitekttegninger på gjenreisningsbebyggelsen.

Hva er oppgaven?

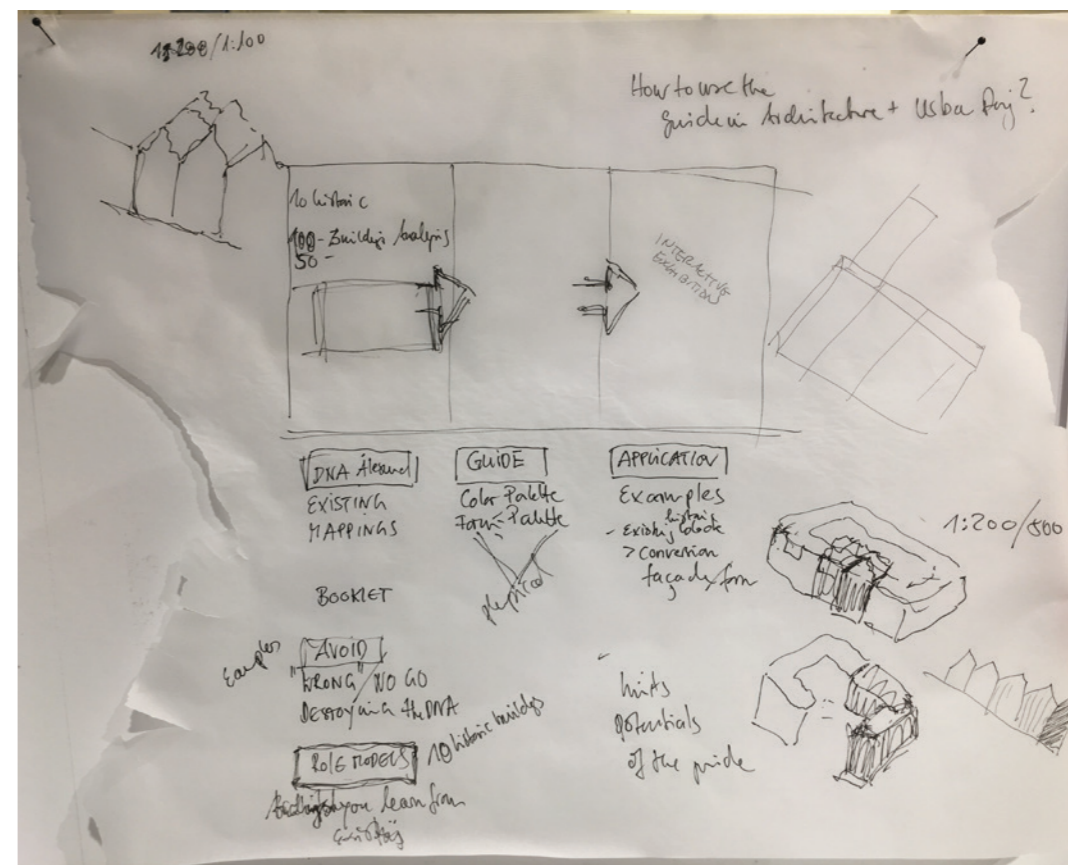
Vi begynner allerede denne uken å tenke på hvordan vi skal presentere materialet i en utstilling da dette

også vil hjelpe på å strukturere oppgaven.

Vi spisset vår oppgave til å handle om å finne ut hva som er DNA-et til Ålesund i analysene våre og velge representative undersøkelser. Deretter bruke disse til å danne en veileder, og til slutt implementere denne veilederen slik at prosjektet vårt ikke kun er analyse.

- 1) Identifisere Ålesunds DNA
- 2) Forme veilederen
- 3) Implementere veilederen i forskjellige case

Dersom MÅLET med veilederen er at den skal kunne brukes aktivt av politikere og utbygges arkitekter og vere kommunikativ og visuell, så

kan vi se oss ut tre oppgaver der vi implementerer veilederen. F.eks

- 1) Et kvartal
- 2) En infill-tomt
- 3) En renovering

Og jobbe med implementeringen i 1:100/200.

Vi prøver å definere "No do's" og "rollemodeller" for hva vi baserer veilederen på. Vi tenker i såfall de ti fredede bygningene er et startpunkt, ellers er det mye å ta av hva angår "no do's" i byen også. De ti fredede kan utforskes som egne casestudier i modell.

Vi prøver å lage en tydeligere plan for fremdriften for resten av se-

mesteret.

Havana-foredrag på Lademoen bydelshus

Tirsdag dro Karoline på foredrag om hva byantikvaren i Havana har gjort for å sette i stand byen. Interessante innspill på strategier, men ikke direkte overførbart, rent utenom at de i Havana har et brukervennlig plankart der huseiere kan klikke seg inn på informasjon om hver enkelt bygning, noe Ålesund også kunne hatt nytte av.

Mail fra Zorica

Vår korrespondanse med Jugendstilsenteret går gjennom Zorica Tomanovic, som vi håper å få truffet under feltarbeidet. Hun meddeler at Bernt Erik Myrvold kommer til å

Hei igjen Karoline

Tove Lande og jeg vi har diskutert litt det du spurte om farger i Ålesund by, og vi synes at det kunne være lurt å vurdere igjen om dere skal gå videre med å utforske farger i Ålesund. Grunn til det er at ingen kan påstå om husene var malt opprinnelig eller ikke. Det har vært alltid en diskusjon som er vanskelig å finne riktig svar på. Noen gamle bilder og tekster viser også at husene var ikke malt. Fargene vi ser i dag i Ålesund er fra nyere tid. Bent Erik Myrvold setter i gang et prosjekt i samarbeid med Ålesund kommune hvor han kommer til å utforske dyp på farger og med å bruke en spesielt kjemisk metode. Hvis dere vil få et faglig svar på deres forskning som gjelder farger da er det komplisert og seriøs, særlig hvis dere skal gi retningslinjer til huseiere eller utviklere. I forhold til det sender jeg dere et brev jeg fikk fra Bent Erik som forklarer delvis det han skal gjennomføre i prosjektet. Ikke tenk på den siste setningen, det gjelder ikke et møte med dere, fordi han forsto at han skal være deres mentor videre 😊. Håper han

han skal være deres mentor videre 😊. Håper han kan møte dere en dag til tross for at han er veldig opptatt nå.

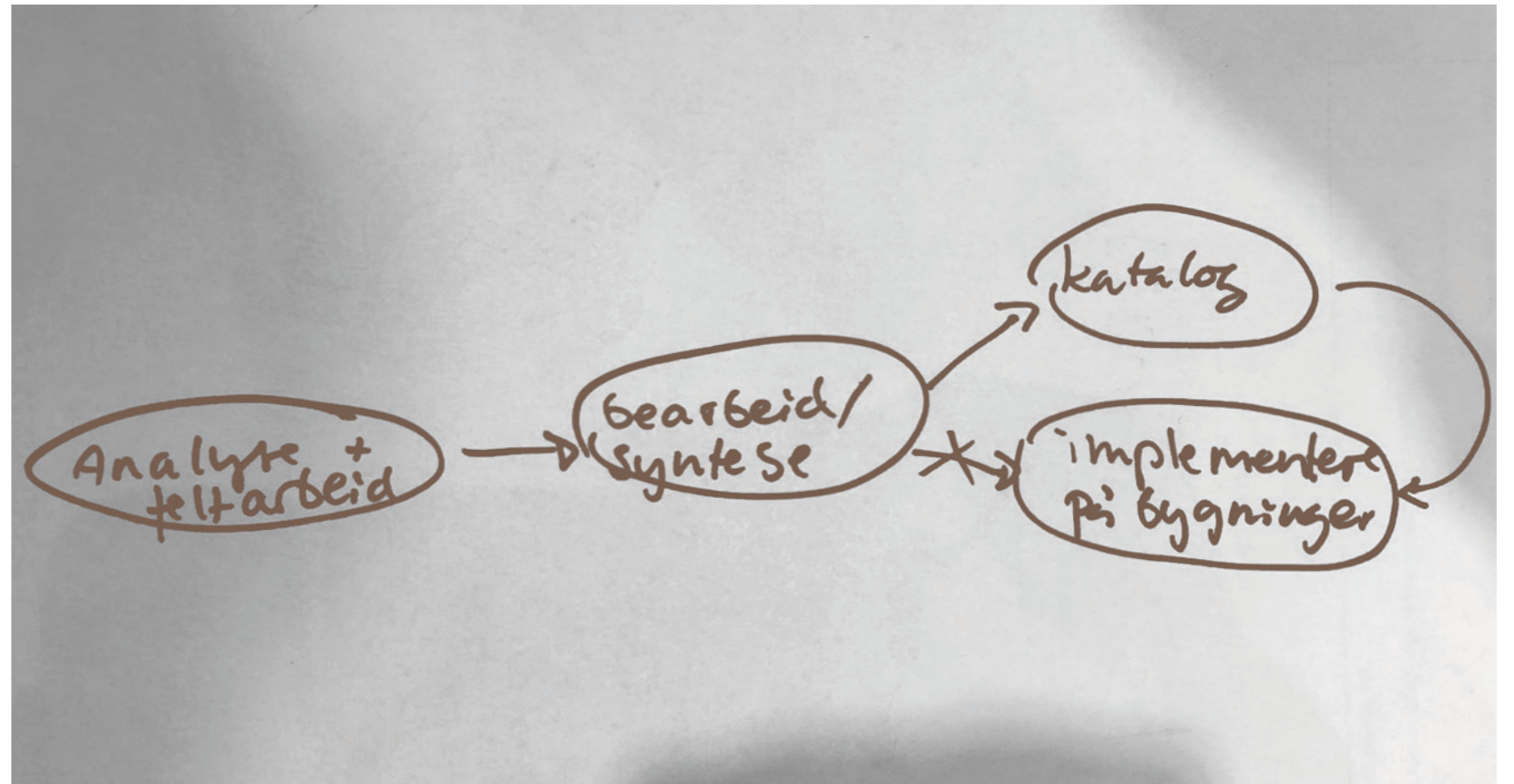
Det er jo mye som kan utforskes i forhold til formen, proporsjoner, typologi osv. i Ålesund og som kunne være en veldig bra og fint masteroppgave.

Hvis det kunne være nyttig vil jeg gjerne foreslå at dere tar kontakt med Ålesund museum angående gamle bilder, også Interkommunalt arkiv Møre og Romsdal (IKA). Ålesund kommune har mange gamle tegninger av hus, også vi på Jugendstilsenteret. Vi har også et bibliotek med mange bøker som dere kan lese her på Jugendstilsenteret.

Hører fra dere!

Med vennlig hilsen

Zorica Tomanovic
Konservator

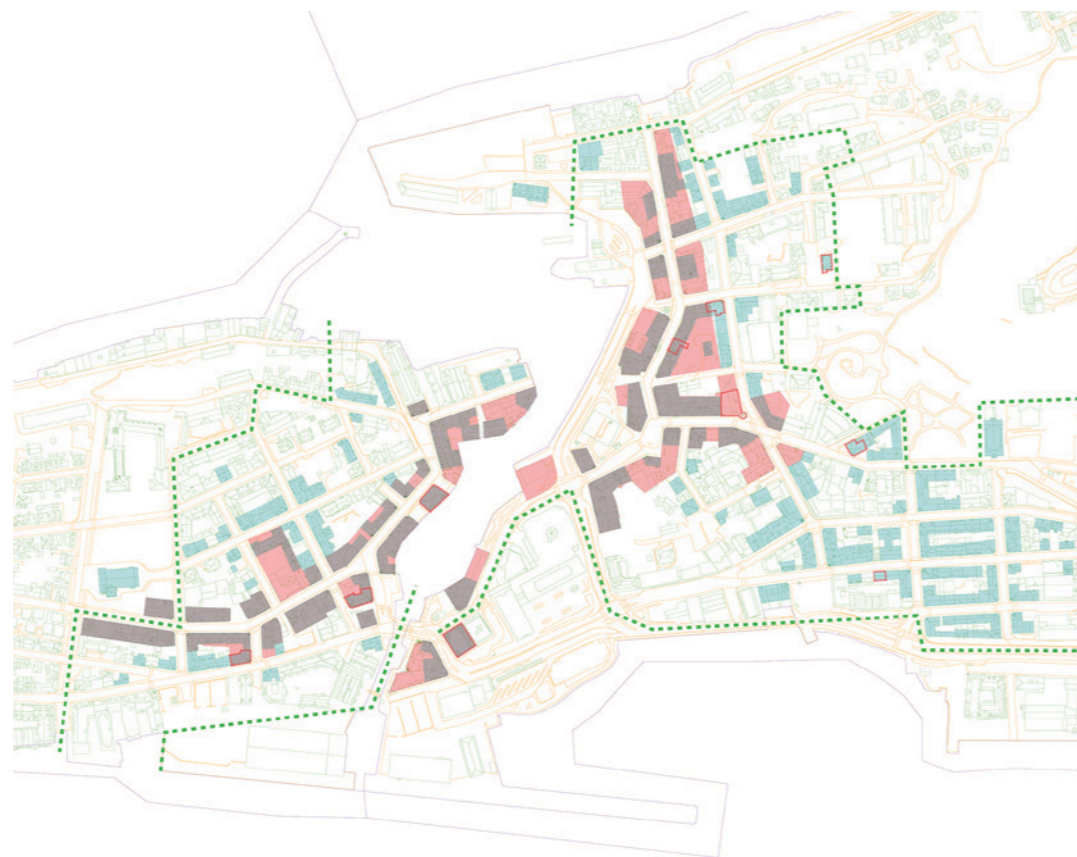
utarbeide en historisk palett basert på kjemiske metoder og pigmentanalyser, som blir mer presis enn NCS-oversettingen fra HEX-kodene vi opererer med. Med dette faller potensielt halve oppgaven vår bort, og det oppstod en liten krise for oss. Leste ferdig Verne - og byformingsplanen. Det viser seg at de også har retningslinjer for både områder og utforming av nybygg, særlig med tanke på takform og kledning. Likevel virker det som at det meste av nybygg enten ikke forholder seg til dette, eller er nesten stilkopiering.

Spissing av problemstillingen

For oss blir det dermed viktig å ikke bare gjøre et prosjekt som repeterer retningslinjene i denne planen, men at vi gjennom å identifisere form-

språket kan komme opp med en ny grammatikk som ikke er stilkopi eller bryter fullstendig, og som kan fungere som en inspirasjon til nye områder.

Oppgaven på dette tidspunktet blir derfor å fokusere mer på formgivingsdelen, men ikke utelukke farge. Bearbeide typologier og komme fram til en visuell katalog. Hvis tid: implementere katalogen.

Spesialområde merket i rødt, gjenreisningsbebyggelse i blått. Fredede bygninger med rød linje.

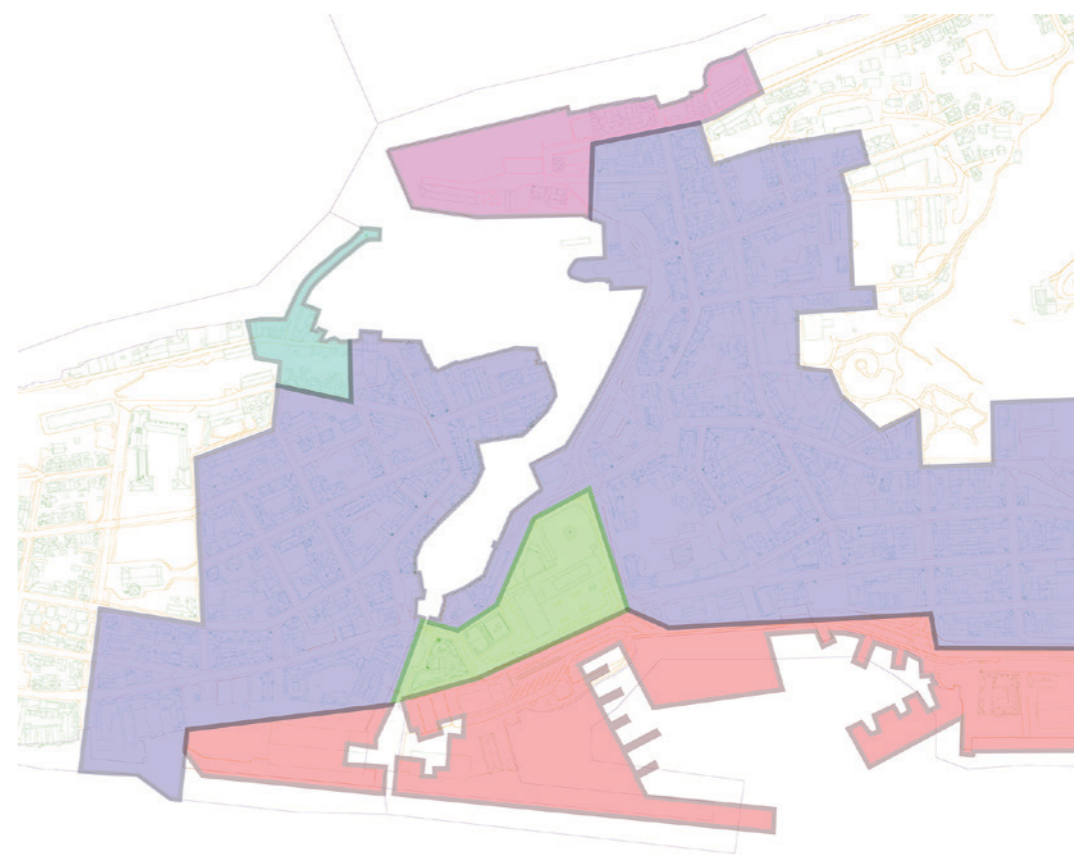
Valg av registreringsområde

Etter å ha lest verne- og byformingsplanen, har vi valgt ut noen områder som vi tror kan representere det som er særegent med murbyen Ålesund. Disse områdene er der vi ser det er tettest med bygninger fra spesialområdet for vern(rødt i kartet over) og gjenreisningsperioden, samt fredede bygninger. Dette for å definere et DNA. Spesialområdene og gjenreisningsbebyggelsen ligger innenfor sone A og B i verne- og byformingsplanen, og vi kommer til å starte med Aspøya. Siden vi ikke vet hvor lang tid registreringene tar, er det mulig at vi da fokuserer mer på et av områdene, A eller B, samt de fredede bygningene.

Hvilken rolle skal farge spille?

Vi diskuterte rollen våre fargeprøver kom til å spille, ettersom Myrvold allerede er i gang med å utarbeide en fargeveileder. Samtidig er det klart at det vi gjør blir mer et øyeblikksbilde av dagens situasjon der vi kan si noe om hvilke farger man finner i de områdene vi registrerer akkurat nå, og vi gjør ingen tilbakeføringer. Vi er mer interesserte i å se om vi kanskje kan skape sammenheng mellom nytt og gammelt med den fargepaletten vi finner i byen i dag.

Myrvold på sin side kommer til å registrere ved hjelp av fargearkeologi, som er en helt annen tilnærming. Likevel kan begge bidrag være interessante i diskusjonen om farge i byen. Dermed blir også eksempler

Sonekartet. Den blå sonene viser til sone A og B fra verne- og byformingsplanen, der bebyggelsen er mest sammenhengende. Det røde området viser til det som etterhvert blir sørsidautbyggingen, der vi ser for oss at veilederen kan anvendes.

på implementasjon viktig, slik at man kan vise hvordan det nye Ålesund også kan bli Ålesund.

Case-tomter

Vi mener prinsipielt at man ikke burde bygge igjen de få byrommene i kjernen da disse ofte er park eller hage, men som vi ser nå i Øwregata så skjer jo dette likevel. Vi tenker derfor at det kan være aktuelt å ta for seg tomter i byen i gatesnitt, for å vise eksempler på tilpasning, både i nye og gamle kvartaler, men ment som eksempler på tilpasning, ikke som forslag på hvor man burde bygge. Det er også aktuelt å ta for oss et nytt kvartal, og dette kan være i Sundbyen. Det blir derfor viktig for oss å finne case-tomter under feltarbeidsturen i Ålesund, som kan

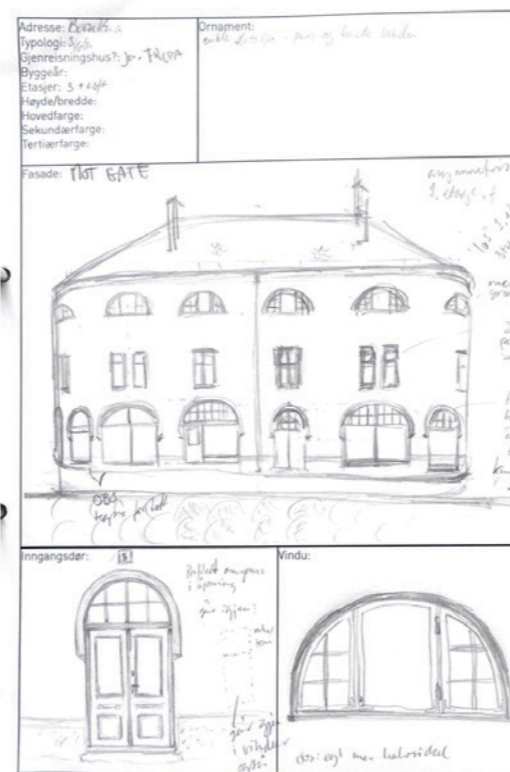
fungere som paralleller til typiske tilpasningsproblemer i byen i dag

To arkitektstudenters tanker om pastisj

Vi tror arkitekter generelt har litt frykt for å skape noe som allerede er skapt før, i alle fall dersom man leser dårlig tilpasning som en motvilje mot det gamle. Vi tror også prosjekter som bryter med det eksisterende i formspråk, volum, proporsjoner og fargebruk kan være et resultat av tidligere "tilpasningspraksis" om at man skal tydelig vise hva som er nytt og gammelt. Vi tenker likevel at det er mulig å tilpasse nye prosjekter godt uten at det er stilkopiering.

Potensiell tomt i Hellegata. Kanskje mer aktuell enn Prestegata da den har nærmere beliggenhet til Kirkegata og karakteristisk jugenbebyggelse.

Hvor skal veilederen brukes

Vi diskuterte HVORFOR vi kartlegger det vi gjør, og HVOR vi skal anvende og implementer veilederen vår. Skal det være innenfor bykjernen eller skal vi etablere områder som vi mener burde være hensynssoner der veilederen må brukes? Vi må altså definere hvilke soner og hvilken prioritet de har. Vi fant ut at områdene der veilederen kan anvendes kunne prioriteres slik:

1) Spesialområdet (inkludert gjenreisningsbebyggelsen. Strengt følge veilederen.

2) Sone A+B (som i verne- og byformingsplanen). Strengt, men ikke like strengt som i spesialområdet.

3) Sone 3A og B. Hele Sørsida og Rådhusplassen. Dette er ny bebyggelse og derfor noe annet enn midt i et historisk område.

Finne case-tomter

Vi burde også under studieturen kartlegge

- 1) Tomme tomter
- 2) Infill-områder
- 3) Områder som kan omformes

Spesialområde kan være omforming, A + B-området kan være replasering og infills, sone 3 kan være ny utvikling med fokus på å danne helhet. Disse tomtene kan brukes som eksempler på implementering.

Feltarbeidet startet

V dro til Ålesund. Første dagen stakk vi innom Svaneapoteket for å avtale møter og finne litteratur på deres bibliotek, deretter tok vi til på utendørsregistreringer.

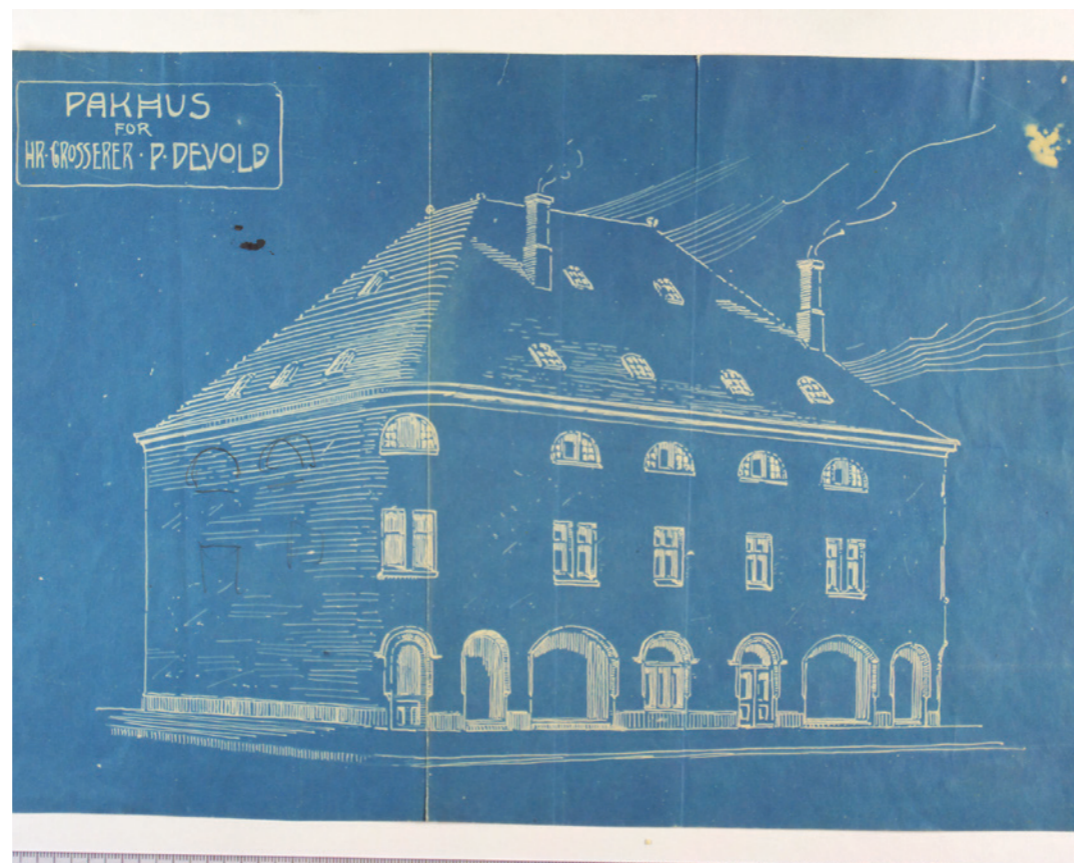
Vi prioriterte å starte med spesialområdet, nærmere bestemt gjenreisningsbebyggelsen på Aspøya. Målet var å skissere de mest interessante bygningene for å lære å kjenne karakteristiske trekk som går igjen. Vi tegnet fasader, vinduer og karakteristiske dører. Varierende vær gjør at vi bestemmer oss for å ta bilder av alle bygningene og tegne de man får tid til.

Ellers fikk vi i løpet av uken fargeregistrert og tatt materialpalett av

gjenreisningsbebyggelsen i spesialområdet på Aspøya så langt det lot seg gjøre.

UKE 6

UTENDØRSREGISTRERINGER,
VALG AV TOMTER, ARKIVSØK

Blueprint av Bersetbua, originaltegning fra Svaneapotekets arkiv.

Kartet vi brukte til å diskutere hvilke områder vi syntes var interessante.

Utendørsregistreringer:

Vi fortsetter å ta fargeprøver av gjenreisningshusene innenfor spesialområdet, og får i løpet av uka kartlagt alle husene, med unntak av farger vi ikke har nådd opp til.

Av alle bygningene vi registrerer, tar vi også bilder av fasadematerialer, inngangsdører, vinduer og ornamenter, da vi tenker dette gir en god pekepinn på hvilket formspråk som brukes i byen og hva som er særegent for jugendstilen i Ålesund.

Like viktig som å dokumentere i bilder, synes vi det er å dokumentere de viktigste bygningene gjennom tegning, for å lære oss dem bedre å kjenne. Vi tror også dette vil hjelpe oss senere når vi skal lage den

estetiske veilederen og bruke den. Vi skisserer fasadene, ornamenter, dører og vinduer på de ti fredede husene for å lære av de beste eksemplene.

Valg av tomter:

De tomtene vi vurderte er markert med rød tusj i bildet over. Her tenkte vi Hellegata, Langeberggata, Utgangen i sør ved Brosundet, samt opptil flere tomter på Skansekaia, men også ved Keiser Wilhelms gate var interessante for å implementere veilederen.

Vi trengte tomtene for å vite hvilke originaltegninger vi skulle lete etter i arkivsøk på Svaneapotek og hos kommunen, så vi bestemte oss for disse områdene etter å ha tatt flere befaringer rundt om kring i byen.

De tomtene vi fant interessante innebar oppgave som fasadeendringer, der man kunne gjøre tilpasningsstudier, samt innfilltomter og fargetilpasning. Vi fant ut at en ren fargetilpasningsoppgave vil bli litt generell målt opp mot den fargepaletten som er under utvikling av Myrvold, og at det som vi oppfatter som viktig er å rette veilederen mot de områdene som kommer til å ha høyest utviklingspress i fremtiden. Her blir Sundbyen, liggende tett opp mot Aspøya som er et sammenhengende jugendmiljø. Der blir det ekstra viktig å ta hensyn til typologier, høyder og formspråk i utformingen av den nye bydelen.

Til slutt valgte vi å gjøre et infillpro-

sjekt i Hellegata, en studie på et nytt kvartal i Sundbyen, sett sammen med Aspøya, og til slutt se på et snitt gjennom Brosundet for å se om man kan jobbe typologisk, material- og fargemessig med den nye bebyggelsen i tilknytning havna.

Arkivsøk originaltegninger:

Vi startet hos Svaneapoteket og de hadde det meste av gjenreisningsbebyggelsen liggende digitalt. Det vi ikke fant der fikk vi hjelp av Zorica til å finne hos kommunen. På Svaneapoteket sitt bibliotek fann vi også mye materiale på Ålesund, både historiske bilder og bøker med tegninger i. Onsdagen ble brukt til å gjøre arkivsøk og analysearbeid inne på Svaneapoteket mens det stod på

Skisse av Enkefru Devolds Villa. Her er gavlene både avrundede og spisse, med markerte fasadeelementer under.

Vi lette gjennom Ålesund kommune sine arkiver for de bygningene vi trengte tegninger av som ikke var gjenreisningsbebyggelse, samt et par hus som Svaneapoteket ikke hadde.

Bilde av Rønnebergbua, stein fra Eide steinbrudd på Nordmøre.

med sludd og stiv kuling ute. Fredag begynte vi dagen med å dra i arkivet på Rådhuset, tok kopier og merket ting vi ville ha scannet og sendt på mail.

Opptegning av gatesnittene

Etterhvert som vi skaffet oss tegningsgrunnlaget, begynte vi å tegne opp gateløpene vi trenger for å gjøre implementeringen av den estetiske veilederen.

Samtale med Tove Lande:

Tove Lande jobber som kurator for Jugendstilsenteret, og vi hadde en inspirerende samtale med henne.

Vi diskuterer hvordan alle gode prosjekt burde ende med et videre prosjekt, og at det er bra om vi viser

til hvordan vårt prosjekt kan taes enda videre. Vi diskuterte også hvordan man i vår tid bruker mye standardiserte materialer som ikke alltid tar nok hensyn til vær og klima, noe man gjorde før. Vi bygger i tre på grunn av miljøaspektet ved det, når det på værharde steder hadde egnet seg bedre med sten. Og det er symptomatisk for vår tid å ønske å temme naturen i stedet for å spille på lag med den.

Vi diskuterer også hvordan skisseprosjektet for Sundbyen viser bygninger i tre rundt den nye kulturhavnen, når bykjernen sammenhengende er i sten på grunn av murtvungen og at dette også er det som er særegent med byen.

Vi som arkitekter kan og burde se på hvilke teknikker og materialer som er brukt fra før og som kan omtolkes og brukes i fremtiden, eller bruk av nye og holdbare materialer som kan passes inn, for eksempel pigmentert betong.

Vi har under turen observert hvor strengt funksjonelle bygningene i Ålesund er, selv om de også er jugend. Dette vises i hvor tydelige typologiene er, man kan lese funksjonen til husene av fasaden, og fasadene er vakre, men i holdbare materialer.

Tove forteller oss at det er forskjellige teoretiske holdninger til jugend, noen ser seg blind på at stilen er så kunstferdig, og glemmer at det

faktisk var den første moderne bevegelsen.

Jugend var ikke bare en stil, det var en bevegelse mot industrialiseringen, med fokus på sosial bærekraft, holdbare materialer, helse, vakre omgivelser for alle og høy funksjonalitet og nasjonalånd. Det var derfor de Ålesundske bygningene har så mye norsk sten, dette skulle symbolisere det norske grunnfjellet. Sånn kan man si at jugendstilen egentlig var den første miljøbevegelsen.

For å få gjennomslagskraft, diskuterer vi også med Tove hvor viktig det er å vise hva næringslivet kan få ut av å bruke en veileder. Vi håper at det bortsett fra å gjøre byen attraktiv og vakker kan gjøre prosessen billi-

gere, men at det også vil være flere som ønsker å dra til bydeler som er like vakker som den gamle, og tilpasset landskapet og stedet.

Vi har også sett eksempler på tilpassingsarkitektur som henter elementer som sjødørene fra sjøbuer, strengt funksjonelle elementer som er plassert mot sjøen, og setter det inn som fasadeelement på hvilken som helst side av en bygning, noe som kan gi en følelse av falsk historie. Men hvordan tilpasser man til gamle typologier og holde arkitekturen ærlig? For at vårt prosjekt skal være lettleselig, burde vi definere ut fra tidligere tradisjoner, og forstå disse.

UKE 7

REGISTRERE DE TI FREDA

BEFARING HOS BENT ERIK MYRVOLD

Zorica og Olav diskuterer hvor metallplaten skal sitte, og hvilke stener som er mest nærliggende i farge.

Utendørsregistreringer:

Vi fortsatte å tegne de 10 fredede husene og vi diskuterte elementer vi har bitt oss merke i når vi har tegnet dem. F.eks at en gavl står sjelden alene, men ofte er markert både med ornamenten og balkonger. En veggflate står sjelden ubrutt av tårn eller gavl, og selv fasader som er mer beskjedne har ofte en brutt rytme i hvor vinduene er plasserte. Hjørner er som regel alltid avsluttede, og det er ikke sjelden at tårn og gavler er stilte rett over hjørnet, over et inngangsparti.

Vi tok også noen siste fargemålinger som vi trengte til gatesnittene og som manglet, vi lagde et fargekart for å skaffe oss oversikt over de fargene vi hadde målt.

Arkivsøk:

Basert på de tegningene vi fant i arkivene til Svaneapoteket og kommunen, fortsatte vi opptegningen av gatesnittene. Vi fortsatte også informasjonssamlingen om hvordan jugendstil ter seg i forskjellige deler av Europa, samt hvordan den er i Ålesund.

Hjalp Svaneapoteket med å finne farge:

Vi fikk også prøve ut teori i praksis og hjalp svaneapoteket med å finne en malingsfarge til en metallplate som skulle monteres utenpå Kube.

Samtale med Bernt Erik Myrvold:

Mens vi stod utenfor og tok fargeprøver av stenen på Kube, kom Bernt Erik Myrvold bort til oss som lyn fra

Bent Erik Myrvold som gir oss en lynbefaring på de nye verkstedene på Aggregat atelierfelleskap.

klar himmel. Han hadde det travelt, men hvis vi hadde fem minutter kunne vi bli med bort og se på hvordan han jobbet fargearkeologisk med den nye fargeveilederen til Ålesund.

Han hadde tidligere også laget en fargeveileder for Molde, som ganske nylig var blitt tatt i bruk. Han jobber med pigmentsammensetningen i fargene, og er ikke så glad i NCS-systemet når det gjelder å utarbeide en fargeveileder da den er knekt med svart og ikke naturfarger, men innrømmer det har sine fordeler med tanke på å si noe om generelle trekk. Vi diskuterte også jugendpalettene som er lagt frem av Gjøko og Bygg og bevar, og kom fram til at disse kanskje ikke var nok utarbeidede. Ved fargeanalyse, tar han

kjerneborrprøver og zoomer inn 50 000 ganger med et kamera. Da kan han se hvilke pigmenter det er, brent umbra eller oker, for eksempel.

Han viser oss hvilke verktøy han bruker til å brette pigmentene med, og en stor samling gamle pigmenter han har kjøpt opp fra nå nedlagte malingsforhandlere, og drar fram en nesten vibrerende koboltblå. Han jobber med teknikker som fresco, stucco lustro, kalkmaling og pigmentert murpuss, og viser oss prøver av alle disse teknikkene.

Med en pigmentert murpuss på 0,5 cm, trenger man kanskje vedlikehold med 50 års mellomrom. Stucco lustro er varmfiksert kalkmaling, og gir en herlig marmorglatt over-

Mange vibrante gamle fargepigmenter i Myrvolds samling.

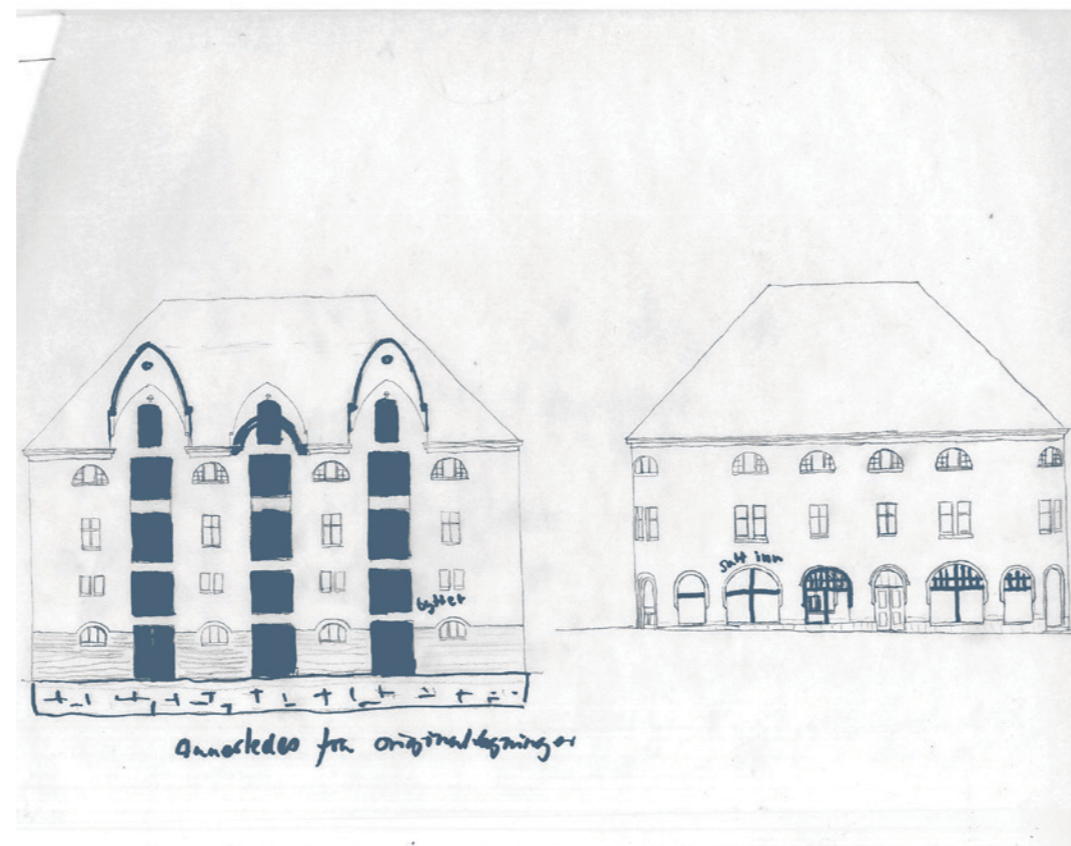
Blokkene med glatte overflater er gjort med Stucco Lustrø-tekniikk.

flate.

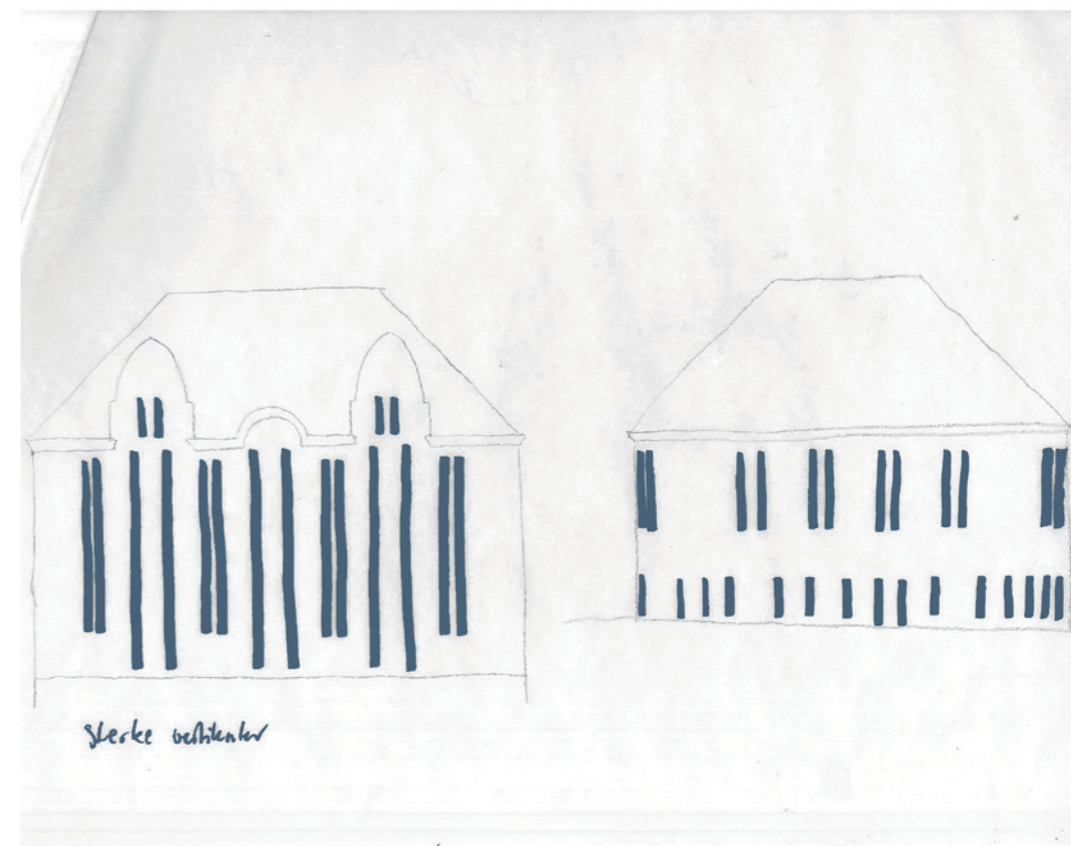
Det var utrolig spennende for oss å se, og vi fikk idéer om å kanskje kombinere noen av disse teknikkene med nye teknikker, kreativ kombinerings av teknikker var også vanlig å gjøre i ungdomsperioden. Vi tenkte også at de fargeprøvene vi har tatt kan være fine til å si noe generelt om fargebruken i Ålesund, men at det morsomste hadde vært å kunne bruke Myrvold sin palett i en undersøkelse.

Vi tenkte også at det hadde vært spennende å dra tilbake til Ålesund for å få en veiledning med ham angående form og farge, etter vi har begynt å gjøre implementeringsprosjektene. Vi kunne altså gjerne

tenkt oss et eget kurs hos Myrvold, men han er for tiden veldig opptatt med doktorgraden sin.

Bersetbua. De røde linjene viser til endringer i fasaden, tegnet fritt fra bilder fra nåtid.

Bersetbua. De blå linjene viser sterke vertikaler.

Begynte på nærstudie av de 10 freda:

Endelig tilbake på salen, begynte vi å gjøre analyser av de ti freda huse- ne. Dette bestod av en beskrivelse av hvert hus, samt tracing av fasadeelementer, horisontal og vertikal inndeling, samt ornament. Dette med formål å finne noen slags "spil- leregler" som vi kunne bruke i katalo- gen, og forhåpentlig ganske straks også i en implementering på en av de tre tomtene vi har valgt oss ut.

Vi håper å kunne trekke noe av spilereglene fra de ti freda med inn i katalogen og bruke dette på en ny måte i våre implementeringer. Slik håper vi å kunne dra analogier til Jugendbyen i volum, typologier, ma- terial og fargebruk.

Kategorier til katalogen

Basert på hva vi fant fra de 10 freda, begynte vi å sette opp hvilke katego- rier katalogen kunne inneholde. Her tenkte vi at det kunne passe å ha vi- suelle føringer for høyder, gesimser, materialer og plassering av fasade- elementer.

Frem til midtsemester:

Vi må få opp stort de viktige karte- ne vi har jobbet med, dette gjelder særlig fargekartet, samt et eget kart over hvor man finner hvilke typolo- gier.

Gjerne beholde firedelingen i opp- gaven med introduksjon, analyse, katalog og implementering. Pro- seshefte og Appendix kommer i tillegg.

Frem til midtsemester kan vi gjerne fokusere på å gjøre ett forslag til implementering på én av de tomtene vi har sett oss ut, men samtidig vise de tomtene vi ser for oss å gjøre implementering på. Viktigste er å få vist omrisset av oppgaven. Til midt- semesteren fokuserer vi på å holde presentasjonen digitalt, men printe stort de viktigste tingene.

Katalogen burde ha et prioritert hi- erarki for de bygningsformene som definerer helheten mest. Foreslått:

1) Typologier: fokus på sjøbuene, bygårder og bygårder med næring. Villaene er tatt ut av regningen siden de er få sammenlignet med resten og kanskje ikke den mest repre- sentative typologien for nybygging i

bykjernen. Typologiene kan muligens bli en streng regel i veilederen.

2) Volum, STRENGT(inkludert maks- høyde, vidde, dybde, avslutning av hjørner)

3) Fasade, også streng (godt propor- sjonert, har sokkel, gylne snitt, og buede elementer i minst én lengde- retning)

4) Materialer. I en mer eller mindre homogen murby er det rett og slett underlig å bruke treverk som fasa- dekledning, men det finnes mange materialer som minner om sten. Det ligger også i jugendstilens ånd å kombinere nye og gamle teknikker.

4) Ornamenter kan være valgfritt

Enkefru Devolds villa. Det røde viser ting som i dag er annerledes fra originaltegningen.

Vi kan etablere strenge regler for ting som makshøyder og lengder, der man f.eks ved bygging i overmakshøyde må ha inntrukket øverste etasje, eller dele opp lengre fasader, og siden gamlebyen er mer eller mindre uniform, vil volum spille en stor rolle.

Miroslav Sik, Rossi og analogier i arkitekturen

Miroslav Sik er arkitekt og teoretiker og har vært professor for ETH Zürich. Han er mest kjent for sin designmetode "analog arkitektur", der atmosfære og tegningen i arkitekturen har vært veldig viktig.

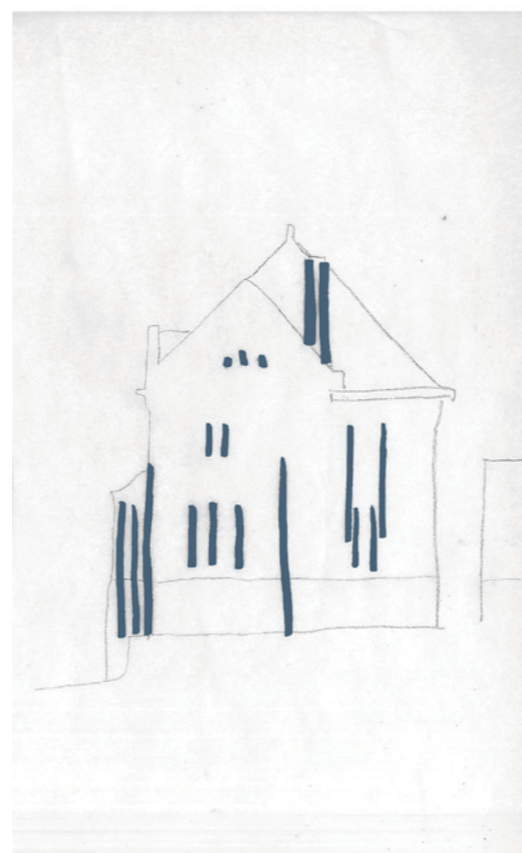
I et intervju forteller han at han som student hadde Aldo Rossi som foreleser et par semester. Sik's metode

bygger på Aldo Rossi's typologiske og morfologiske metode, der analogi er en måte å forklare slektskapet mellom ting. Alle ting kan ha et slektskap med hverandre gjennom analogi (Martin Bressani, 2019, s. 77). Rossi's syn på analogi dreide seg om at en by kan formes ut i fra elementer med en assosiasjon til arkitekturhistorie. (Cameron McEwan, 11. september 2019)

Man kan også dra analogier mellom ulike elementer gjennom bruk av skala. For eksempel kan karakteristiske trekk ved en by's morfologi undersøkes ned i detaljskala og omvendt.

Analogi i lingvistikk

For å dra en analogi til lingvistikk, er

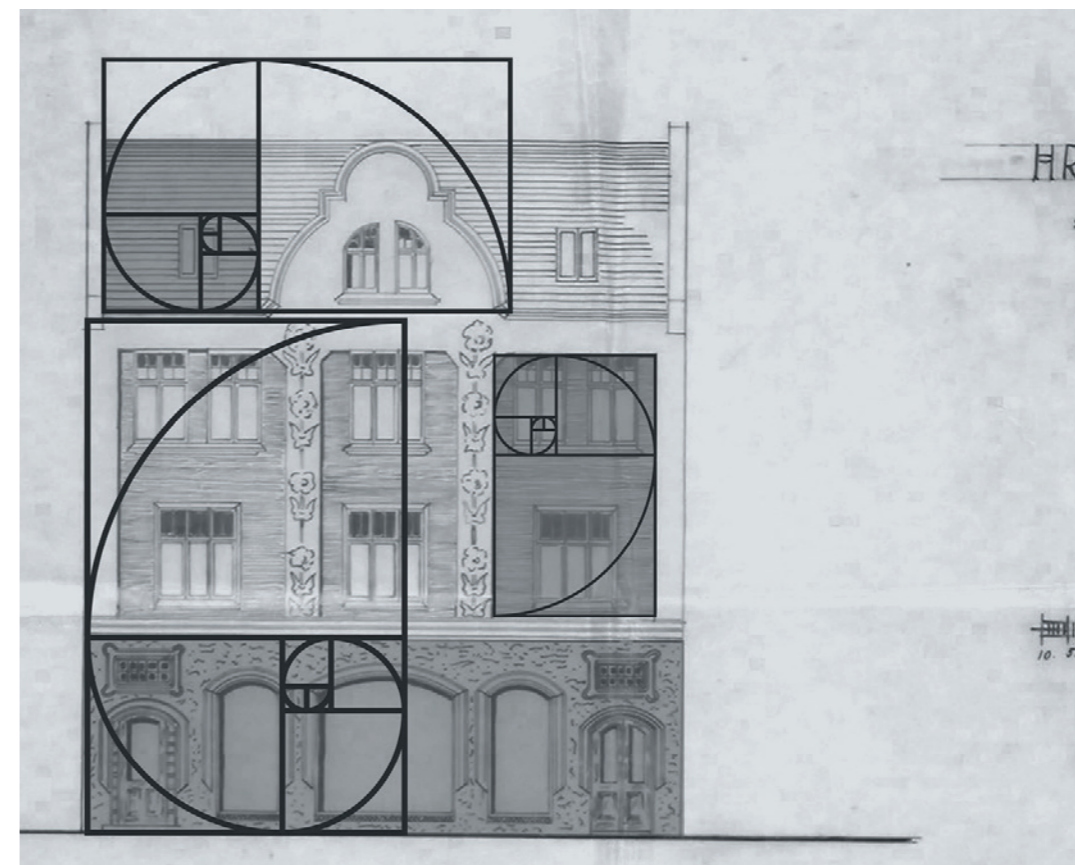
Enkefru Devolds villa. De blå linjene markerer sterke vertikaler i fasaden, og er ikke like systematiske som i Bersetbua.

analogien en prosess der et språk endrer form, samtidig som den har samme morfologi og mønster. Dette skjer f.eks at det oppstår nye verb-bøyninger og uttrykk med tiden.

Byen som språk

Om man drar en parallell til formspråket i byen Ålesund, kan byens bebyggelse, gatestruktur og romdannelser danne morfologien, mens det arkitektoniske uttrykket bare er "bøyningsmønsteret" innenfor samme språket som morfologien utgjør.

Analogien kan derfor være en metode for å skape slektskap uten å ty til stilkopiering og historisme som igjen blir pastisj. Ved å studere byen og dens bygninger, bygger man

Fordeling av det gyldne snitt i Kongens gate 12, over originaltegning. (Originaltegning hentet fra Svaneapotekets arkiv).

en forståelse for dens språk, slik at man kan videreføre dette i ny bebyggelse.

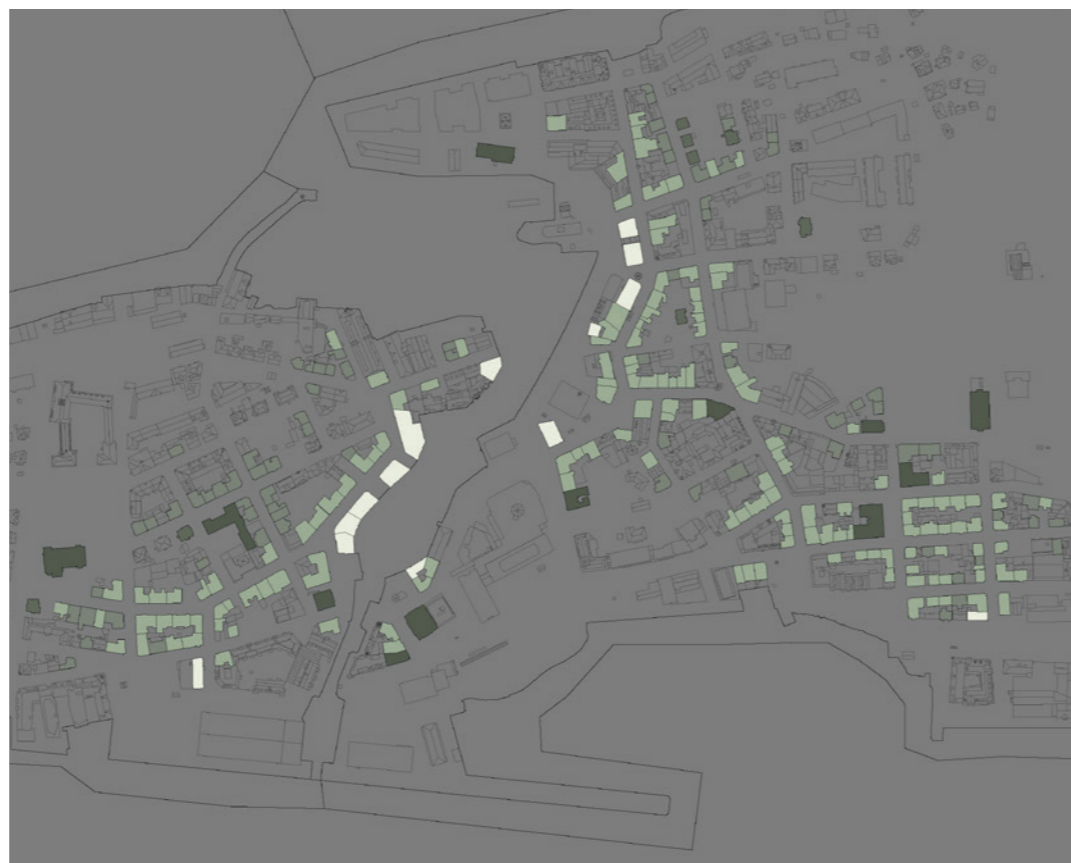
Ved å la elementer som typologier, morfologi, topologi, atmosfære, minner og assosiasjoner gå gjennom analogien, kan man dermed skape et språklig slektskap som likevel er selvstendig i arkitektonisk uttrykk.

Når de fysiske og fenomenologiske kjennetegnene ved en by går gjennom en syntese gjennom analogi, kan man også skape arkitektur som er mer stedsspesifikk.

UKE 9

VIKTIGE KATEGORIER I VEILEDEREN (DEL 1)

HELLEGATA

Typologikart

Materiale til midtsemesteren:

Vi diskuterte hvilke kart og analyser som er viktige å vise til midtsemesteren. Dette inkluderte Nolli-kart, kart over typologiene, oversikt over områder med høyt utviklingspress, samt en zoom in som viser de tre tomtene vi kommer til å jobbe med.

Samlede kartanalyser:

Derfor jobbet vi med å visualisere de diverse kartene som viser utbredelse av de mest fremtredende typologiene i byen, samt hvilke områder vi ville fokusere på.

Implementering

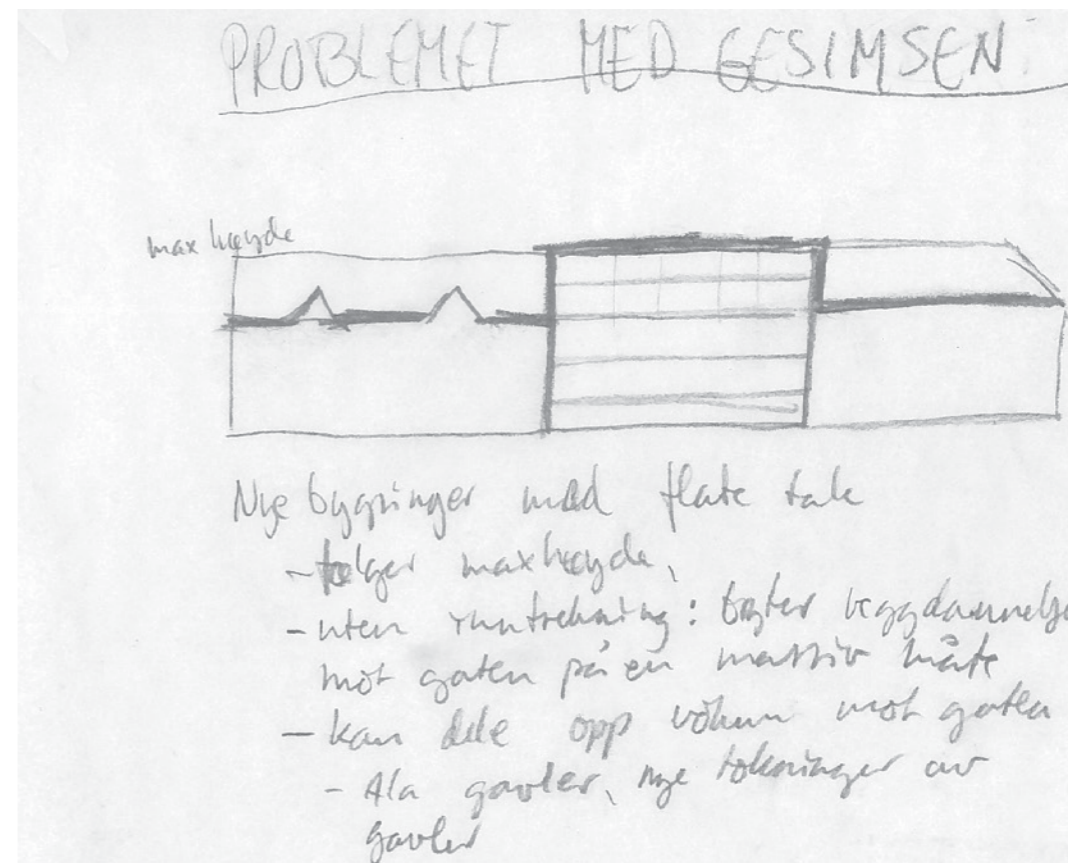
De tre områdene vi bestemte oss for å utarbeide visuelle forslag på var Hellegata, Langeberggata og

Brosundet, men til midtsemesteren prøvde vi å fokusere på Hellegata, som er den tomten som ligger midt oppi gjenreisningsbebyggelsen.

En ting vi merker mens vi jobber med implementering, er at implementeringen fungerer som en slags uttesting av veilederen også, og som et slags mål på om veilederen er "effektiv" eller ikke. Samtidig tenker vi også at det ikke er implementeringen som er viktigst, det viktigste er veilederen, og at den gir tydelige føringer for hva som er greit og ikke, men samtidig rom for kreativ utførelse.

Katalogen

For å se på hvilke kategorier som er viktigst i veilederen, har vi sett

Problemet med gesimsen: Når man holder seg innenfor makshøyden, men gesimsen til det omkringliggende ligger lavere.

på hvordan diverse tilpasningsprosjekter i byen, der man scorer høyt eller lavt, avhengig av hvordan man forholder seg til overordnede kategorier som typologi, volum, tak, og materialbruk. Dette var gjort mest som en øvelse for moro skyld, men det ga en diskusjon rundt hvilke kategorier som er viktigst:

1) Typologier - hvordan forholde seg til hvordan det er i byen i dag

2) Volum - hvorfor er dette viktig, hva bestemmer dette, makshøyde, hjørner, gesims, gavler

3) Tak - synlig som en fasade pga terrenget, etasjer over gesims må trekkes tilbake, skifer er dominerende hovedmateriale som man må

underordne seg

4) Materialer - bykjernen er en murby, dette må nyere prosjekter underordne seg

5) Farger - må sees i sammenheng med bygningene rundt, og burde følge en veileder.

Forslag til Hellegata

Vi forsøkte så å anvende kategoriene på et par forslag i Hellegata, der vi prøvde å bruke elementer, høyder og fasadeoppdelinger på en både historistisk måte, en fri måte og en "moderne" måte.

Utfordringen her er at det kanskje blir vanskelig å generalisere fra de ti freda ned til bygningsnivå og gene-

En skisse av det vi har lært av Hellegata. Takene trappes opp sammen med terrenget, og bidrar til det karakteristiske taklandskapet. Dette er en referanse som kan videreføres.

relle eksempler på tilpasning, når fasadediskusjon er noe som burde gjøres ved hvert individuelle prosjekt, og også ut i fra nære omgivelser.

Dessuten er Hellegata et eksempel på en av de mer sårbare tomtene, mens Sundbyen kommer til å ligge på utsiden av murbyen og til dels fragmenterte områder. Det dreier seg dermed kanskje om to sett med forskjellige regler for de områdene.

Diskusjon:

Men uavhengig av om de forsøkene på implementering er for generelle eller spesielle, ser vi også at et problem med nyere prosjekter i byen ofte er at selv om de forholder seg til makshøyden, så blir bygningen likevel for massiv fordi den har flatt

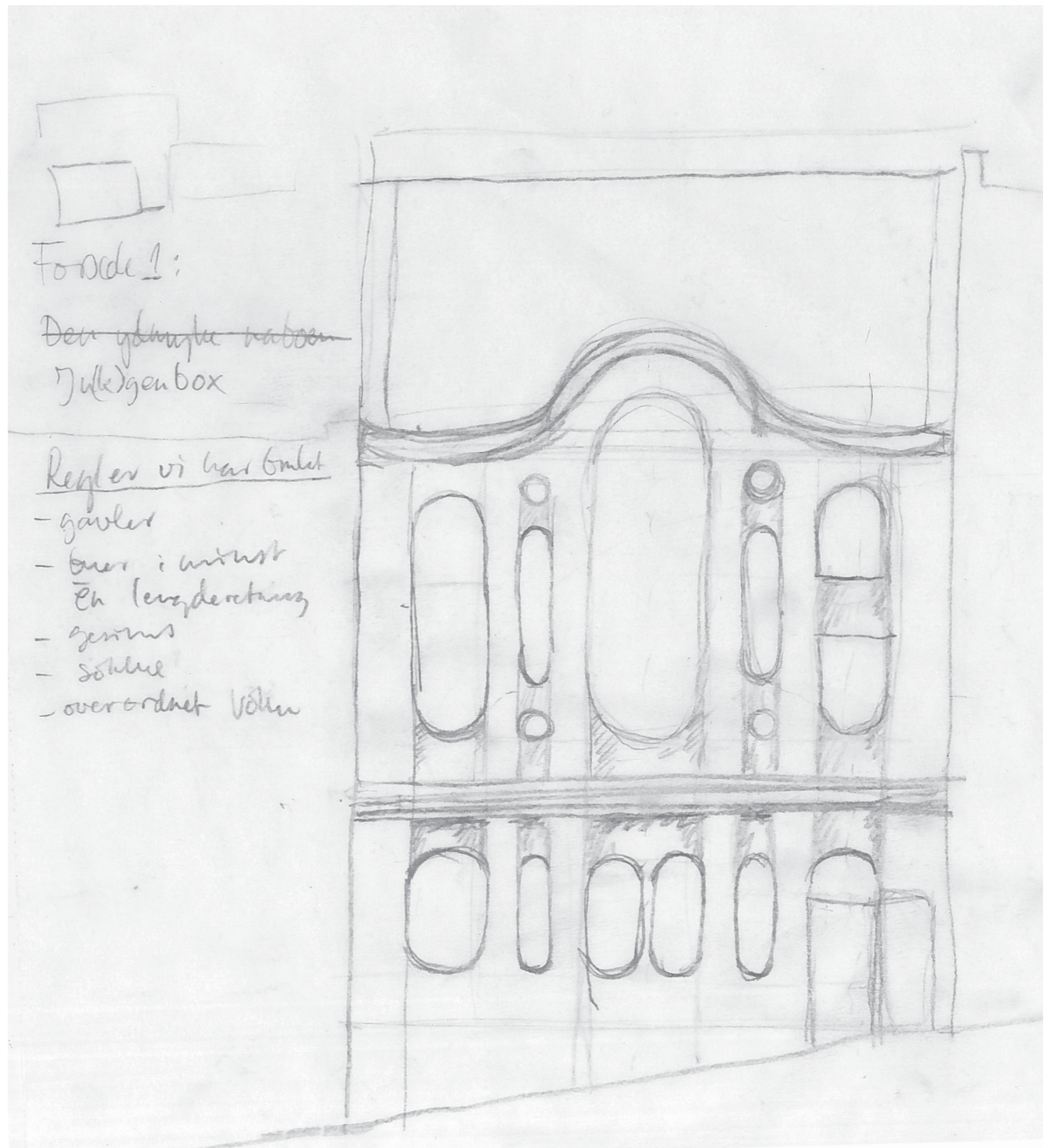
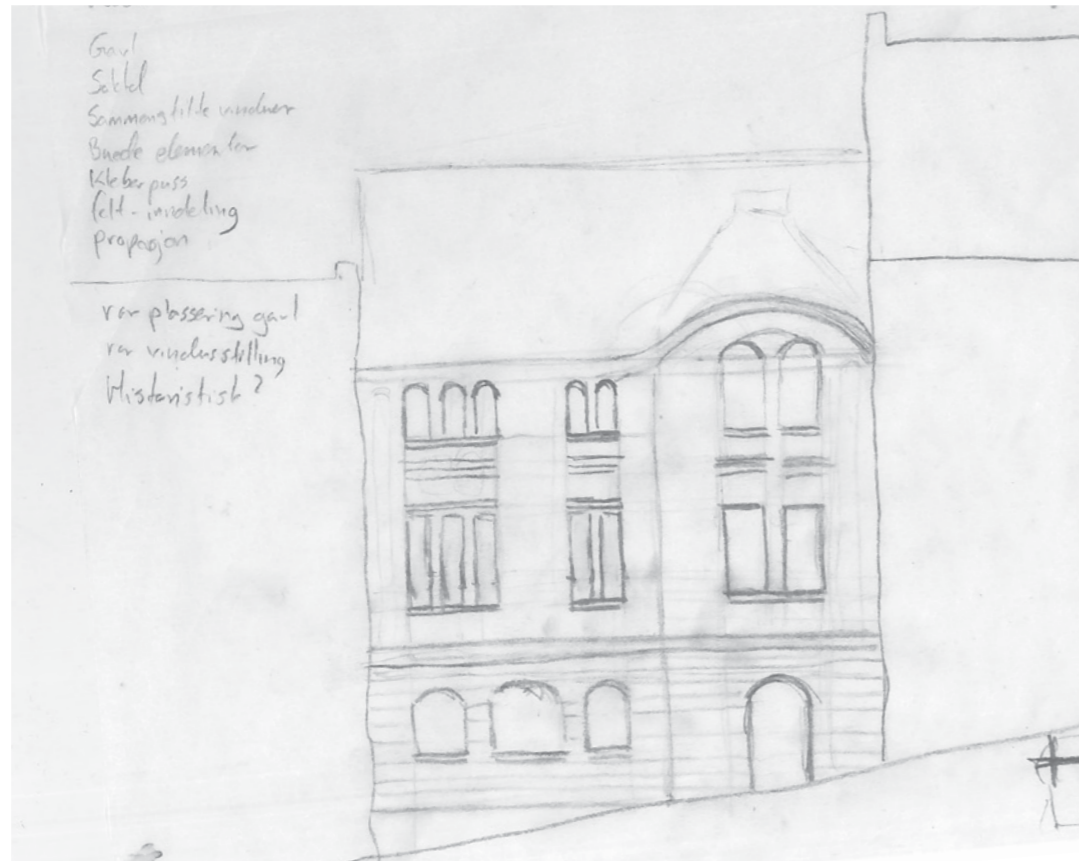
tak og dermed kjører makshøyden helt ut til fasaden i sin fulle bredde. Opp mot gjenreisningsbebyggelsen som har et tak på 40-45 graders helning, med en gesims brutt av spir og gavler, blir slik bebyggelse ganske massiv i sammenligning.

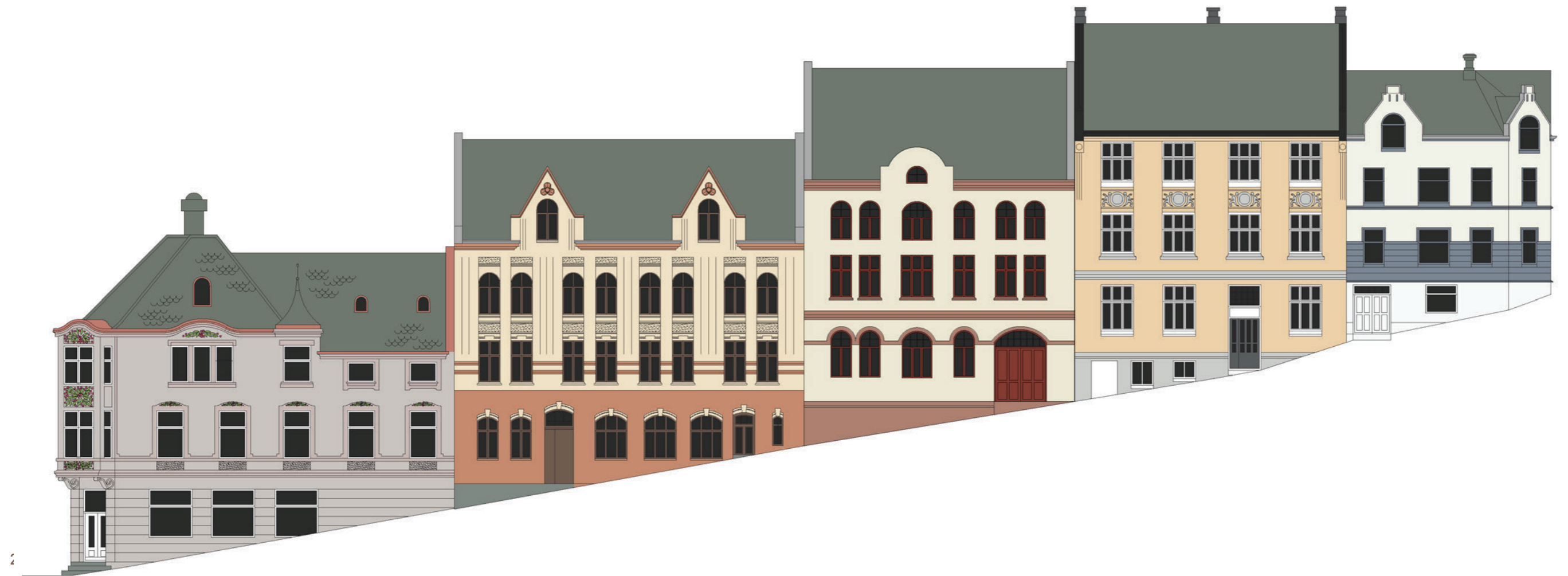
Hvor høyt gesimsen ligger og hvordan den er brutt er dermed ganske viktig for hvordan gaterommet blir definert.

Ny bebyggelse kan ha mer oppdelte volum mot gaten, f.eks med nytolkninger av gavler.

Når man beveger seg på gatenivå er det faktisk gesimsene som er viktigst med tanke på definisjonen av gaterommet.

Basert på dette, er det viktig at høyere fasader trekkes inn ved der gesimsen vanligvis ville gått for å opprettholde gaterommet. Samme med fasader som er lengre enn bygningens høyde kan også oppleves for lange og monotone dersom de ikke brytes opp.

(Huw Evans, 2019)

(Karin Borghouts, 2018)

Referanseprosjekter

Disse prosjektene var inspirasjon for oss for å se hvordan fasadeelementer fra andre stilretninger var bearbejdet i fasadene på en moderne måte.

Malchover weg, Hans Kollhoff

Boligprosjekt i Berlin av Hans Kollhoff. Kollhoff er kjent for å bruke solide, tradisjonelle materialer og tradisjonelle metoder. Han har også gjennomtegnede detaljer i interiør. Som arkitekt har han tegnet i post-moderne og nyklassisistisk arkitektur. (Wikipedia, 2019)

I dette prosjektet ser man tydelig en referanse til klassisistisk arkitektur og tradisjonelle materialer samtidig som det er et moderne formspråk.

Dette gir et arkaisk og harmonisk uttrykk og et vakkert spill i materialene. Samtidig så kan en for sterk assosiasjon til tradisjonell arkitektur bikke over i pastiche.

Vi spør oss også hvor grensen vil gå i Ålesund. Hvor mye kan man egentlig låne av uttrykket på typologier som sjøbuer før det bikker over i pastiche?

Cadix-Ninke Happel, Floris Cornelisse, Paul Verhoeven i samarbeid med Stephen Taylor architects

Man ser ikke så mye av det omkringliggende her, men bygningene i seg selv har elementer fra tradisjonell arkitektur som er arbeidet inn i fasadene.

Bygningen i lys tegl ser ut til å være av typologien bygård med bolig og næring, ettersom den har så store vinduer i første etasje.

Den har også en sokkel som kontrasterer hovedfasaden i material og fargebruk. Den gjennomgående bruken av karnapper og avkapping av hjørnet gir fasaden et varierende volum, men også en assosiasjon til tradisjonell arkitektur. I den tilbaket-

rukne etasjen har fasadeveggen pilastre som er avsluttet med samme bånd som gesimsene. Mursteinene er lagt på en sånn måte at de i skråveggene gir en vertikal tekstur.

Den røde bygningen har også markert sokkeletasje, men ved hjelp av tekstur og buer i selve fasadeveggen. Sammen med bene på selve taket, gir dette en assosiasjon til romersk antikk arkitektur, men disse elementene er brukt for å skape variasjon i fasaden heller enn å være bærende buer.

Detaljeringen er det som gir mest assosiasjoner til tradisjonell arkitektur, men virker samtidig til å være gjennomarbejdede elementer i fasaden.

Volumene kunne vært slette fasader og slette volum, men måten volumet og detaljeringen er utarbejdet gir fasaden variasjon, samtidig som man ser at det er nyere bebyggelse.

Vi tror en slik låning og gjennomarbejding av fasadelementer for Sundbyen kan gjøres med inspirasjon i Ålesunds jugendarkitektur.

[Andreas Steinhoff, 2006]

Daimler- Chryslerbygningen på potzdamer plass, Hans Kollhoff

Selv om dette er en høyreisbygning, har den en tradisjonell materialbruk, inndeling (balustradene) og proporsjoner som viser slektskap med tradisjonell arkitektur.

Likevel bærer den preg av sin tid, ettersom den er utført i en byggeteknikk og typologi som reflekterer dette. Man kan la seg inspirere av bruken av elementer i Ålesund, men høyden hadde vært veldig problematisk i Sundbyen.

[Caruso St. John Architects, 2011-2016]

Bremer Landesbank - Caruso St. John architects

Dette er en bank, som skulle stå i et historisk område, rett ved siden av en kirke. Utforming og materialer er derfor valgt på bakgrunn av at den ikke skulle stå som noe eget, men underordne seg sine omgivelser.

I dette bildet ser man også tydelig den gotiske referansen til de smale pilarene i vinduet. Inngangspartiet er også særlig påfallende med relieffene i teglsteinen og den store buen som gir assosiasjoner til inngangen på en kirke.

De utoverbuede partiene mellom pilarene minner om friser. Materialene viser slektskap med kirken bak. Volumets to øverste etasjer er trin-

nvis inntrukket, men bygningen ser likevel ut til å rage over de andre. Om man ønsker at bygningen skal underordne seg kirken og omkringliggende bebyggelse, gjør høyden at bygningen stikker seg ut som "viktige".

Fasadens uttrykk i materialbruk og detaljering gir likevel en positiv assosiasjon til det omkringliggende, samtidig som den uttrykker sin egen tid.

Nollkartet som vi viste på midtsemester. Her blir kvartalsstrukturen særlig synlig.

Midtsemestertilbakemeldinger:

Det er en vanskelig inndeling å bruke samme veileder for både tettste gjenreisningsområdene som i utbyggingen av en ny bydel. Burde være to forskjellige kapitler av katalogen i såfall, ellers burde vi gjøre en "utviklingsveileder".

Tilbakemeldingene var at det er en ambisiøs oppgave, der vi prøver å være veldig spesifikke samtidig som vi er litt for generelle og det er vanskelig og urealistisk å ha samme harde rammer for utviklingen av en ny bydel som i den gamle byen. Vi må passe på at veilederen ikke blir for begrensende.

Det er derfor viktig at vi tenker på hvilke områder veilederen skal

henvendes til. De spurte oss om vi har sjekket ut andre veiledere, for eksempel den for midtbyen i Trondheim, og det har vi. Men et gjennomgående problem vi ser er at disse veilederene for det meste er ment som planleggingsverktøy, og at de ikke har visuelle eksempler for arkitekter og utviklere.

Å dele inn byen i soner der forskjellige regler gjelder forskjellige områder kan være en god idé, mente Markus. Han sa seg villig til å diskutere mer med oss, noe vi tenkte kunne være nyttig siden han har jobbet med UNESCO før.

Vi må tydeliggjøre hva DNA-kartet er basert på, altså at vi har gått ut i fra vernekartet i verne- og byformings-

Ved vedlikehold kan man kanskje transformere fasaden med materialer og farger som passer bedre med det omkringliggende.

planen for å identifisere de viktigste områdene for undersøkelsene våre.

Brosundet ble trukket fram som et karakteristisk byrom som burde videreføres. Geir Brendeland kom inn på slutten og sa at det ofte gjaldt å kuratere prosjektene til "riktige" arkitekter.

Debrief

I refleksjon av tilbakemeldingene, tenker vi at det ikke er så dumt å fokusere på en utviklingsveileder. Vi kan kanskje si noe om materialbruk, gesimshøyder, fargebruk og volum, men ornamentar og stil blir altfor spesifikt. Utviklingsveilederen må kanskje bare ha de viktigste kategoriene, ikke være så spesifikk på plassering av dører og vinduer. Det

er tross alt de tingene på bynivå vi er mest bekymret for, da vi synes det generelt mangler en sammenheng i bymiljøet. Dermed er det kanskje lurt å fordype oss i de hovedkategoriene, slik at de blir mer generelle.

Diskusjon med Markus

Vi satte opp prioriterte kategorier som vi mener burde gjelde for veilederen. Vi diskuterte at det nye utviklingsområdet kunne deles opp, der noen deler var buffersone og den ytterste delen var nytt område. Siden det allerede finnes mange regler, særlig for verneområdet, kunne det være lurt å etablere soner utenfor murbyen som buffersoner.

Kan man tillate at materialene er annerledes så lenge høyder, volum, bredder og typologi er ivaretatt? Hvor mye glass er lov?

Teste kategorier

Vi diskuterte at vi innenfor utviklingsområdet kunne teste ut hvilke kategorier i veilederen som burde være strengest, og at vi kunne gjøre flere forskjellige forslag der man prøvde å videreføre morfologien fra gamlebyen, mer enn det som var gjort i Sundbyprosjektet. Vi kunne for eksempel kombinere forskjellige kategorier fra veilederen for å se hvilke som var viktigste, hva byen tålte at man tok bort.

Det er viktig at vi tester ut mange forskjellige forslag for Brosundet og prøver å vise videreføring av "veggen", og at vi evaluerer underveis for å kunne si noe om hvordan de forholder seg til Brosundet. Evaluere styrker og ulemper.

Viktig at det som blir gjort har god holdbarhet mtp på morfologien, byrommene og byggesystem, hva er det mest holdbare?

Kuratering

Angående kuratering av arkitekter diskuterte vi at så lenge man har nedsatt de viktigste kategoriene, så er det ikke så nøye med kuratering av de "riktige" arkitektene. Ålesund vil gjerne bruke sine egne arkitekter, ikke noe i veien for det. Dessuten er det mange flinke arkitektkontorer som likevel gjør prosjekter som på bynivå ikke er så gode dersom det ikke ligger til rette en helhetlig plan eller retningslinjer. Det man egentlig trenger er heller å bidra til en holdningsendring, hvordan kan Sundbyen bidra til å bli et arkitekto-

Poenget er ikke å gjenskape jugendstilen. Bygninger forteller samfunnets historie og utvikling. Til venstre er en nyere bygning med slektskap i material, med et moderne tårn på hjørnet.

nisk foregangsprosjekt?

Kvartaler og typologier

Vi diskuterte at kvartalene som var gjort i Sundbyprosjektet var utypiske for byen, da de hadde digre åpninger i kvartalene i stedet for portrom, noe som gjorde dem dårlig egnet til boligkvartaler som trenger mer privatliv.

Også et problem man ofte får med store åpne glassflater i første etasje er at det blir vanskeligere å få delt opp i seksjoner til diverse bedrifter. God generalitet med mindre seksjoner gjør at det er lettere å fylle med nye foretak om noen flytter ut, samt at man slipper at en dagligvarebutikk teiper opp plakater i alle vinduene. Den estetiske utformingen av

typologiene i Ålesund henger sterkt sammen med hvilken bruk de har hatt, hvordan er det da å låne funksjonelle elementer fra f.eks sjøbuene som estetiske elementer i fasader på boliger?

Vise til best practice

Vi var enige i at veilederen ikke burde være for streng for nye områder, da de nye bydelene ikke er det samme historisk sett og kommer aldri til å ha samme betydning.

Vi burde vise til best practice, som eksempler på hvordan man kan bruke kategoriene, og at det innenfor disse kategoriene kan finnes mye variasjon og ikke rett og galt.

Men det er likevel viktige ting som

burde beholdes, som fondmotiv, siktlinjer. Kan man beholde volum, taklandskap, form, material på samme måte?

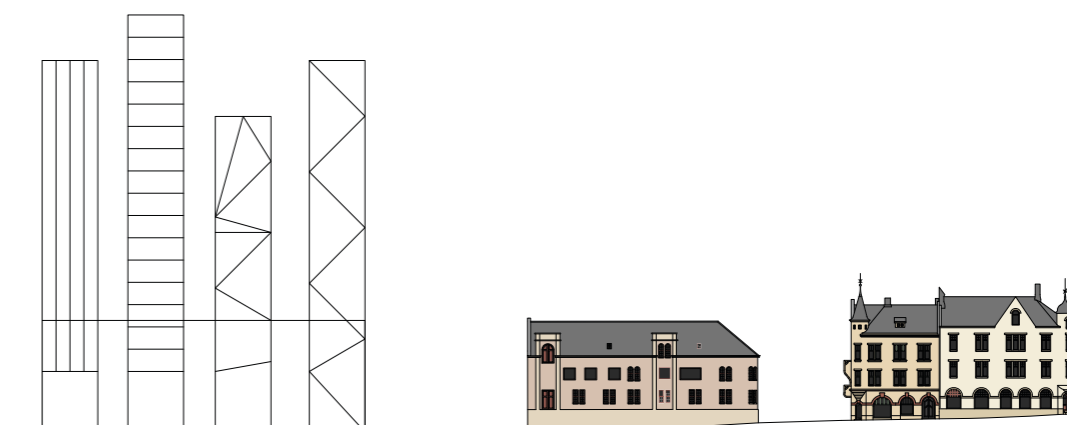
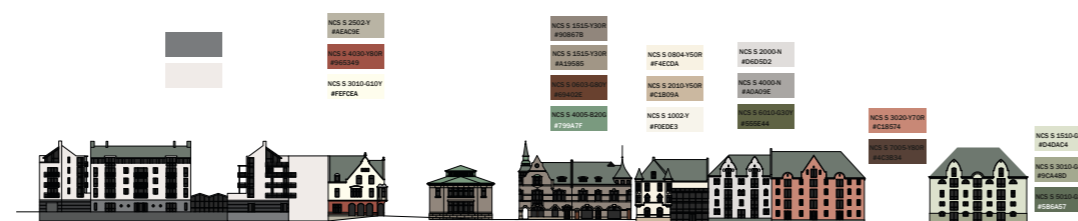
Begynte på modell

Siden det blir såpass viktig å vise sammenhengen mellom Sundbyen og resten av byen, begynte vi å lage laserkuttefiler på det som skulle bli en modell i 1:1000 av hele byen.

Kart som viser de områdene vi viser eksempler i, deriblant morfologien til Sundbyprosjektet (i lyserødt).

UKE 11 LOCKDOWN PÅ CAMPUS

Vi begynte så smått å teste ut høyder i snittet. Her er en klassisk no-go, basert på høyder i barcode, og noe vi frykter man kan få dersom man ikke har gode reguleringer.

Planen med uka

Vi ønsket å få opp det vi trengte av de siste snittene og modell for å forberede de diskusjonene vi måtte ta. Vi kom fram til at modellen skulle vise et konkret forslag.

Modell:

Planen var å få laserkuttet landskapsmodellen før helgen, men på grunn coronavirusutbruddet ble vi sendt hjem på torsdagen. Dette medførte en kjæpp i hjulet, da vi ikke bare måtte rigge til ny kontorplass hjemme og skaffe materialer som var håndterbare hjemmefra, vi stod også uten modell å jobbe i. Likevel satte vi oppe en provisorisk modell i modelleire som vi kunne få testet ut forskjellige forslag i. Ellers fikk vi ferdig både Brosundet og Langeberggata, så begge snittene ble klare til å jobbes med til neste uke.

Ellers prøvde vi å samle tankene våre i det som var en urolig tid med mye uvisshet og bekymring.

UKE 12

PROVISORISK MODELL

“sjøbuer” mot sjøfronten, slik som de stod historisk sett.

Et forslag som viser torgdannelser i enden av gatene, tverrstilte “sjøbuer” mot sjøfronten, slik som de stod historisk sett.

Etter å ha flyttet over til hjemmekontor, ble vi nødt til å ta diskusjoner og korrespondanse over chat og videokonferanse oss i mellom også, da Olav måtte holdes isolert. Det bar på noen utfordringer, men også noen muligheter.

Modell:

Vi fortsatte arbeidet i modell for å teste ut forskjellige måter å gjøre Sundbyprosjektet med tanke på hva som er mest bærekraftig i henhold til morfologi, typologi og volum, samtidig som vi parallellt jobbet i snitt og diskuterte hvilke kategorier fra katalogen som er viktigst. Vi fant ut at 1:1000-modellen egentlig egnet seg best til å se hvordan morfologien oppfører seg, mens vi kanskje trenger modeller i 1:500 for å teste

ut ting i volum, samt gjennom aksionometri og i snitt, for å kunne se det i sammenheng med gatene

I de forslagene vi gjorde i modell, testet vi ut forskjellige måter å gjøre avslutningen av Brosundet på. Vi prøvde ett forslag der vi lot det være romdannelser mot sundet, og ett der vi forsøkte å fullføre Brosundetveggen. Begge forslagene er kritiske til plasseringen av “sjøbuene” som er gjort i Sundbyprosjektet, da det er veldig utypisk for Ålesund.

Diskusjon: Katalogen

Hva skal katalogen inneholde?

1. Morfologi
2. Typologi
3. Volum

4. Materialer
5. Farge

Morfologi:

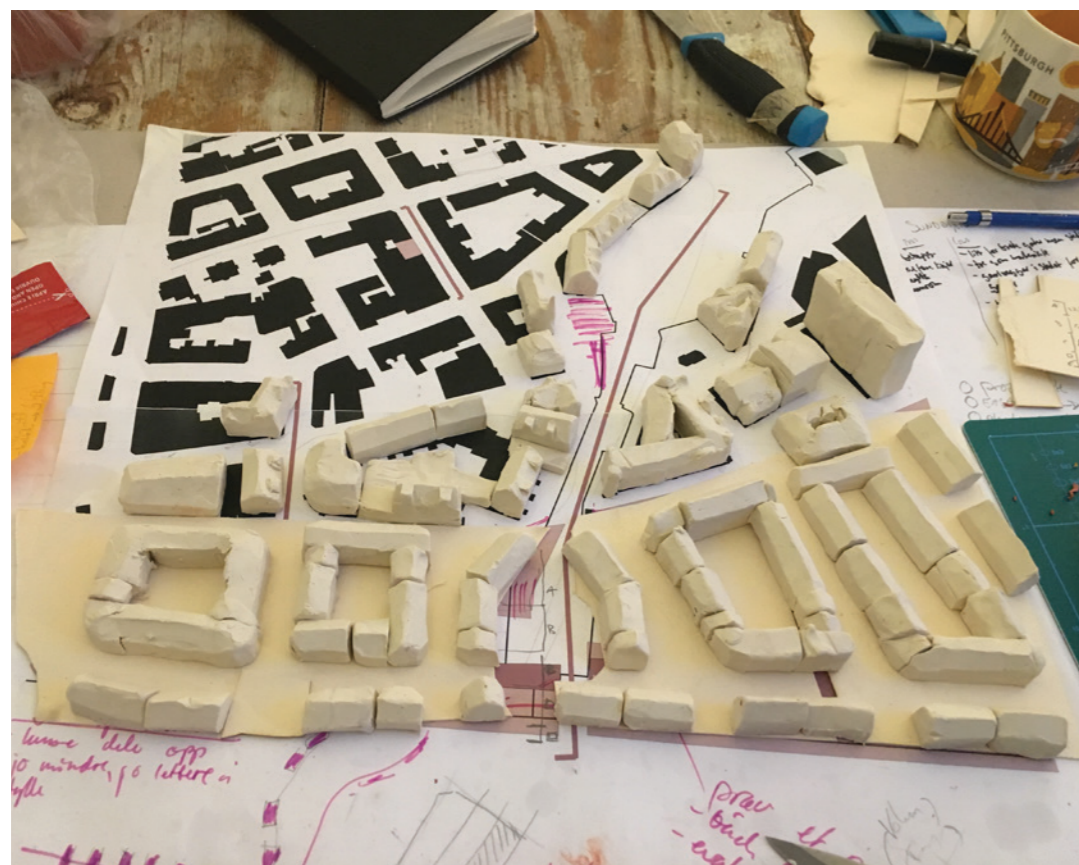
Ut i fra undersøkelsene vi gjør i modell, synes vi egentlig dette burde være ganske strengt, at gateløpene skal ende med fri sikt burde være helt udiskutabelt. Det samme gjelder det skiferkledde taklandskapet og veggen mot Brosundet.

Typologi:

I den gamle byen har kvartalene avrundede hjørner, noe som skaper små torg i kvartalshjørnene, litt som i Barcelona. De er også firkantede, men sjelden rettvinklede. De har portrom som sørger for tydelig adskillelse mellom offentlig og privat.

Typologiene i Ålesund er sterkt knyttet opp mot funksjonen de har, både i utforming og plassering i bybildet.

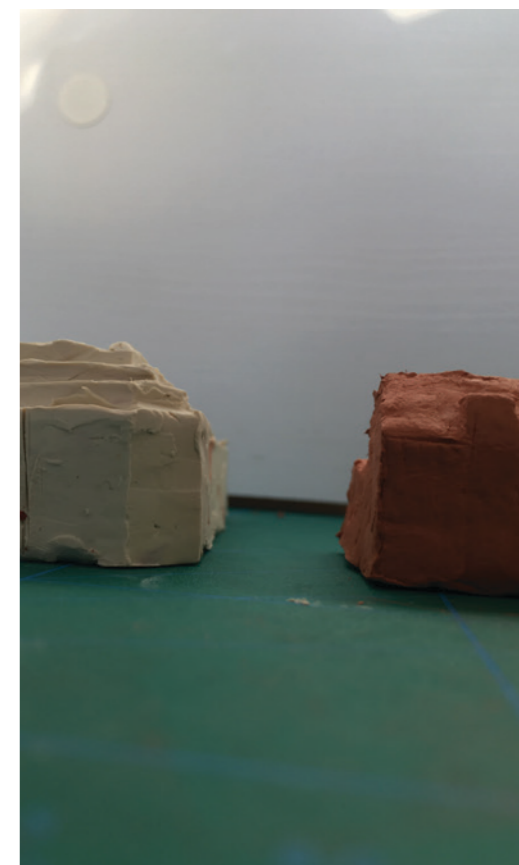
Ut i fra modellstudiene, ser vi at det er mulig å videreføre både Brosundetveggen og kvartaler som sikrer privatliv og morfologien. Om man opprettholder Brosundetveggen kan man reparere byrommet som ble fragmentert under utbyggingen av landfyllingen.

Langsliiggende sjøbuer, avrunding av sundet.

Intrukne sjøbuer med promenade foran. Utypisk for hvordan historisk bebyggelse har vært orientert.

Samtale med Kerstin:

Etter at vi i hui og hast satte opp en modell i modelleire, ønsket vi å diskutere de forskjellige forslagene vi hadde gjort med Kerstin.

Vi var enige om at det å videreføre Brosundetveggen var mer overbevisende enn å legge torg mot vannet der. Vi diskutert også om sjøbuene utenfor sundet måtte vende med kortsiden mot sjøen, noe vi forsikret om var en historisk referanse til hvordan sjøbuene stod ut mot sjøen før landfyllingen strandet dem (se kart fra 1898 i Registreringer).

Vi diskuterte at det var verdt å gjøre et forslag der de nye "buene" var plassert langsmed sjøkantent, slik som inne i sundet. Det må være nok

avstand mellom sjøbuene, for lys og brannsikkerhet. Også varierer det med hvilken funksjon bygningene har. Boliger er 12 m dype, kontorer er 16-20m dype, lameller er 8 m + korridor, men dette blir kanskje mer spesifikt byplan.

Vi diskuterte at morfologi var en viktig kategori å få med i katalogen. Vi diskuterte at under dette burde man også inkludere samme skala og størrelse på kvartalene som i gamlebyen.

Samtale med Markus:

Vi hadde tidligere diskutert oss i mellom om det hadde vært en idé å definere de tilstøtende områdene Skansen og Sundbyen som buffersoner, da vi visste at det hadde vært

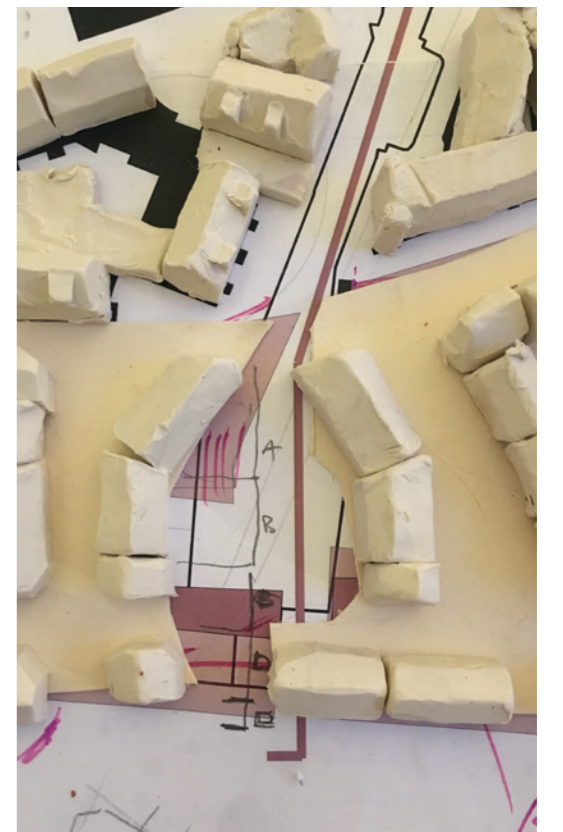
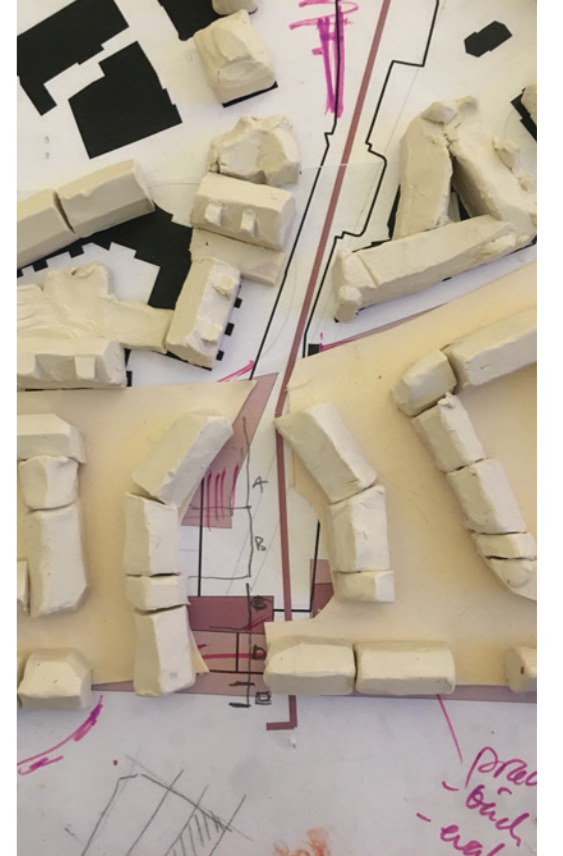
gjort i UNESCO.

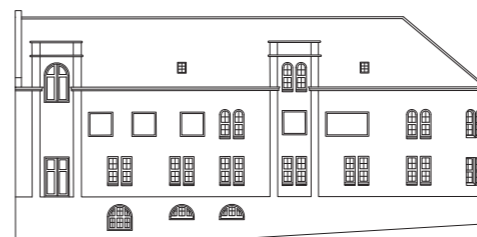
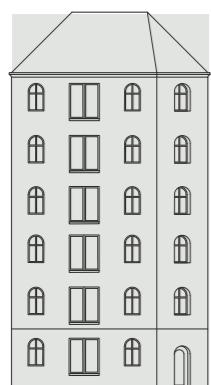
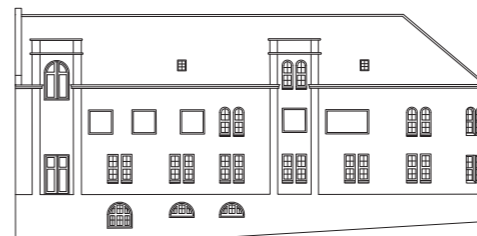
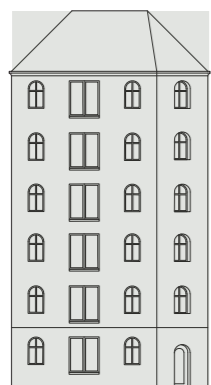
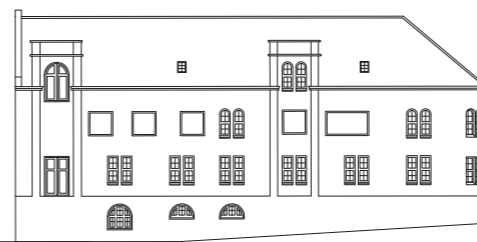
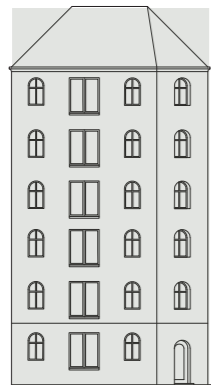
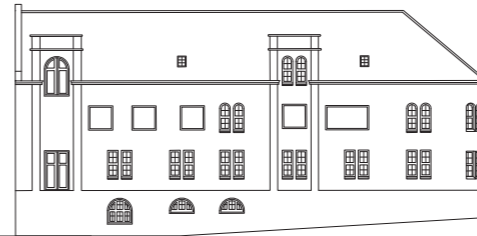
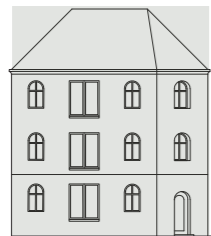
Markus sa at en buffersone vanligvis er et tvangstiltak som UNESCO innfører på lista byer dersom byene står i fare for å miste plasseringen sin pga skyskraperne, og er et tiltak mot sterkt økonomibasert utvikling. Det går ikke bare på det visuelle, men også fordi det blir for høyt og for mye trafikk pga flere bosteder. Vanlige byer har ikke dette, men i Plan og bygningsloven vil man vanligvis benytte seg av hensynssoner, og at det kan også være en god løsning for Ålesund.

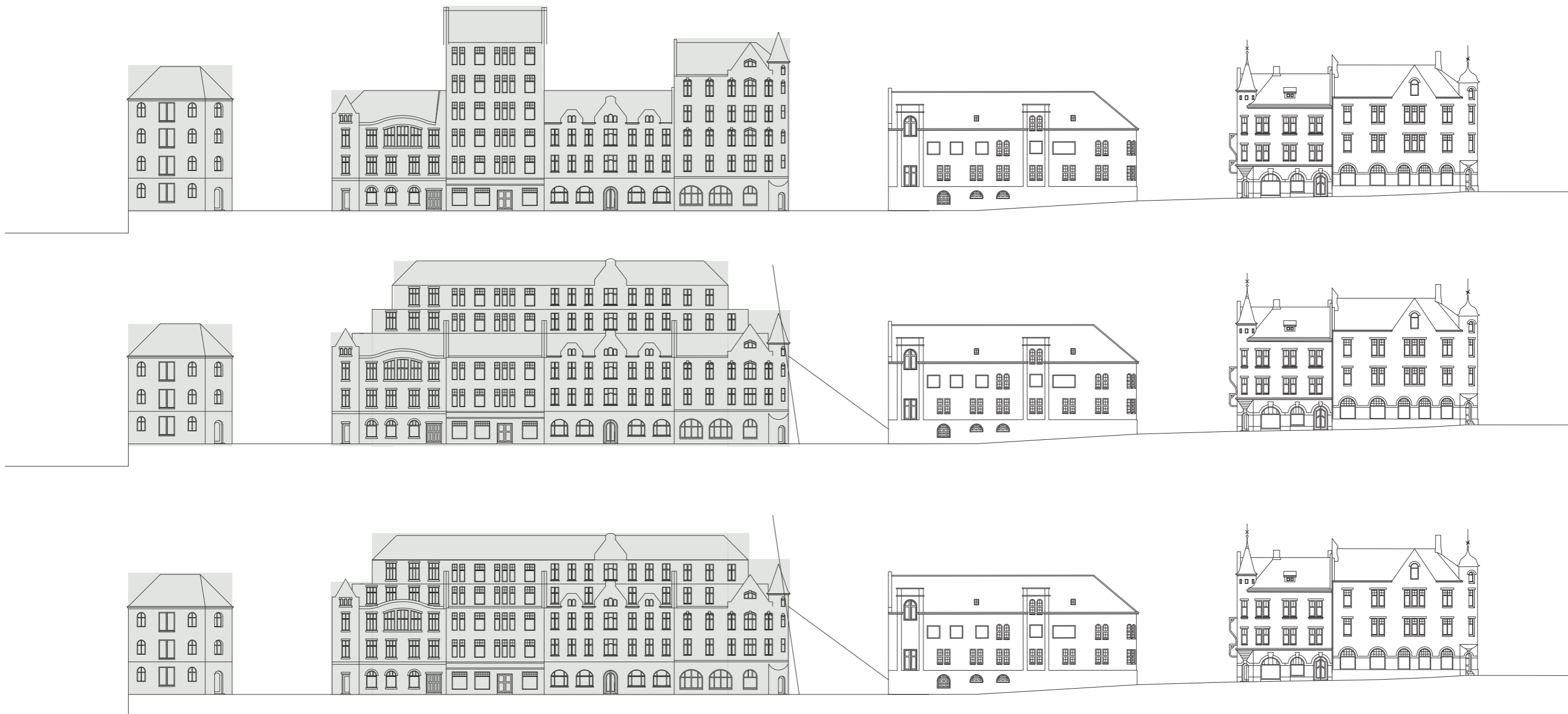
Det er ikke usannsynlig at de vil bygge ut med mer landfyllinger utenfor Sundbyen om 200 år også. Skal vi ta høyde for det også?

Diskusjon: Buffersone

Hvor burde buffersone settes, og hva omfattes av denne? Angående bredde diskuterte vi om man kanskje ikke burde sette hele Sundbyen som buffer, men vi mener også at Sundbyprosjektet ikke er SÅ bredt. Det spørres hva man legger i buffer. Bufferen kan ha en glidende overgang i volum eller materialer, bufferen trenger ikke være som den gamle byen, men ta opp i seg elementer og videreføre disse. En glidende buffer: Kan gi litt samme effekt som landskapet. Nærmeste bygninger til den historiske murbyen kan måtte forholde seg strengt til den i alle kategoriene, men jo lenger fra man kommer, løser dette seg opp.

Testing av opptrapping av volum i Langeberggata

Når det gjelder denne siden og den forrige, er det bare de forslagene som er i akseptabel høyde om er markert med en grønn firkant.

En høyde på 6 etasjer, der det ikke er noen form for opptrapping høres kanskje ikke så høyt ut, men i snitt

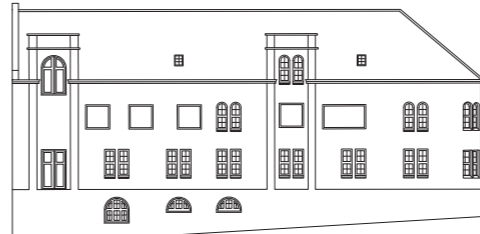
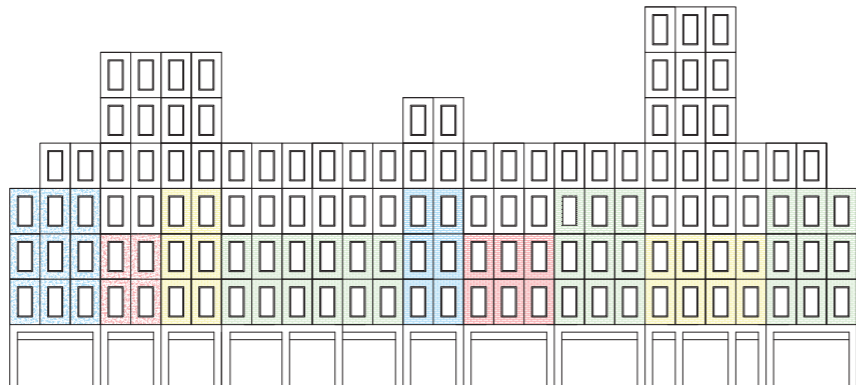
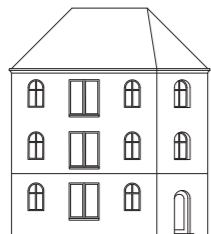
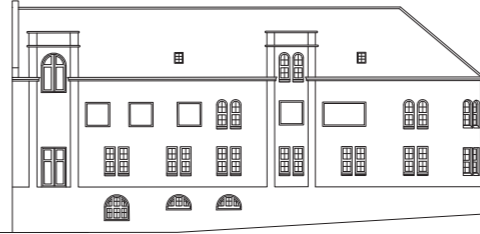
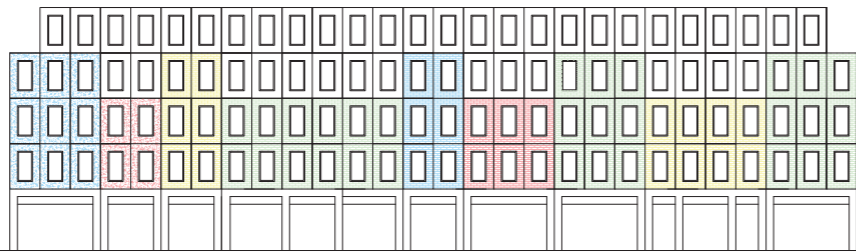
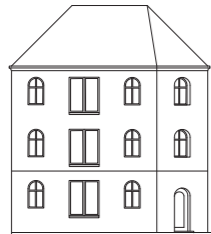
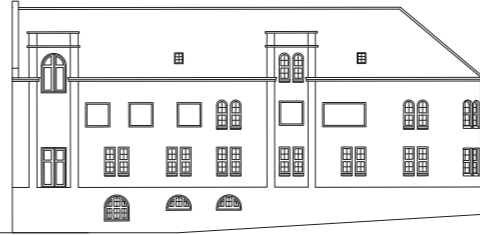
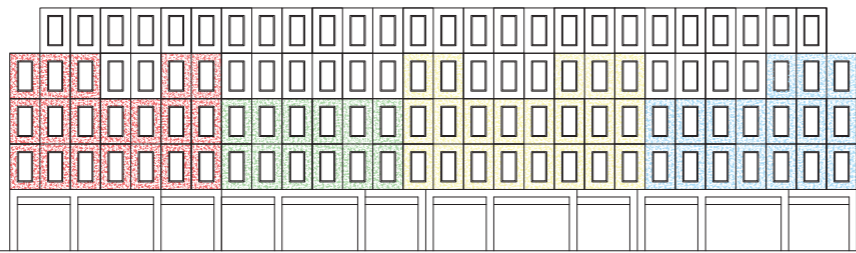
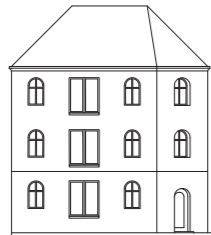
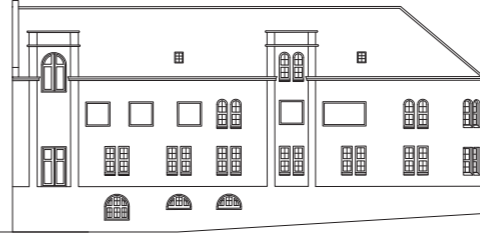
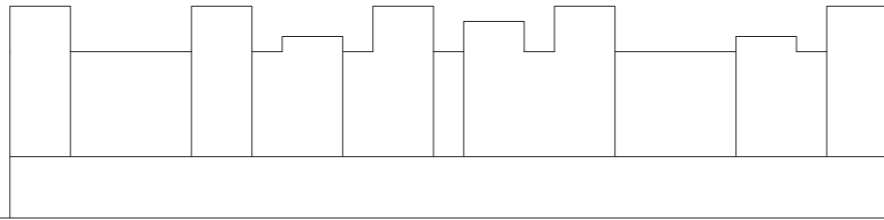
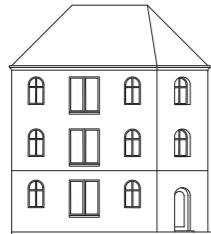
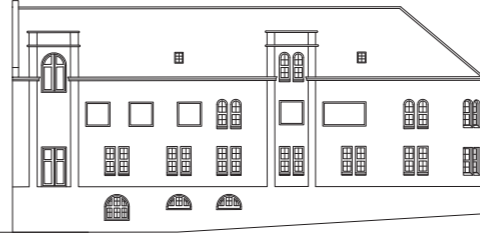
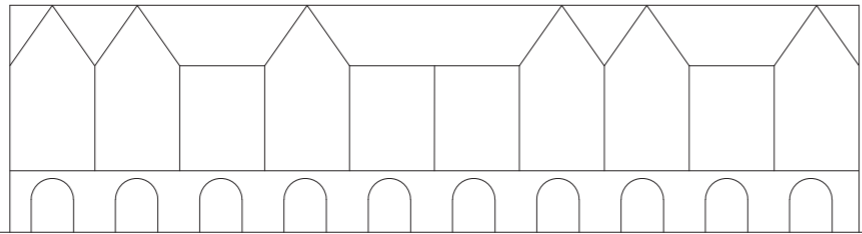
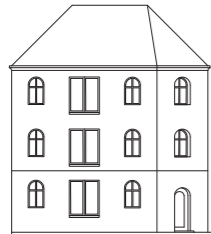
bryter dette veldig mot den gamle byen.

Når det gjelder opptrapping, ser det mer akseptabelt ut i snitt når man holder høyden til den eksisterende bebyggelsen nærmest mot gamlebyen og trapper opp en etasje av gangen til seks etasjer. Dette minner mer om den typen taklandskap man har i Hellegata, der terrenget er

kupert.

Dette er likevel for drastisk sammenlignet med det flate terrenget bygningene står på. I modell vil det i viktige gater som knytter gamle og nye strøk sammen se best ut dersom man holder en høyde på tre etasjer, evt trapper opp til fire i vekk fra den historiske bebyggelsen. Opptrappingen ser best ut om den

er gradvis 1 etasje høyere i løpet av gaten og ikke per bygning. I områder som ikke synes fra viktige siktlinjer, kan man trappe opp mot 5 etasjer.

X

X

Testing av forskjellige høyder i Brosundet. Vi mener en opptrapping i høyde vil bryte med den karakteristiske veggen. Makshøyde ligger på 15 meter, gesims i omtrent 12 meter. Antall etasjer er 3-4. i gamlebyen.

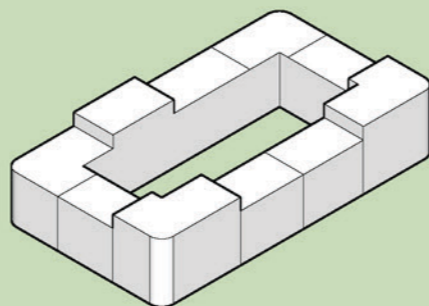
Testing av opptrapping av volum i Brosundet

Siden dette er det viktigste byrommet, vil en etasjehøyde på 4 etasjer, slik som de historiske sjøbuene være det idéelle.

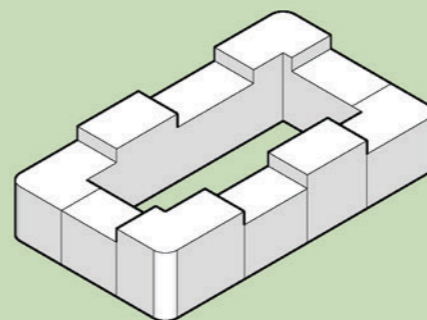
Man ser i snittene at en opptrapping til over fem etasjer ikke tar seg så godt ut mot Brosundet. En høyde på fem etasjer kan fungere dersom det holder veggen, selv om det sprenger høydene til den historiske bebyggelsen og ikke er så idéelt for nordisk klima og lysforhold. Vi tror basert på dette at Brosundet burde være en streng linje som man trapper opp vekk fra.

VARIERT KVARTAL FLATE TAK

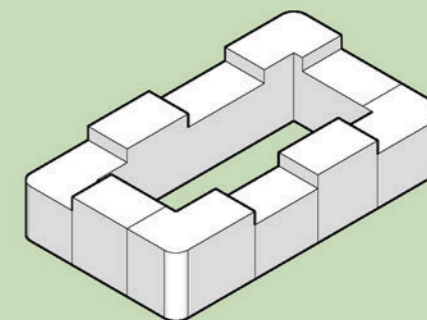
+ 1 ETASJE

Opprinnelig Gesimshøyde: 70%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 20 m

Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 20 m

Opprinnelig Gesimshøyde: 50%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 20 m

Testing av variasjon i kvartaler

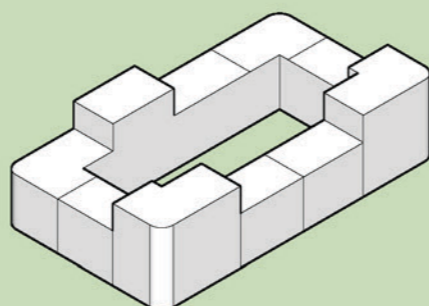
Disse kvartalene er alle et tenkt kvartal som man ser i snittet vi tegnet i Langeberggata.

I disse sketchupmodellene har vi testet hvordan forskjellige høyder og opptrapping kommer til å ta seg ut i kvartaler, samt hvor mye variasjon som ser bra ut.

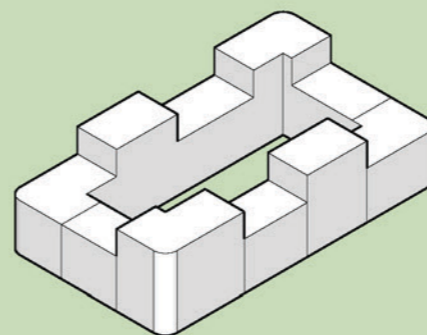
Vi mener, basert på disse, at et kvartal med varierte høyder og saltak ser best ut, og ligner mest det man ser gamlebyen. Noen flate tak her og der kan til nød gå, men kvartalet burde domineres av saltak, ikke flate tak.

De alternativene som tar seg best ut er markerte med en brun hake. En opptrapping burde skje en etasje om gangen. To etasjer om gangen er for mye.

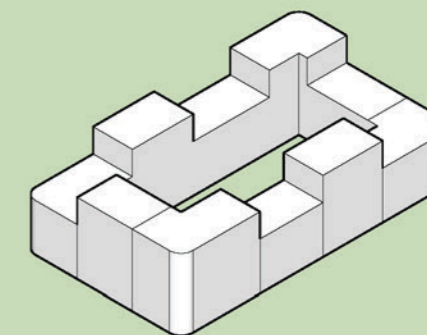
+ 2 ETASJER

Opprinnelig Gesimshøyde: 70%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 23 m

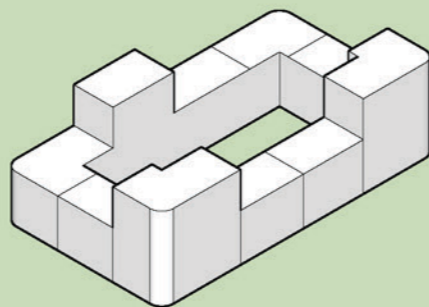

Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 23 m

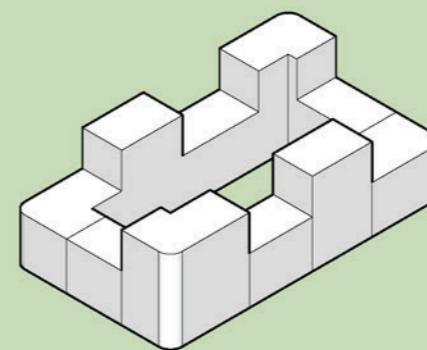

Opprinnelig Gesimshøyde: 50%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 23 m

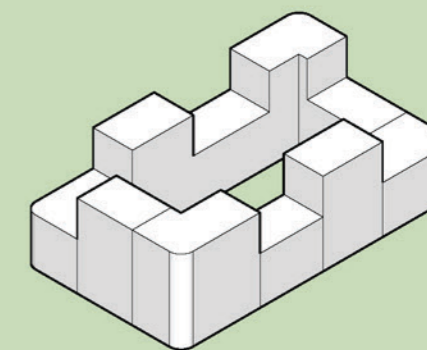
+ 3 ETASJER

Opprinnelig Gesimshøyde: 70%
Høydeforskjell: 3 etasjer
Maksimalhøyde: 26 m

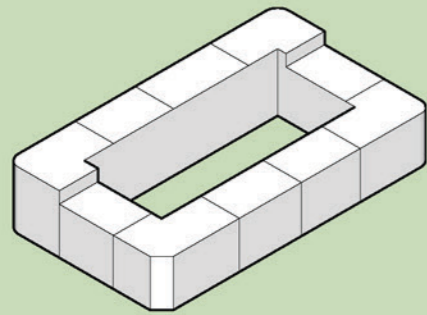
Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 3 etasjer
Maksimalhøyde: 26 m

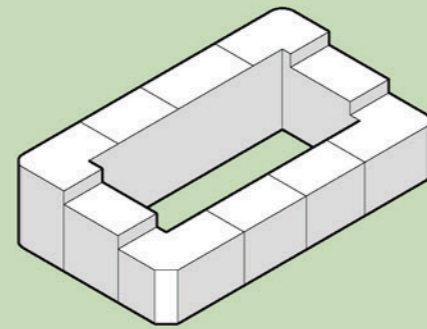
Opprinnelig Gesimshøyde: 50%
Høydeforskjell: 3 etasjer
Maksimalhøyde: 26 m

OPPTRAPPET KVARTAL

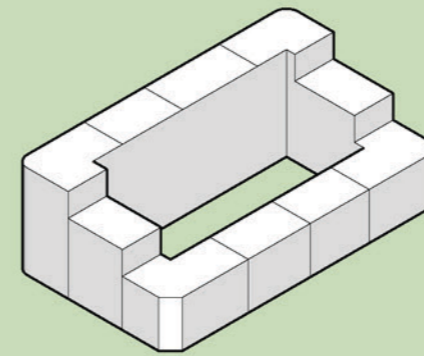
FLATE TAK

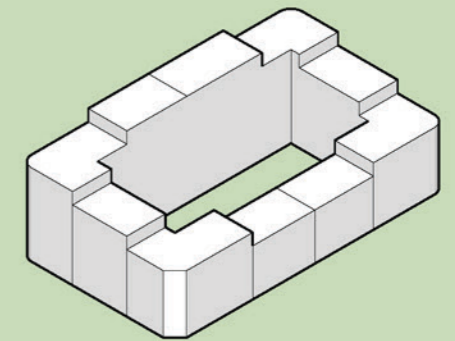
Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 15 m

Opprinnelig Gesimshøyde: 40%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 18 m

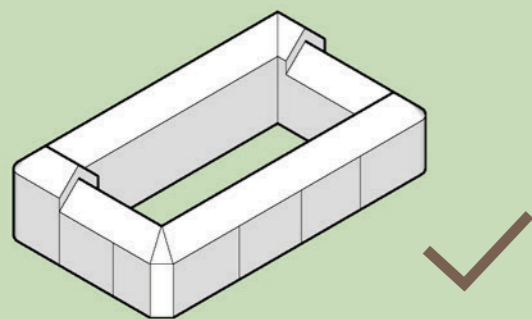

Opprinnelig Gesimshøyde: 40%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 24 m

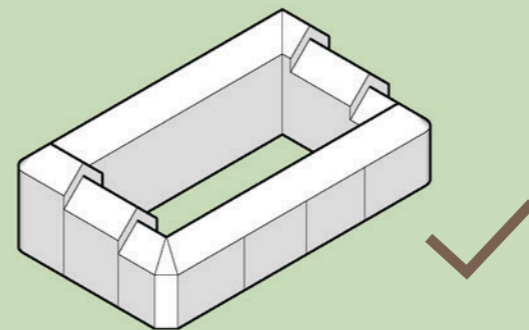

Opprinnelig Gesimshøyde: 20%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 24 m

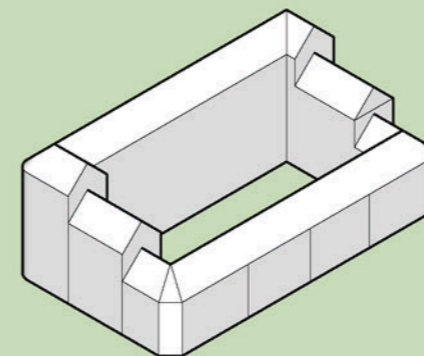
SALTAK

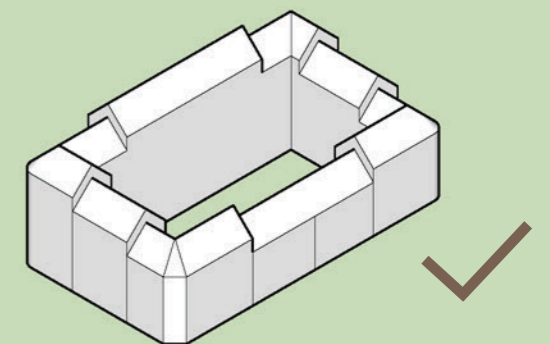
Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 20 m

Opprinnelig Gesimshøyde: 40%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 23 m

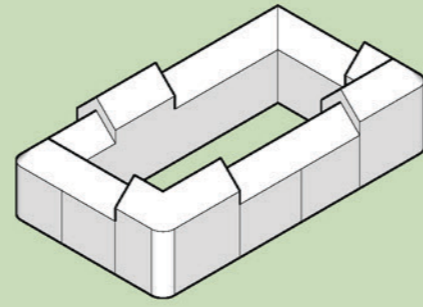
Opprinnelig Gesimshøyde: 40%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 29 m

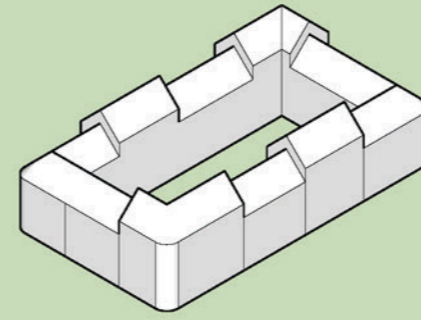
Opprinnelig Gesimshøyde: 20%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 29 m

VARIERT KVARTAL SALTAK

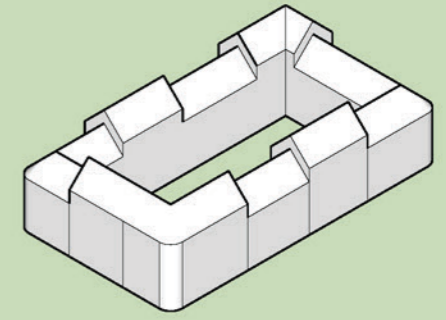
+ 1 ETASJE

Opprinnelig Gesimshøyde: 70%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 20 m

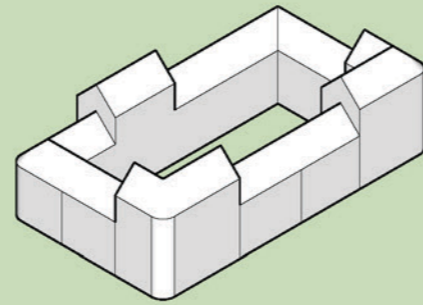

Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 20 m

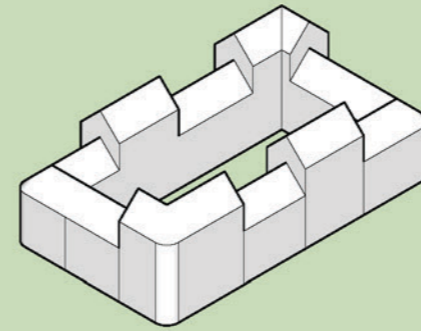

Opprinnelig Gesimshøyde: 50%
Høydeforskjell: 1 etasje
Maksimalhøyde: 20 m

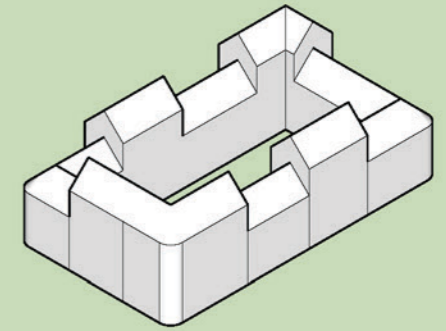
+ 2 ETASJER

Opprinnelig Gesimshøyde: 70%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 23 m

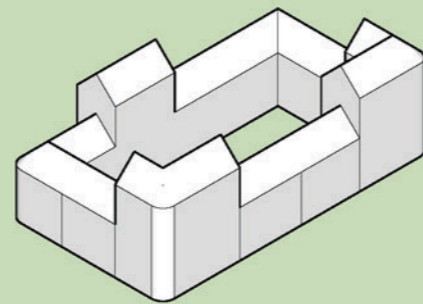

Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 23 m

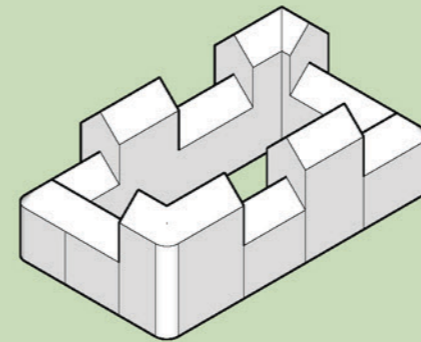

Opprinnelig Gesimshøyde: 50%
Høydeforskjell: 2 etasjer
Maksimalhøyde: 23 m

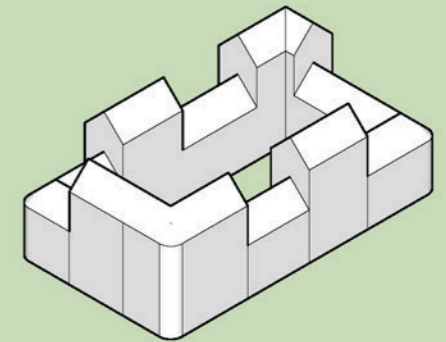
+ 3 ETASJER

Opprinnelig Gesimshøyde: 70%
Høydeforskjell: 3 etasjer
Maksimalhøyde: 26 m

Opprinnelig Gesimshøyde: 60%
Høydeforskjell: 3 etasjer
Maksimalhøyde: 26 m

Opprinnelig Gesimshøyde: 50%
Høydeforskjell: 3 etasjer
Maksimalhøyde: 26 m

UKE 13 MODELL OG FARGEANALYSER

Back to basics: modellbygging. Et par av husene har vi allerede laget i modelleire. Muligens får vi ikke tid til å lage hele byen uten tilgang på verksted.

Modell

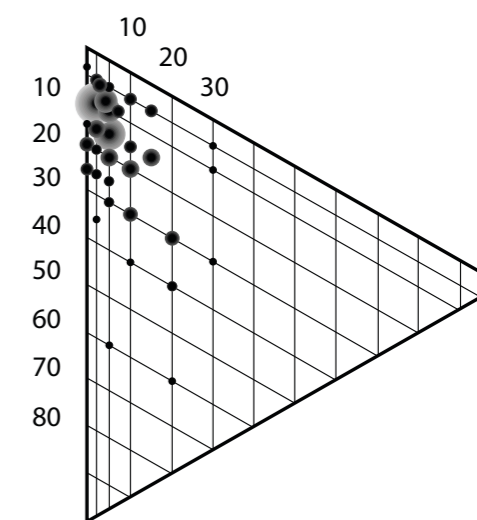
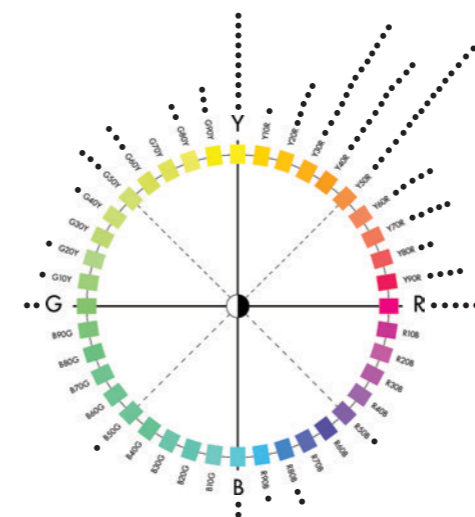
Kuttet ut landskapsmodell for hånd og limte den sammen. Dette gikk utrolig sakte. Om ikke verkstedet åpner vil resten av modellen enten stå uferdig eller måtte bygges i modelleire, som også er fryktelig sakte. Hensikten med modellen er å få vist en romlig fremstilling av diskusjonene vi har gjort rundt morfologi, men vi må vurdere om det kommer til å ta for mye tid å gjøre modellen.

Som man ser, er landskapet i byen veldig kupert, og bygningene følger terrenget. Nå er ikke bebyggelsen synlig her, men for noen av kvartalene ligger det knauser rett bak som er høyere enn bebyggelsen i selve kvartalet.

Fargeanalyse

Denne uken fullførte vi fargekart for sekundær og tertiærfargene også, samt laget fargetrekanter og fargehjul for alle tre kategoriene. Vi prøvde å diskutere hvilke anbefalinger vi kunne komme med, basert på de tendensene vi fant i disse analysene. Et spørsmål er også hvordan vi skal forholde oss til at Myrvolds veileder er under utarbeiding.

Tendensene vi fant fra disse er nærmere oppsummert i analyse, men kort fortalt ser vi at hovedfargene har mye beige og duse pastellfarger. Sekundærfargene er generelt noe mørkere enn primærfargene og noe mer spredt i kuløren. Tertiærfargene er ikke så overraskende mørkere enn sekundærfargene igjen, men

Fargehjulet og trekanten under viser fordelingen av hovedfargene mtp lyshet, kulørthet og kulør.

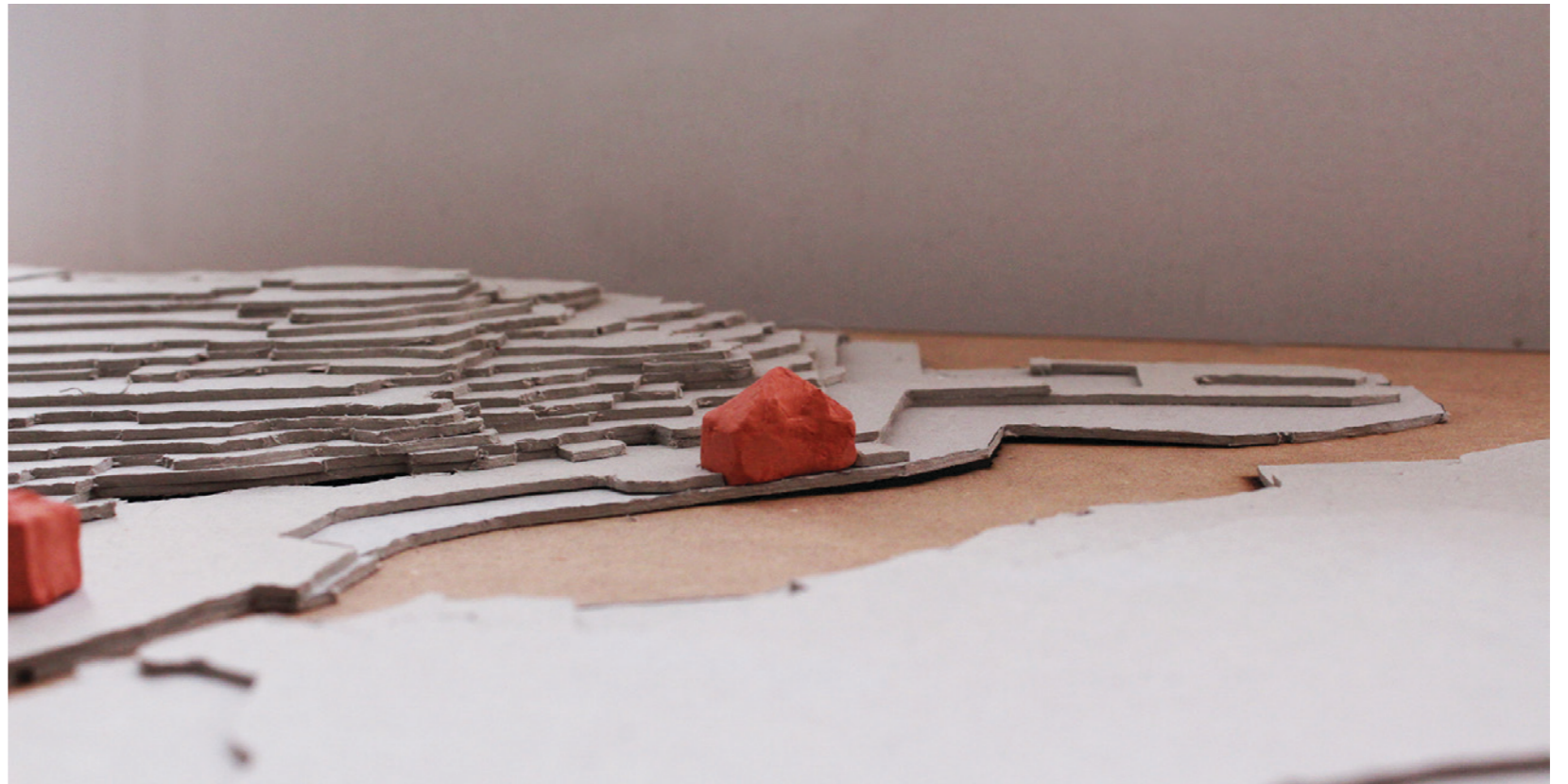
mye mer spredd i kuløren enn sekundærfargene. Disse funnene støttes av fargeveilederen for Murbyen Oslo, der hovedfarger aldri er mer kulørte enn 30%. Basert på dette anbefaler vi også at man bruker mer kulørte og mørke farger på mindre fargeflater i fasaden.

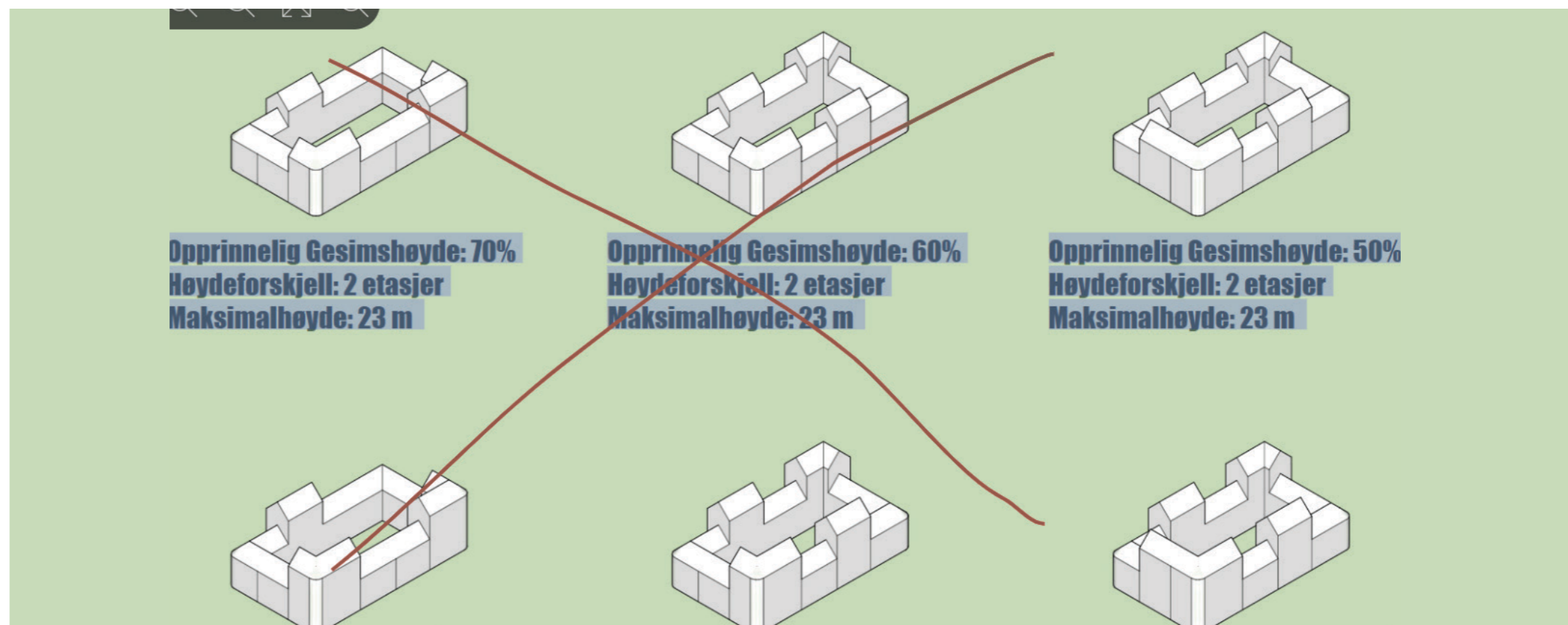
Vi anerkjenner også at Myrvold sin veileder kommer til å gå grundigere til verks og antagelig avdekke andre tendenser og dermed andre anbefalinger enn vi. Vi mener fremdeles at farge er en effektiv måte å etablere slektskap mellom nye bydeler og gamle.

Oppsummeringen av disse analysene finner man i heftet for "analyse og anbefaling".

Mail til Bernt Erik

Etter analysene av farger var gjort, sendte vi de til Myrvold for å høre hvordan resultatene våre så ut sammenlignet med det han hadde funnet med sin metode. Pandemi til sides har han det veldig travelt for tiden med stipendiatet sitt, men takket for at vi ønsket å dele det vi hadde funnet. Han skulle forsøke å komme tilbake til oss på et senere tidspunkt.

Testing av forskjellige høyder i et kvartal som er tenkt liggende tett opptil den historiske bykjernen. Variasjon er bra, men for store høydeforskjeller bryter taklandskapet.

Denne uka prøvde vi å oppsummere hva vi hadde lært av de forskjellige analysene på kategoriene i veilederen. Kategoriene morfologi, volum, typologi, farger, materialer ble diskutert med hensyn til hvor stor plass de skulle ta og hvilke anbefalinger. Vi gjorde også ferdig analysene på materialer, med samme inndeling som ved fargene, altså primær, sekundær og tertiærmaterialer. For alle analysene prøvde vi nå å komme med noen oppsummerende bemerkninger og anbefalinger. Neste steg vil være en tydelig visualisering av disse anbefalingene. Diskusjonene ble gjort i google docs over videochat.

Diskusjon rundt volum

Vi gjorde en oppsummering av dis-

kusjonene vi har hatt rundt buffersone og morfologi. I noen av kvartalene vi testet ut to uker før, prøvde vi en opptrapping til over 18 m, noe som kommer til å bli veldig høyt, selv med opptrapping. Dette er ikke så holdbart mtp bymorfologien. 18 meters høyde vil altså tilsvare 6 etasjes boligbygård, mens en kontorbygning trenger 3,5m etasjeshøyde.

Vi syntes også de kvartalene med varierte høyder var mer realistiske, ettersom dette også ligner mer på byen slik den er. I gamlebyen er det som regel 12 meter opp til gesims, maks 4 etasjer. Sokkeletasje er ikke alltid høyere enn de andre etasjene. I Keiser Wilhelms gate 40 er alle etasjene 3,20.

En gjennomgående ting vi må jobbe mer med er gesimshøyden, etter som disse forslagene viser 3 meter for hver etasje. Gesims og mønehøyden må differensieres mer på bygningene i snittene, slik de varierer i resten av byen. Ideelt sett er det 12 m opp til gesims, en opptrapping kan fungere som en referanse til jugendbyen.

Vi er også enige om at vi kan være mer strenge angående å videreføre saltakene, selv om vi mener et kvartal kan tåle at et par av husene har flatt tak så lenge det ikke ødelegger helheten. Man vil ikke ha mer enn f.eks 30% flate tak i kvartalet, litt som med glassprosent i en fasade.

Vi er kanskje litt utviklervennlige

og kunne gjerne vært litt mer radikale. Samtidig vet vi at det vil være kostbart å bygge ut sørsida og at utviklerne kanskje gir fullstendig blaffen i anbefalingene om det er "for strengt". Vi kan si noe om hva som er ideelt, men om vi ikke tenker på hvordan høy tomteutnyttelse kan møte våre krav, er det ikke sikkert vi får noe påvirkning. Likevel er det bedre å legge en streng linje og så heller vise til hvilke unntak som kan gjøres og hvordan.

Angående Brosundet mener vi at dette burde betraktes som en viktig historisk gate, og at fasadene mot denne burde være enda strengere enn innad i Sundbyen.

Vi har sett på prosentandelen glass i fasader i Hellegata, Brosundet og Langeberggata, her i Langeberggata.

Angående fasadelengder ser vi at maks lengden som regel er 28 m, men at fasadelengdene vanligvis ofte er like lange som høyde til gesims, altså 12-15 meter. Dette gir gatene et vertikalt preg og mye variasjon.

Ved å tildele tomtene til forskjellige arkitekter, slik som ved Borneo Sporenburg, kan man oppnå forskjellige arkitektoniske uttrykk. Vi tror dette også er overførbart til den nye bydelen i Ålesund, Sundbyen.

Borneo Sporenburg- referanse

Prosjektet Borneo Sporenburg har god variasjon og sammenheng, pga streng høyderegulering, regulering av tomtebredde og at man bruker forskjellige arkitekter. Antagelig mer ressurskrevende, men gir god vari-

asjon. Dette er noe av det vi også vil oppnå.

Dette prosjektet har riktignok en annen bruk av materialer enn de vi har funnet for Ålesund, men det vi synes illustreres så godt her, er de forskjellige arkitektoniske uttrykkene.

Samtidig har husene en felles høyde, noe nærhet i materialbruk og bredder. Dette gir bebyggelsen en god sammenheng, men arkitektonisk variasjon.

Så HVA er veilederen?

Den handler om å beholde kvaliteten til jugendbyen, og det er testing og diskusjon om hvordan det KAN gjøres. Vi må prøve å modernisere det litt.

Borneo Sporenburg er et eksempel vi har diskutert mye. Bygget 1999. (MVRDV, 1999)

Material, analyse og diskusjon

Vi gjorde en tilsvarende analyse av material som vi hadde gjort med farge, der vi delte opp analysen etter primær, sekundær og tertiærmaterialer i et kart. Vi så også på tendensene til vinduprosent i jugendfasadene. Ut av dette så vi at vinduprosenten sjelden gikk over 25%. Vi kunne også se av tertiærmaterialkartet hvor utskiftingen av dører og vinduer har vært størst. Dette sier også at bebyggelsen på Nørvøya har vært utsatt for mer endring enn på Aspøya.

Vi mener at siden Sundbyen blir liggende så tett opp mot gamlebyen, burde man benytte seg av en lignende materialpalett som den historiske bebyggelsen.

De ti freda, oppsummering og diskusjon

Analysen på de ti freda ble gjort allerede før midtsemesteren, men vi gikk nå igjennom de mer inngående for å prøve å trekke ut de viktigste tingene vi har lært av de.

Dette tror vi også var nyttig mtp at vi før midtsemesteren kanskje også ble litt opphengte i mer spesifikke ting ved bygningene, heller enn de mer generelle og overførbare trekkene. Vi ser dermed på de ti freda som en leksjon i volumer og oppbyggingen av disse. Oppsummeringen av de viktigste funnene ligger i analyse og anbefaling.

Høye kontraster i volum kan fort gjøre at bygninger bryter byens helhet.

Med tanke på at vi skulle levere forarbeidet etter påske, prøvde vi nå å runde av alle diskusjonene og peile oss inn på forarbeidet igjen. Med dette forsøkte vi nå å oppsummere hvordan vårt ståsted i oppgaven har blitt til gjennom prosessen.

Diskusjon om farge

Vi diskuterte den ferdige fargeanalysen, for å se hvordan vi kunne vinkle anbefalingene og samtidig være kompletterende til den historiske fargepaletten som var under utarbeidelse.

Vi tror det er fint å påpeke at det til inspirasjon kan brukes flere forskjellige typer fargefelt i en fasade, ettersom moderne arkitektur ofte bare har én flate. Vi må da gi visu-

elle eksempler på hva vi mener når vi snakker om primær, sekundær og tertiærfarger i fasaden når vi gir anbefalingene.

Vi er veldig opptatt av å videreføre historiske linjer og skape variasjon. Vi har tidligere nevnt Borneo Sporrenburg, men endring i fasadefarge kan også bidra til å dele opp fasadene i lengden. Dette er særlig viktig ved bygging av nytt, ettersom det alltid bygges høyere og bredere enn den historiske bebyggelsen. I tillegg til å dele opp fasadene med uttrykk, kan tomtegrensene understrekes ved hjelp av fargebruk. Det hjelper ikke å ha forskjellige arkitekter på tomtene om alle bruker grått og hvitt .

Selv om ornamentene og vindusform blir litt vel spesifikt, kan måter å bruke farge på være en del av en verktøykasse man kan "shoppe i" for å finne inspirasjon.

Det er lurt om vi gir disse fargeanbefalingene i sammenheng med sonekartet, slik at man ser hvilke strøk eller områder vi mener anbefalingene gjelder. Vi må også være tydeligere på hva som er nytt, ettersom noen av fasadene vi har tegnet opp fort og gæli kan være for detaljerte og pastiche.

Riksantikvarens bystrategi

Vi hadde tidligere blitt tipset om denne av Torgeir Melsæter, men lot den ligge til vi hadde begynt å dra egne konklusjoner fra analyse-

ne. Det var desto morsommere at mange av anbefalingene RA kom med stod i tråd med de analysene og synspunktene vi selv var kommet frem til i våre diskusjoner.

Hovedlinjene i bystrategien gikk ut på at nye prosjekter i historisk viktige byer må ha mindre kontraster i volum, materialer og farge enn de historiske områdene for å få bedre helhet. Viktige kvaliteter ved historiske miljøer må videreføres. Dette er særlig viktig i NB-områder og viktige byrom. (Riksantikvaren, 2017)

Videre bør typisk bylandskap og bysilhuett ivaretas og videreføres. Dette innebærer at høyhus og andre bygninger som bryter med typisk struktur og silhuett må plasseres på

områder der de gjør minst skade. Riksantikvaren har også ført opp Ålesund sentrum i NB-registeret. Om disse områdene skriver RA at det kan gi grunnlag for hensynssoner iht pbl. (Riksantikvaren)

Vårt standpunkt

Vi prøver å ta inn de beste av innspillene vi får fra forskjellige perspektiver, samtidig som vi prøver å gjøre selvstendige avgjørelser.

Markus ser prosjektet fra et reguleringsperspektiv og med erfaring fra arbeid i UNESCO. Kerstin har erfaring som arkitekt og urban designer og Kine med farger.

Vi tror at om vi er for radikale, så vil det føre til at anbefalingene føles

som en tvangstrøye og ikke bli fulgt. For kostbare tomter kan føre til at boligene blir for dyre for folk og dermed øke gentrifisering. For høy tomteutnyttelse vil gå utover bylandskapet både i taklandskap og byrom. En høy tomteutnyttelse vil kanskje være økonomisk på kort sikt, men et skadet bylandskap kan gjøre at byen blir mindre attraktiv og i tur føre til lavere internasjonal status og mindre besøkende og boende.

Likevel er det viktig å ha noen klare føringer for de trekkene som er viktigst å videreføre og heller vise til unntak. Kommunen ønsker antageligvis å gi ganske fritt spillerom til utbyggere, da må vi komme dem i forkjøpet. Ikke bare av hensyn til det kulturhistoriske landskapet, men

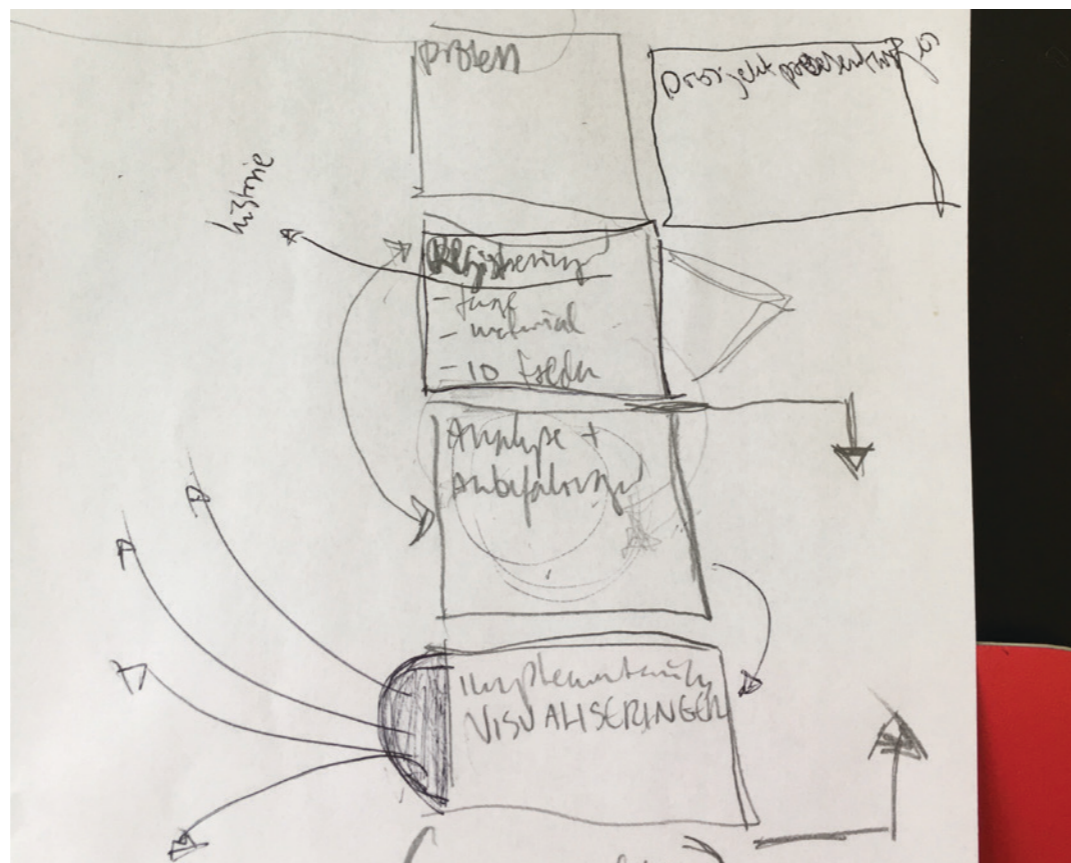
også økonomi på lang sikt.

Vi anser vår tilnærming som varmsomt optimistiske, men også realistiske. Det trenger ikke være et kompromiss mellom utvikling og bevaring. Bærekraften i veilederen er at man gjennom å forsterke identiteten som merkevare oppnår kulturell og økonomisk bærekraft. En attraktiv by med en sterk identitet kan på sikt være det mest økonomiske for alle parter.

Vi ønsker å forene vern og utvikling for mest mulig verdi tilbake. Dette i form av kulturhistorisk, økonomisk og sosial verdi.

UKE 16

FORARBEID, KATALOGEN OG VISUELLE EKSEMPLER.

Diskusjon om oppdeling av heftene.

Forarbeidet

Veien har garantert blitt til ettersom vi har gått, og vi har til slutt endt opp med at vi gjør en visuell veileder med fokus på hvordan man i utvikling av nye bydeler kan videreføre og forsterke identiteten til byen, med fokus på sørsida.

For oss har det vært avgjørende at vi har hatt de diskusjonene vi har hatt først, før vi kunne vite akkurat hva det var vi drev på med.

Diskusjoner om katalogen

Ettersom vi nå har begynt å entre produksjonsfasen, hadde vi nå diskusjoner om hvordan vi skulle dele inn materialet i heftene. Dette er ikke bare rett frem ettersom en del av argumentene våre ligger i

analyser og diskusjoner som hører sammen med anbefalingene vi gjør.

Vi deler dermed opp analysen i to, der første del består av registreringer vi har gjort i byen av farger, fasader, samt viktige dokumenter. I det andre analyseheftet er det bare oppsummeringen av analysen som ligger, samt anbefalinger. Anbefalingene blir vist i bruk i et tredje hefte. Denne delen blir visualisert med diagrammer, snitt og illustrasjoner. Prosjektet blir derfor fordelt på anbefalingsheftet, samt heftet med visualiseringer.

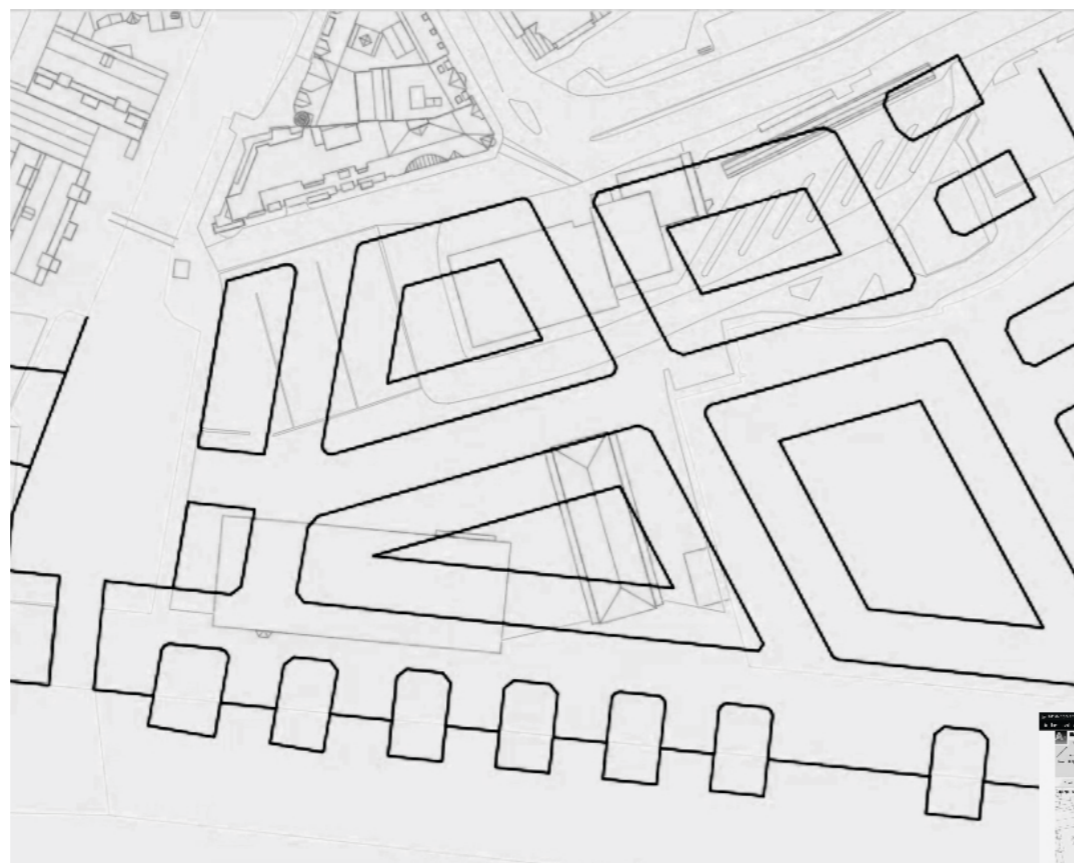
Dernest diskuterte vi hvordan vi skal få visualisert eksemplene for hvordan vi best kan få formidlet anbefalingene, ettersom vi mener en visu-

ell formidling er helt avgjørende for at man skal skjønne hvorfor det er viktig å følge dem.

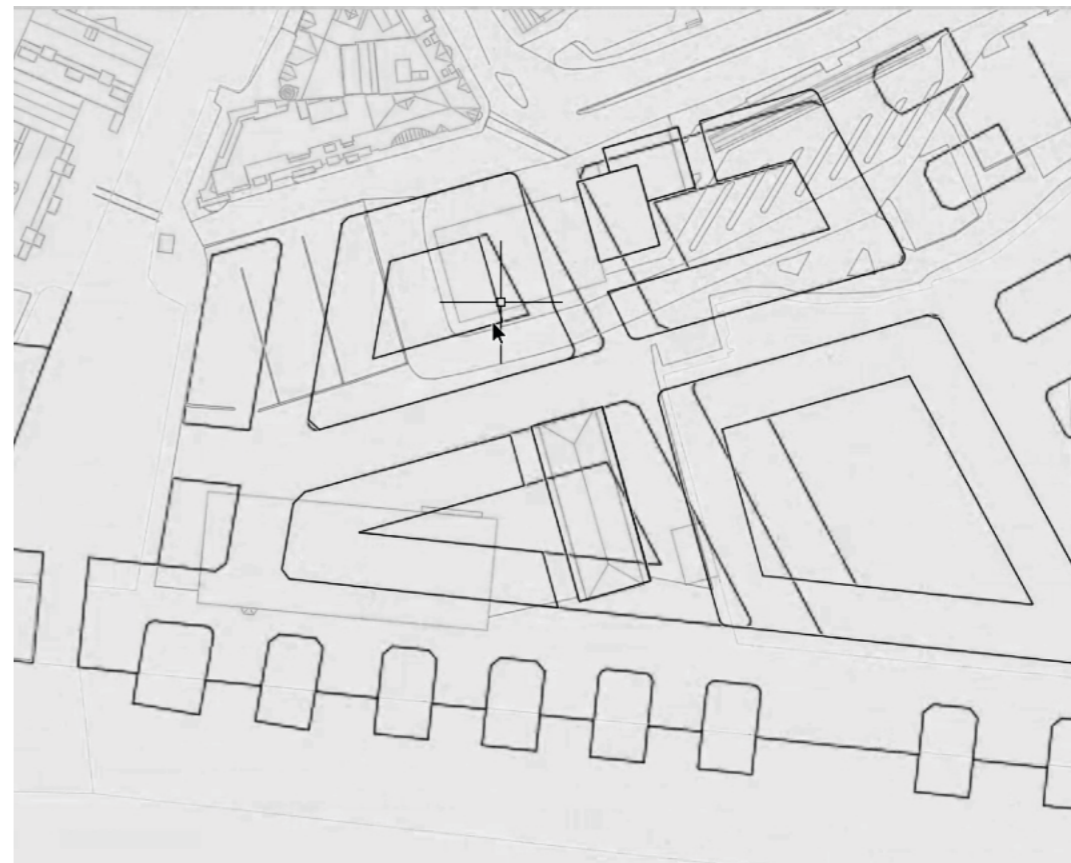
Vi har allerede gjort en del snitt der vi ser på forskjellige måter å gjøre det på, men også for å finne ut hva vi absolutt ikke vil ha. Nå gjenstår det bare å få formidlet "best practice" og diskusjon rundt anbefalingene.

UKE 17

FORARBEID, SETTE OPP KATALOGEN OG VISUELLE EKSEMPLER(DEL 2)

Et forslag som kun fokuserer på å kommentere Sunbyprosjektet morfologisk

Et forslag som forsøker å ta vare på de bygningene i på sørsida som har en kulturell funksjon i dag.

Forarbeidet

Vi gjorde ferdig siste endringene og regnet nå forarbeidet for ferdig å være.

Katalogen

Deretter begynte vi å renskrive de oppsummerende diskusjonene vi har hatt i kategoriene til katalogen, med sikte på å få satt sammen et førsteutkast innen søndag. Disse diskusjonene inneholder oppsummering av våre analyser og anbefalinger.

Håpet var å få sendt det til Jon Nordsteien for en tilbakemelding fra noen med bygningsvern og transformasjon som spesialitet. Vi hadde før coronakrisa avtalt å ha ensamtale, men dette gled litt ut i sanden med coronakrisa. Vi håper nå på å få

diskutert prosjektet neste uke. Dessuten ga dette oss litt press for å få ferdig et førsteutkast til katalogen.

Volum og morfologi

Både farge og material var nokså avsluttet, og manglet nå for det meste visuelle forklaringer. Morfologi og volum skulle nå også avsluttes og visualiseres.

Hva med Terminalen og mikrobryggeriet(MOLO)?

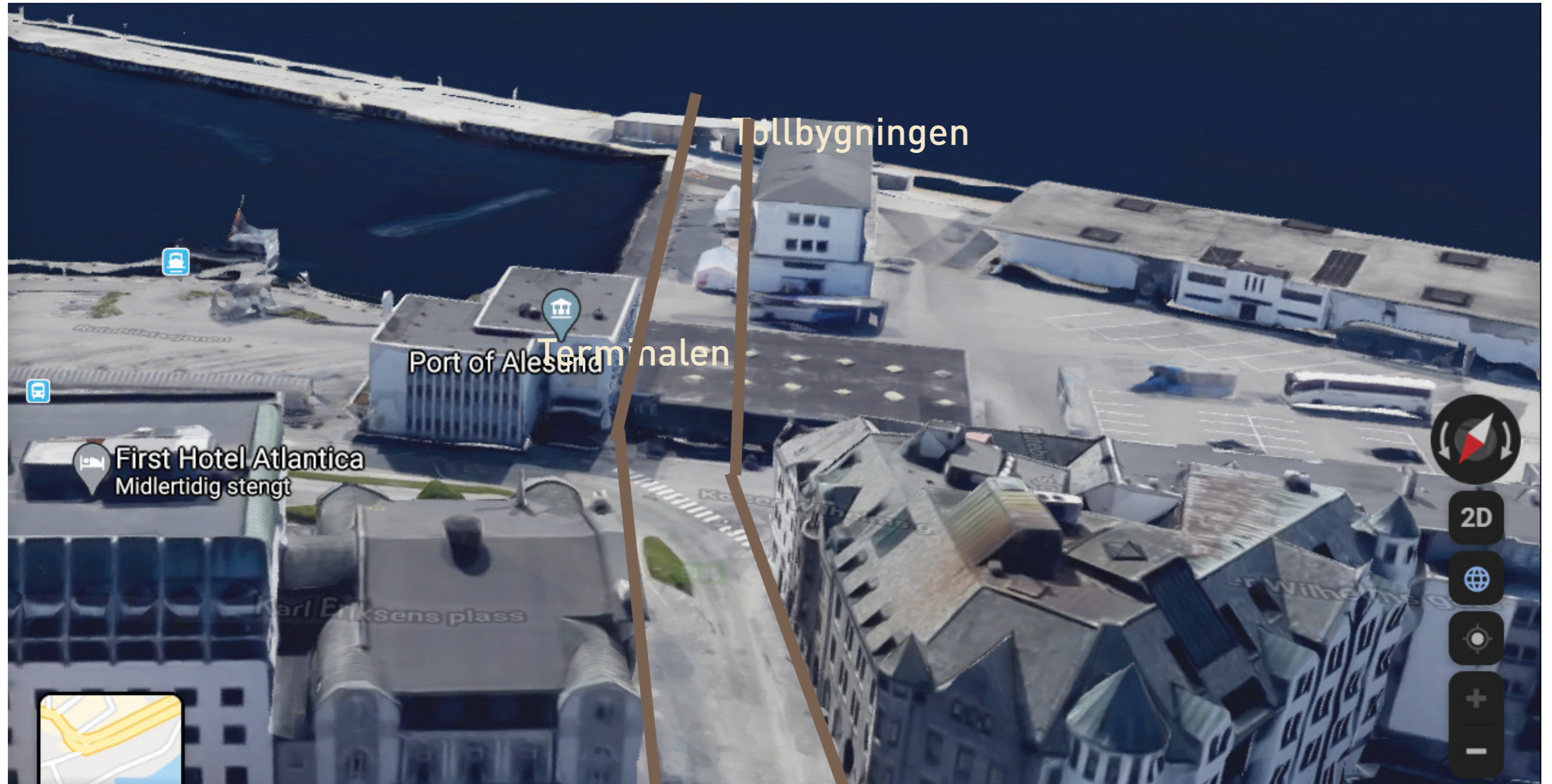
Etterhvert som vi begynte å tegne de forslagene vi har sett på i modell med fokus på anbefalingene, lurte vi på om det var mulig å få i både pose og sekk og implementere Terminalbygningen samt Tollboden inn i gatestrukturen. Begge brukes i dag til kulturvirksomhet og er noen av de

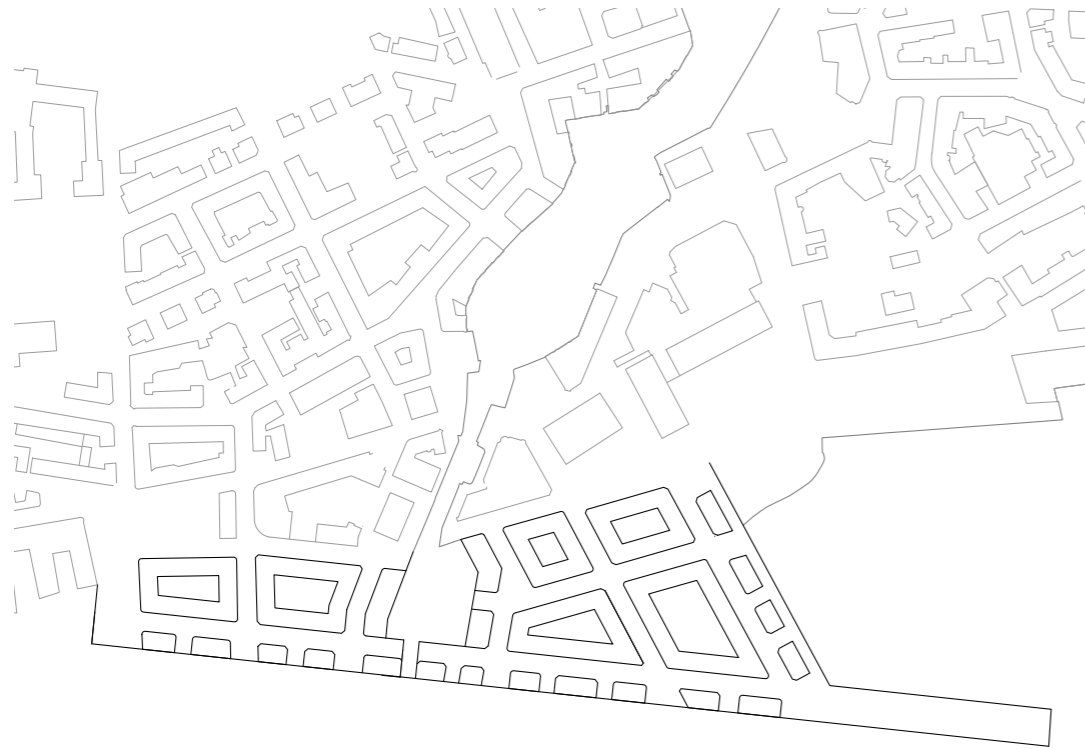
bygningene i området som kan gi et hint om områdets tidligere bruk og historie. Bevaringen av disse var ikke tatt med i Sundbyprosjektet.

Vi tror disse kan gi historisk forankring til det som har vært der før, selv om de ikke er jugendbygninger. Det virker også litt unødvendig å rive noe som faktisk er i bruk og som er populære kulturscener og utesteder.

Det flate tilbygget på terminalen har blitt transformerte innvendig og brukes nå til konsertvirksomhet. Dette har blitt bygget slik at det tetter for gateføringen, så om man vil gjenåpne dette, må man tenke på å videreføre bruken i noen av de arealene man legger til, i såfall. Dette er en mulighet som vi tror lar seg gjen-

nomføre.

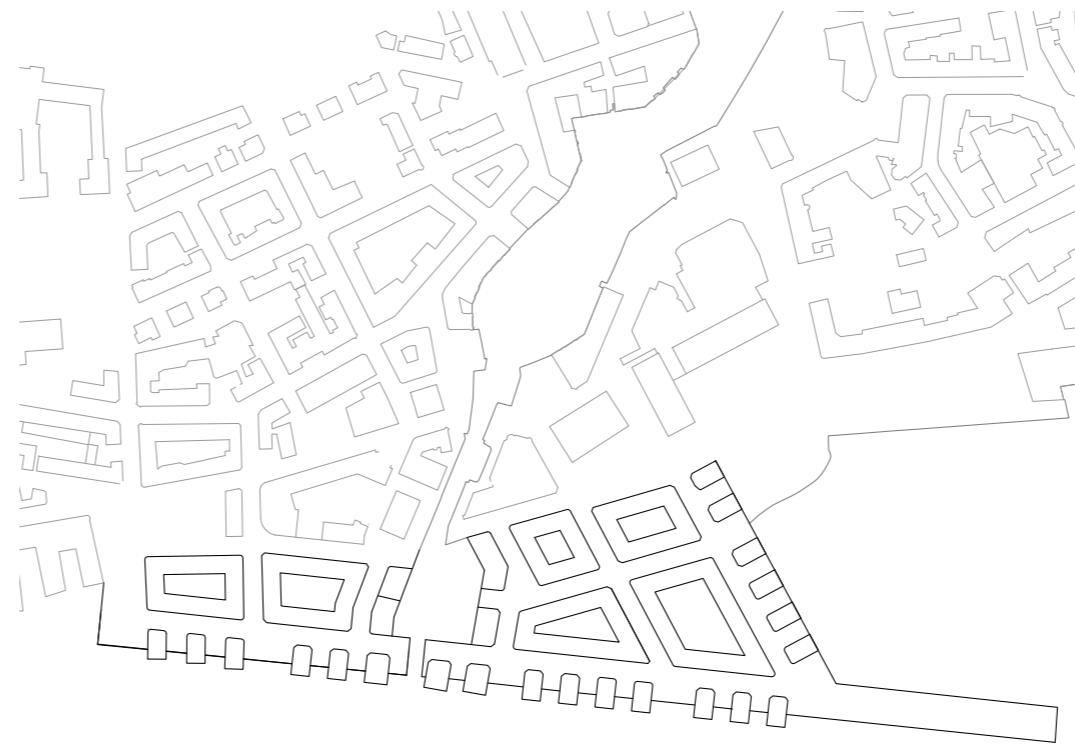

Forslag 1. 1:2000(skalert 40%)

Forslag 1

Dette er et eksempel der man viderefører den karakteristiske veggen i Brosundet, med en liten knekk for å gi større vannrom og slektskap med sjøbuene innomsundet. Man kan videreføre små plassdannelser i enden av gatene, samt avrundede hjørner.

De buene som er organisert langsmed sjølinjen utenfor sundet er derimot litt utypisk, men de opprettholder sjølinjen som går der i dag. Vi har undersøkt å ha sjøbuer langs hele vannlinjen for å gjenopprette det som har gått tapt, men også for å skjerme mot den evige vinden.

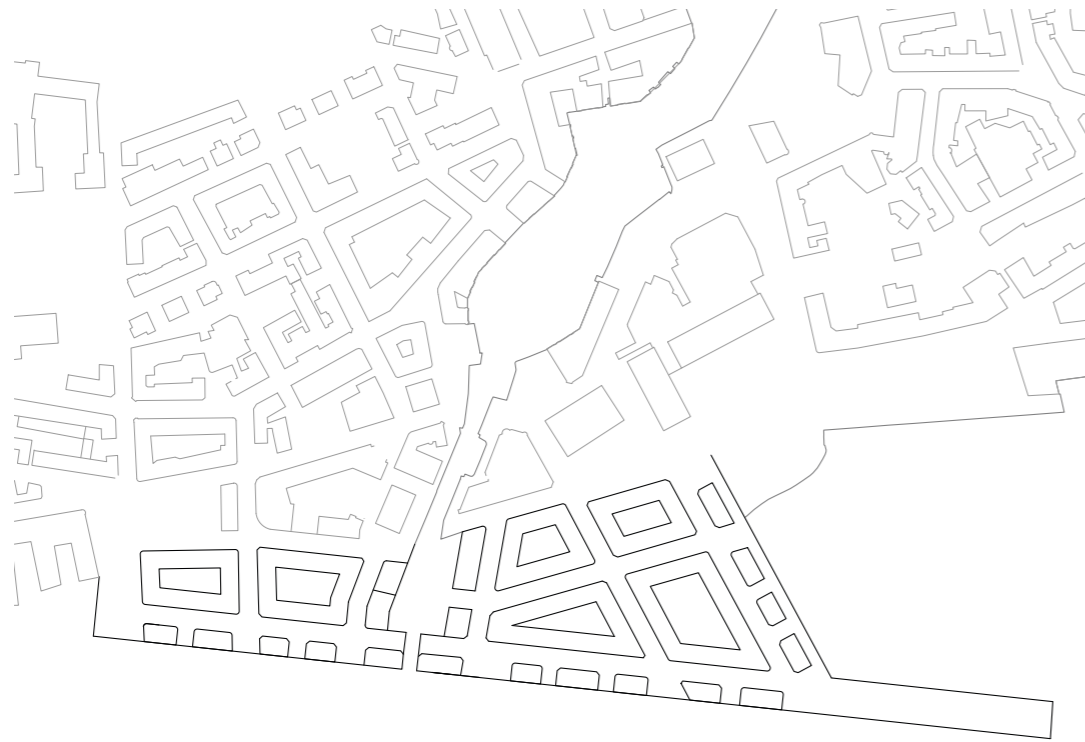
Forslag 2.

Forslag 2

Dette er basert på Forslag 1, men med en annen orientering av sjøbuene. Denne orienteringen med kortsiden mot vannet er mer typisk orientering for slik sjøbuene var orienterte utenfor sundet før (se historiske kart fra 1898 og 1915 i Registreringer). For enden av Langeberggata vil dette være en tilbakeføring.

Med tverrliggende sjøbuer må man kanskje utvide vannlinjen noe for å beholde samme størrelse på bebyggelsen. Disse er derimot mer en typisk orientering av sjøbuene utenfor sundet, slik de oppbrinnetlig var oppført. Dette kan ha noe å gjøre med at det er hardere vind og sjø utenfor sundet.

Ulempen er derimot at hele sjølinjen er satt av til cruisebåter i dag, noe som gjør at man trenger plassen til fortøyning. Skulle dette endre seg i fremtiden, kan dette likevel være en løsning for ny bebyggelse.

Forslag 3. 1:2000 (skalert 40%)

Forslag 3

Dette er en variant av første forslaget, men her følger sjøbuene i enden av Brosundet dagens landlinje.

Fordeler og ulemper:

Her følger enden av sundet den eksisterende vannlinjen, noe som vil medføre mindre arbeid med å flytte vannlinjen. Sjøbuene på østsiden av sundet blir derimot litt for statiske sett opp mot resten av sjøbuene.

Her er også "sjøbuene som ligger i en linje fremfor Rådhuset "strandet", med en promenade fremfor seg. Dette er ikke en helt typisk orientering av sjøbuene utenfor sundet, skal man tro historiske kart.

Forslag 4.

Forslag 4

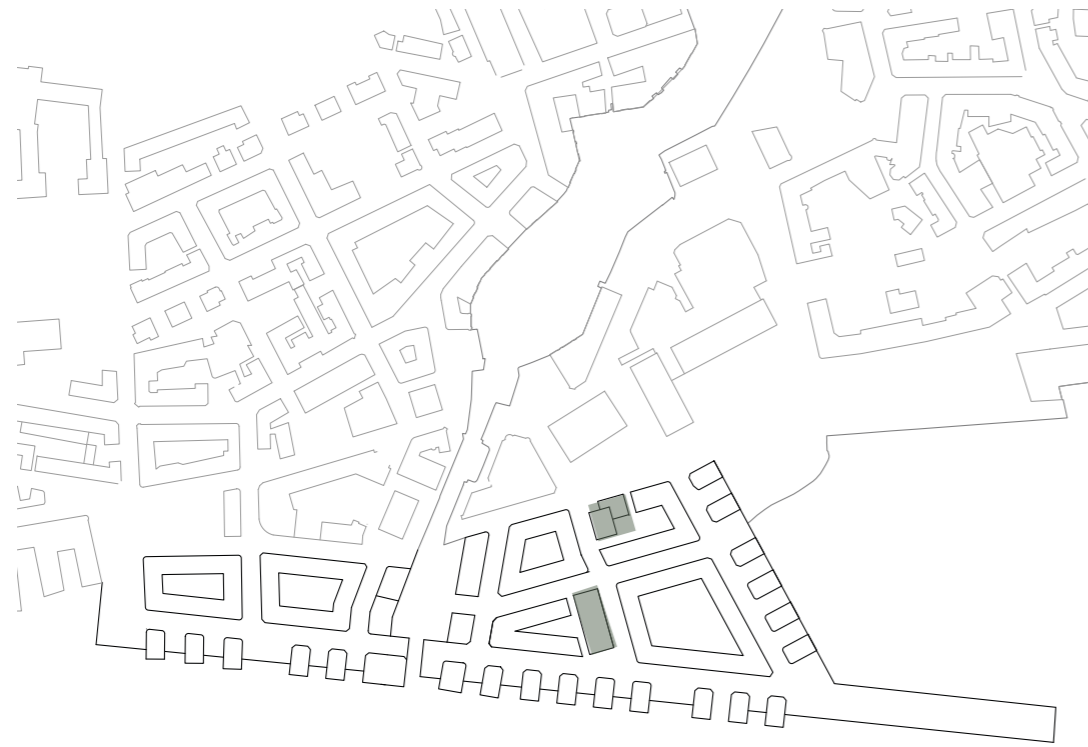
Denne varianten har også utløpt som følger dagens sjølinje, men med tversliggende sjøbuer utenfor sundet, med unntak av den sjøbua som ligger til venstre ved enden. Denne tar opp i seg størrelsen fra en sjøbu innenom sundet.

Fordeler og ulemper:

Samme ulempen med cruisebåtene som for forslag 2. For alle de tidligere nevnte forslagene er også gatene veldig rette, og virker statiske mot resten av byen. Særlig gatene som går ut fra Rådhuskvartalet.

Her er sjøbuene som går ut fra Rådhuskvartalet også orientert tverrliggende på sjølinjen, ettersom det er en mer historisk korrekt orientering

av sjøbuene. De er litt lite varierte i størrelse, plassering og avstand fra hverandre, noe som gjør dem litt statiske.

Forslag 5. 1:2000 (skalert 40%)

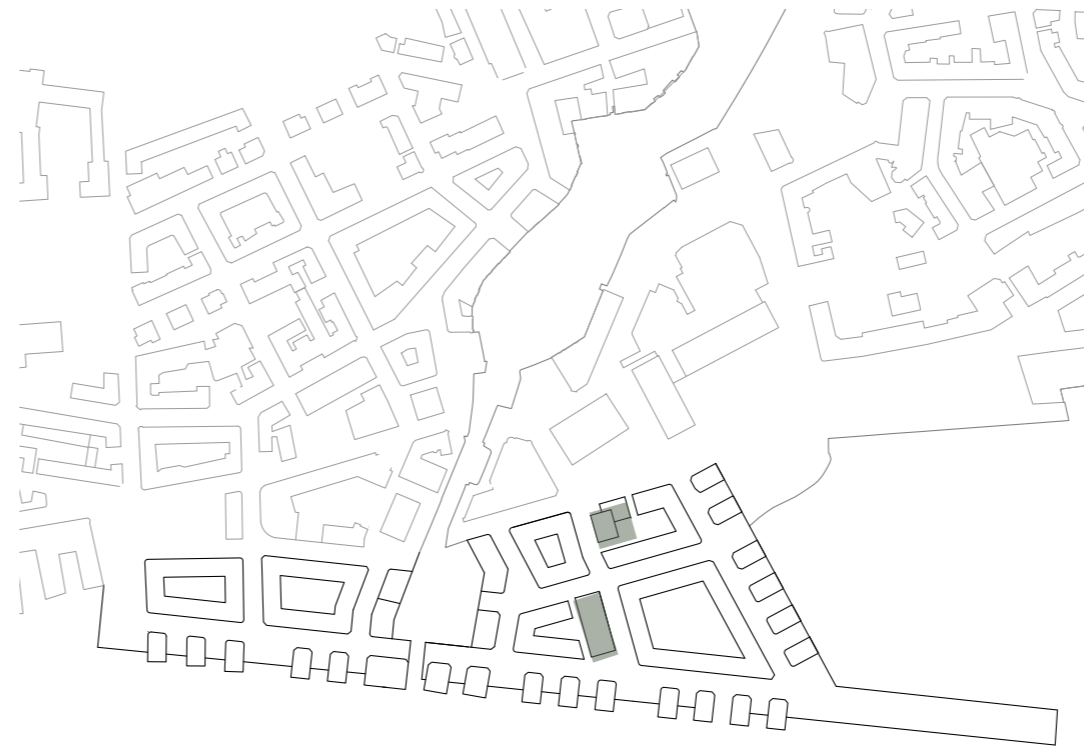
Forslag 5

For forslag 5 og 6, viser vi muligheten for å beholde to eksisterende bygninger som ligger på sørsida og implementere disse inn i planen. Disse er markert i grønt.

Fordeler og ulemper:

De husene vi har markert i grønt er Terminalen og Tollbygningen, og det virker derfor unødvendig å rive de om man kan få de til å fungere med resten. En del av agendaen for Sørsiden var dessuten å få inn mer kultur, da kan disse bygningene bidra med både det og historisk berikelse.

I dette forslaget følger utløpet av sundet dagens sjølinje, som er litt statisk.

Forslag 6.

Forslag 6

Dette forslaget viser også en bevaring av de to eksisterende bygningene på stedet, samt den varianten av sundet som er litt utvidet.

Fordeler og ulemper:

Dette forslaget virker mer levende enn de andre forslagene. Dersom man ser bort fra problemet med at Cruisebåtene ikke får legge til havn i like store tall, kan man variere disse sjøbuene mer i lengde og bredde, for å skape mer variasjon.

KILDER

Kart over Ålesund, hentet 16.01.2020 fra kart.finn.no)

Mona Skjong.(2019, 17. september), Terrakottafarget betongfasade og speilreflekseffekt, Sunnmørsposten. Hentet fra: <https://www.smp.no/nyheter/2019/09/16/Terrakottafarget-betongfasade-og-speilreflekseffekt-19955372.ece>

Mona Skjong. (2019, 26. august), Vil innføre fargebestemmelser for bygg i Ålesund, Sunnmørsposten. Hentet fra:<https://www.smp.no/nyheter/2019/08/26/Vil-innf%C3%B8re-fargebestemmelser-for-bygg-i-%C3%85lesund-19780796.ece>

Aud Farstad. (2008). "Fra nasjonsbygging til kulturarv. Arkitektur i Ålesund 1904 - 2008". Hentet fra: https://www.jugendstilsenteret.no/jugendstil/jugendstilsenteret/arkitektur-og-bygningsvern/versions/ver/users/jugendstil/ArkitekturAalesund.pdf_1.pdf

Hilde Hovik. (2018, 11. februar), Tar ikke nok hensyn til jugendstilmiljøet, Sunnmørsposten. Hentet fra: <https://www.smp.no/pluss/2018/02/09/Tar-ikke-nok-hensyn-til-jugendstilmilj%C3%B8et-16060679.ece?rs9220711587393559108&t=1>

Speidel, M., Pirrone, G., Cossio, A., Olszewski, A., Batur, A., Weicherding, B., Torinodeklarasjonen om bevaring av art nouveau-/jugendstilar-kitektur, 1994. Hentet fra: <https://www.jugendstilsenteret.no/jugendstilsenteret/arkitektur-og-bygningsvern/unesco-torino-deklarasjonen/Svaneapoteket, arkiv>

Ålesund kommune, arkiv

Cameron Mcewan(2009, 30 Juni). The architecture of analogy(blog-ginnlegg). Hentet fra: <http://www.presidentsmedals.com/Entry-23171>

Martin Bressani(2019, 1. Mars). Interview with Miroslav Sik, Journal of Architectural Education. Hentet fra: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10464883.2019.1560802?journalCode=rjae20>, MARTIN BRESSANI

Huw Evans(2019, februar). Malchower Weg. Hentet fra: <https://www.atlasofplaces.com/architecture/malchower-weg/?/Malchower-Weg-Hans-Kollhoff>

Karin Borghouts (2018, 31. august). Winnaar ARC18 Detail Award: Cadix in Antwerpen – Happel Cornelisse Verhoeven. Hentet fra: <https://www.dearchitect.nl/projecten/arc18-cadix-in-antwerpen-happel-cornelisse-verhoeven>

Andreas Steinhoff (2006, Juni 6.). Daimler Chrysler-building, File:Potsdamer Platz - Kollhoff-Tower, 20060603.jpg. Hentet fra: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Potsdamer_Platz_-_Kollhoff-Tower,_20060603.jpg

Caruso St. John Architects(2011-2016)Bremer Landesbank. Hentet fra: <https://www.carusostjohn.com/projects/bremer-landesbank/>

MVRDV(1999). Borneo 12. Hentet fra: <https://www.mvrdv.nl/projects/161/borneo-12?photo=2221>, MVRDV

Riksantikvaren (2017). Riksantikvarens bystrategi 2017-2020. Hentet fra: <https://www.riksantikvaren.no/veileder/riksantikvarens-bystrategi/>

Riksantikvaren. NB- Registeret. Hentet fra: <http://riksantikvaren.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=43a25b7d4d-474f36ade60f9a69e620f0>